

47

ANUL XXIX (1328)
20 NOIEMBRIE 1980

Lăcară

Săptăminal editat de
Frontul Democrației
și Uniunii
SocialisteUn an de la Congresul al XII-lea
al Partidului Comunist RomânSfârșit de cincinal,
început de cincinal

Timpul se grăbește, alunecă peste pinzele immaculate ale primelor ninsori ca o săgetare de lumină, ca năluca saniei, ai cărei clopoței îi vor vesti peste 42 de zile, bine numărate, sosirea la startul unui An Nou. Bine numărate, aceste 42 de zile, pentru că ele vor trebui să se îndrepte către sfârșitul de an cu brațele pline de darurile izvođite din munca, iscusința și dragostea tuturor oamenilor care poartă, înflăcărât în inimile lor, dorul de mai bine al țării. Mai sînt 42 de zile care pot să-și dobîndească, în cartea înfăptuirilor noastre, o semnificație aparte, pentru că ele nu vor încheia numai un an pentru a dezlega numărătoarea zilelor altuia, nu vor marca sușul doar către o altă vîrstă biologică a fiecăruia ci către o vîrstă de superioară civilizație a tuturor, fiindcă, se știe, România socialistă va depăși în anii ce vin stadiul de țară în curs de dezvoltare și va deveni un stat industrial modern, cu dezvoltare economică medie și cu un standard de viață corespunzător noii trepte calitative fundamentate de documentele programatice ale Congresului al XII-lea al partidului. Ieri, 19 noiembrie, s-a împlinit un an de cînd, la București, se deschideau lucrările marelui forum al comuniștilor unde, prin cuvîntul celui mai iubit fiu al națiunii, al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prindeau contur liniile limpezi ale proiectelor de viitor ale României, proiecte despre care, dintr-o modestie impusă de împrejurarea că le sîntem contemporani, ca mactori

(Continuare în pagina 8)

D. CONSTANTINESCU ■

Preocupare susținută pentru
modernizarea continuă a agriculturiiComentariu pe marginea vizitei de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu
la C.A.P. Movilița, în pagina a 2-a

Din cuprins:

- **Matematica în slujba reducerii consumurilor materiale** (pag. 5)
- **Lucrînd la timpul probabil** (pag. 6)
- **Opinia publică în faptul cotidian** (pag. 11)
- **Cărți de poezie** (pag. 17)
- **Documente ale unei mari conștiințe** (pag. 20)
- Prof. dr. Corneliu Butnaru: „**Pentru medicii de vocație, fiecare om este o problemă pe care o rezolvă**” (pag. 9)

Porumbul, extremă urgență

O zi și încă o zi, zile bune de lucru aici, în ținutul Covurluiului. Pentru cooperatorii din județul Galați sînt adevărate daruri ale naturii. La Direcția agricolă e pustiu: inginerii, tehnicienii, pînă și directorii dorm nopțile prin satele județului, cit mai aproape de tulpina porumbului, să-și astîmpere neliniștea: îi bîntuie năluca porumbului. Cules în mare parte și depozitat, în anumite unități, pe cîmp, sub ninsoare și ploaie, trebuie transportat de urgență la bazele de recepție.

— Cit mai aveți în cîmp? îl întreb pe Gheorghe Sireteanu, inginer-șef la C.A.P. Frumuşa, venit acum la sediul cooperativei să întocmească, zice, o situație statistică din care să rezulte producțiile realizate.

— Situația la zi (la 14 noiembrie) este, conform operativei, următoarea: din suprafața totală de 1074 hectare cultivate cu porumb, am recoltat 786 hectare. În cîmp mai avem peste 150 de tone porumb, pe care îl transportăm cu 17 remorci. Avem și mașini dar nu pot pătrunde pe terenuri, pămîntul e desfundat, mai ales în lunca Brateșului. Acolo obținem o producție de pînă la 8000 kilograme știuleți la hectar. Culegem cam 30 hectare pe zi, cu vreo 550 de brațe de muncă. Porumbul e dat cooperatoriilor în acord global și, să-l adune repede și în totalitate, le-au sărit în ajutor copiii care lucrează pe la oraș, rude, soții-muncitori pe la Combinat.

(Continuare în pagina 7)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Ce nu poate vedea
ochiul razelor
gamma

Ceea ce m-a frapat totdeauna în munca de-o viață a unui sudor este puțința lui de a-i conferi unui sistem, încheat prin plasma metalică, țaria, forța întregului. Mai ales în lucrările de mare complexitate, cum sînt aceste utilaje din Linia de fabricare a ureei, executate acum, în licență „stamicarbon”, aici la întreprinderea de utilaj chimic din Ploiești. În țara noastră mai există linia de fabricare a ureei, dar cele care se vor instala în viitor la Bacău, la Turnu Măgurele și Arad vor fi instalații cu un consum mic de energie. La unele dintre aceste utilaje lucrează sudorii de la I.U.C. Ploiești. Îi cunosc pe doi dintre ei: Vasile Dumitru și Vasile Bălănică. Sînt din formația condusă de Constantin Mihălache și, mi se spune, au obținut o performanță unică: au executat sudura la țeava în placa turnantă, printr-un procedeu mecanizat și cu ajutorul unei mașini cu comandă-program. Operația, complexă și de mare tehnicitate, a fost abordată pentru prima oară în întreprinderea ploieșteană și în țară chiar. De ce tocmai aici? Dintre cei mai mulți și mai buni sudori din întreprinderile pe care le-a vizitat licențiatorul, au fost aleși cîțiva sudori de la I.U.C. Ploiești. Există aici, pe lingă o pleiadă de buni și foarte buni meseriași, o adevărată școală românească de sudură, o școală care este tot mai mult aurcolată nu numai de tradiție, ci mai ales de fapte cu rezonanță, de realizarea unor adevărate premiere tehnice. Aici s-au fabricat elementele metalice ale scenei Teatrului Național; aici se fabrică linia de vopsire prin electroforeză a întreprinderii de autoturisme OLTICIT; aici se fabrică acum liniile de

(Continuare în pagina 4)

GRIGORE NICOLAE ■

RADIOGRAFIA MORALĂ A UNEI DELAPIDĂRI

La unul din sediile miliției, din Capitală, este adus în fața noastră, din arest, un tinăr a cărui vîrstă i se putea ghici cu înșurînță. Cam 35 de ani. Înalt, bine făcut, semănînd mai degrabă cu un actor de cinema, știînd să zîmbească atunci cînd trebuie, dar de fiecare dată parcă mascînd o undă de mare tristețe, se recomandă:

— Mă numesc Constantin Pompeius Antonescu. Prietenii, bunii mei prietenii, îmi spuneau pe scurt Bebe. Așa sînt cunoscut: Bebe.

După prezentare lasă privirile în jos și își caută de lucru cu miinile. Dacă l-am fi întîlnit pe stradă am fi fost puși în mare dificultate. Nici așa nu ne descurcăm prea bine. Tinărul nu pare un borfaș

de rînd, ci mai degrabă un om care a avut, în viață, un accident. Și totuși lucrurile nu stau așa.

— De ce sînteți aici?

Printul de lapte

— Am delapidat. Am furat. Mi-am bătut joc de banii statului și de viața mea. Cit am furat? Mult. Încă nu s-au tras concluziile. Nici eu nu știu exact. Să vă

povestesc? Sînt singur la părinți. Bătrîni, oameni așezați. Tata fost muncitor pe la C.F.R. Este de mult pensionar. Inima nu prea îl ascultă. Iar acum cu supărarea asta... Mama casnică. Nu și-a luat serviciu ca să aibă grijă de mine. Întotdeauna am avut de toate. O familie care m-a răsfățat și suficienți bani ca să mă distrez. Eu nu i-am mulțumit deloc pe părinți. Nici carte nu prea mi-a plăcut să învăț și nici meserie. De bine, de rău am terminat liceul. Am jucat și ceva fotbal dar trebuia să te ții serios de el așa că

(Continuare în pagina 10)

SORIN POSTOLACHE ■

Un moment de seamă în dezvoltarea prieteniei și conlucrării româno-norvegiene

Vizita de stat a președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Norvegia

Inscriindu-se în ansamblul de preocupări ale României și președintelui ei pentru statornicirea unui climat de înțelegere pe continentul nostru și în întreaga lume, itinerarul în țări nordice europene al tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, s-a încheiat cu vizita în Norvegia, efectuată la invitația Maiestății Sale regelui Olav al V-lea.

Dialogul româno-norvegian la nivel înalt, întâlnirile și contactele avute, documentele semnate cu acest prilej au evidențiat cu pregnanță ideea că nici distanța geografică, nici deosebirea de ordin socială nu constituie obstacole în calea unei colaborări rodnice, în interesul reciproc, al păcii și înțelegerii în lume. „Fără îndoială — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — că promovarea colaborării multilaterale dintre România și Norvegia corespunde pe deplin intereselor de progres ale celor două popoare și, totodată, se înscrie ca o contribuție concretă a țărilor noastre la cauza destinderii și păcii în Europa și în lume. Deși România și Norvegia sunt țări cu ordine sociale diferite și fac parte din pacte militare diferite, ele au multe interese comune — în primul rând de a trăi și a se dezvolta în condiții de pace și securitate. Ele sînt deopotrivă interesate să conlucreze activ, împreună cu celelalte națiuni, pentru ca Europa să devină un continent al păcii și colaborării, în care fiecare popor să aibă garanția că se va putea dezvolta liber, la adăpost de orice agresiune sau amestec din afară.” Iar regele Olav al V-lea, la rîndul său, a declarat: „Țările noastre se află situate departe una de alta geografic — România în partea de sud a Europei, Norvegia de parte spre nord. O dezvoltare diferită istorică și politică a dus la deosebiri în sistemele economice și politice ale țărilor noastre și am ales o cale diferită în ce privește asigurarea securității naționale. Aceste deosebiri n-au constituit însă o piedică pentru colaborarea și dezvoltarea bunelor relații bilaterale între cele două țări ale noastre. Aparținind țărilor mici și mijlocii, avem multe în comun și împărtășim multe interese comune”. Animate tocmai de dorința de a multiplica și intensifica acțiunile de colaborare dintre cele două țări și popoare, în timpul convorbirilor oficiale părțile au exprimat hotărîrea lor fermă de a promova și întări cooperarea româno-norvegiană în toate domeniile de interes comun. Legat de aceasta, s-a subliniat importanța întâlnirilor la cel mai înalt nivel și s-a convenit să se încurajeze în continuare contactele și schimburile oficiale, schimburile între reprezentanții ai întreprinderilor și firmelor economice și de comerț, ai instituțiilor sociale, culturale și științifice, precum și între cetățeni din România și Norvegia.

Un aspect de mare importanță în ansamblul relațiilor româno-norvegiene îl constituie colaborarea în domeniul economic. După cum s-a subliniat în cursul vizitei, schimburile economice dintre cele două țări au crescut în ultimul timp, volumul

acestora fiind cu peste 60 la sută mai mare decît în anul precedent. Au fost inițiate acțiuni de colaborare, îndeosebi în domeniul construcțiilor navale și al echipamentului pentru nave. Dar posibilitățile conlucrării României și Norvegiei pe plan economic — ca, dealtfel, și în celelalte domenii de activitate — sînt cu mult mai mari. Tocmai pentru a folosi mai larg aceste posibilități, între țările noastre au fost încheiate, în cursul vizitei în Norvegia a înalților solii ai poporului român, Acordul comercial pe termen lung, Acordul pe termen lung de cooperare economică, industrială și tehnică, Acordul privind transporturile rutiere internaționale de persoane și de mărfuri și Convenția pentru evitarea dublei impunerii pe venit și avere. Totodată, s-a convenit să se sprijine și să se încurajeze proiecte de cooperare în domeniile industriei chimice și metalurgice. După cum se subliniază în Comunicatul publicat după convorbirile cu primul ministru Odvar Nordli, prin încheierea acordurilor menționate s-au creat condiții pentru creșterea substanțială a schimburilor comerciale bilaterale în anii următori.

Dialogul la nivel înalt româno-norvegian a avut în vedere colaborarea și în alte sectoare. Astfel, cele două părți au convenit să favorizeze proiecte de cercetare în comun în domeniile industriei, științei și tehnologiei, schimburile de informații și date tehnice și transferul de tehnologie în sectoarele de interes reci-

proc. A fost exprimată, de asemenea, dorința de a extinde în continuare cooperarea culturală dintre România și Norvegia.

Numitorul comun al convorbirilor consacrate problemelor internaționale actuale l-a constituit grija pentru pacea și securitatea omenirii, afirmarea necesității eforturilor îndreptate spre asigurarea păcii și înțelegerii pe planeta noastră. În acest sens, exprimindu-se preocuparea profundă față de creșterea din ultimul timp a tensiunii pe plan internațional, s-a subliniat importanța deosebită pe care o are continuarea procesului destinderii pe baza înfăptuirii principiilor egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, a dreptului fiecărei națiuni de a-și hotărî singură soarta, precum și a celorlalte principii de drept internațional. Legat de aceasta, părțile română și norvegiană s-au pronunțat împotriva folosirii forței și a amenințării cu forța în relațiile dintre toate statele și au reafirmat că disputele internaționale trebuie să fie soluționate prin mijloace pașnice. După cum era și firesc, o atenție deosebită a fost acordată problemelor legate de securitatea și cooperarea în Europa. Subliniindu-se importanța respectării stricte a tuturor principiilor Actului final al Conferinței de la Helsinki, s-a scos în relief rolul care-i revine în această privință reuniunii de la Madrid. A fost evidențiată necesitatea fundamentală a extinderii procesului inițiat prin Actul final și s-a exprimat sprijinul pen-

tru ținerea de noi reuniuni, într-un cadru instituționalizat, consacrate securității și cooperării în Europa. Prin reprezentanții lor cei mai autorizați, România și Norvegia și-au exprimat hotărîrea comună de a contribui la instaurarea unui noi ordini economice internaționale.

Deosebită stimă și prețuire de care se bucură pe plan internațional președintele Nicolae Ceaușescu au fost relevate și de aprecierile elogioase ale regelui Olav al V-lea: „Am urmărit cu admirație, domnule președinte, angajarea dumneavoastră activă în promovarea păcii în lumea contemporană. Un rezultat al acestei angajări este poziția binemeritată de care se bucură România în comunitatea internațională”. În același termenii se exprima și primul ministru, Odvar Nordli: „Știm, domnule președinte, că în dumneavoastră lumea are un militant consecvent pentru independența și integritatea fiecărei națiuni. Aș vrea să remarc rolul și aportul, angajarea fermă a României față de cauza unei noi ordini economice în lume”.

Eveniment politic remarcabil, vizita de stat efectuată în Norvegia de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, marchează o nouă și importantă etapă în dezvoltarea și adîncirea raporturilor dintre țările noastre, în promovarea și întărirea în continuare a cooperării româno-norvegiene în toate domeniile, în interesul celor două țări și popoare, al cauzei păcii, destinderii și înțelegerii internaționale.

ION CODRU ■

Preocupare susținută pentru modernizarea continuă a agriculturii

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat noi tipuri de mașini agricole

Este cunoscută și unanim apreciată preocuparea susținută, permanentă a secretarului general al Partidului Comunist Român, președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru modernizarea continuă a bazei tehnice a agriculturii noastre, pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a sarcinilor reieșite din programul de dezvoltare multilaterală a țării, de ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. Ca o manifestare concretă, vie a acestei preocupări, în timpul vizitei de lucru efectuate la sfîrșitul anului trecut la C.A.P. Girbovi, județul Ilfov, în cadrul întâlnirilor din acest an cu specialiștii din cercetare și proiectare și din întreprinderi constructoare de mașini agricole, secretarul general al partidului a dat indicații și a trasat sarcini concrete privind realizarea și perfecționarea unor mașini agricole de mare capacitate și randament, printre care combine autopropulsate multifuncționale, capabile să execute întregul complex de lucrări de recoltare integrală a porumbului, să sporească productivitatea muncii și să reducă cheltuielile de recoltare.

Pentru a constata modul în care au fost îndeplinite aceste sarcini, în cursul dimineții de marți, în lanurile de porumb ale Cooperativei agricole de producție Movilița, din județul Ilfov, tovarășul Nicolae Ceaușescu a analizat, împreună cu specialiștii din agricultură și din industria construcțiilor de mașini, noile tipuri de combine multifuncționale, care asigură creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor de recoltare a porumbului în știuleți și perfecționarea sistemului de mașini destinate acestor importante lucrări. Secretarului general al partidului i-au fost prezentate, în procesul de producție, variante de combine realizate prin dezvoltarea și perfecționarea actualei combine agricole de recoltat porumb pe patru rînduri, care se află deja în fabricația de serie la Întreprinderea „Semănătoarea” din Capitală: combina universală C-16 pentru recoltat porumb și cereale, pe 8 rînduri, avînd o mare productivitate și asigurînd viteze și capacități sporite de recoltare; o variantă perfecționată, autopropulsată

a combinei de cereale C-14, adaptată acum și pentru recoltarea porumbului, pe șase rînduri; o combină autopropulsată de recoltat porumb pe șase rînduri, care colectează știuleții într-un buncăr special, basculîndu-i într-o remorcă tractată în paralel, și care balotează cocenii cu o presă specială anexată la mașină. În continuare, s-a prezentat un alt tip de mașină autopropulsată de recoltat porumb, pe șase rînduri, în care se găsesc modificările constructive indicate de conducătorul partidului și statului nostru pe linia dotării agriculturii cu mașini și utilaje multifuncționale.

Examinînd cu minuțiozitate noile tipuri de combine prezentate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat eforturile specialiștilor, ale oamenilor muncii din sectoarele de concepție și producție consacrate perfecționării utilajelor de recoltat porumb prezentate cu acest prilej. S-a apreciat însă că există posibilități de îmbunătățire constructivă a acestor mașini și s-a cerut specialiștilor să analizeze posibilitatea proiectării construirii unei combine de

mare capacitate de recoltat porumb, care să poată fi folosită și pentru recoltatul griului. Combina va trebui ca odată cu depănșarea știuleților să recolteze și tulpinile tocate; totodată, ea va trebui să fie capabilă să tracteze mașina de adunat și căpițat, astfel ca la o singură trecere prin lanurile de porumb să se efectueze toate operațiunile. Firește, noile tipuri de combine urmează să fie dotate cu motoare de o forță corespunzătoare volumului de lucrări pe care trebuie să le execute.

Noile indicații și observații ale secretarului general al partidului au fost urmărite cu mare atenție de toți cei prezenți. Cadrele de conducere din ministerele de resort, toți specialiștii care au luat parte la această analiză l-au asigurat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că vor acționa în continuare cu maximă operativitate pentru concretizarea indicațiilor date și vor depune toate eforturile pentru realizarea noilor tipuri de mașini agricole.

ION D. GOIA ■

MISIUNEA DE PACE ȘI COLABORARE A PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN TREI ȚĂRI DIN NORDUL EUROPEI

„Joi, 6 noiembrie. Avionul prezidențial, la bordul căruia se afla tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, decola de pe „Otopeni”, îmbrăcat în hainele reci ale dimineții de toamnă intrată în drepturi. Zi friguroasă de noiembrie. Porneam spre nord, spre țări învecinate cercului arctic și ne așteptam ca acolo, mai ales acolo, mercurul să fie cantonat cu grabă în partea de subsol a termometrului. Ceea ce la noi era început de toamnă, acolo putea fi iarnă în toată puterea cuvântului.

Am coborât la Stockholm în plin soare, desfășurat surizător peste turnurile incremenate de vîrstă, peste foșnetul tremurat al frunzelor, peste tihna lacurilor interminabile, a ogliștilor de apă aduse cu pricepere în vecinătatea ceasurilor bătînd, de cînd ele știu, trecerea timpului scandinav.

Noi, cei aflați acolo, în apropierea președintelui României, în acest periplu nordic, de-a lungul unui traseu plămădit din dorința mai bune cunoașteri, a sfidării distanțelor, a apropiării dintre țările noastre, situate departe, dar deloc incomodate în efortul lor de a-și uni forțele în favoarea liniștii și păcii continentului, a planetei întregi, noi aveam să realizăm între primii, urmînd pas cu pas programul vizitei, adevărul acelor cuvinte puse pe hîrtie de un prieten, de un cetățean al lumii, atent la ce se întîmplă în jur, sensibil la marile gesturi puse în slujba și în interesul umanității, impresionat de fermitatea cu care România și președintele ei perseverază în acreditarea principiilor ce trebuie să susțină, să oxigeneze relațiile dintre națiuni.

Stockholm — Copenhaga — Oslo. Un perimetru în care s-au proiectat, sub cerul acestei toamne, mai mult ca oricînd, numele României, numele președintelui Nicolae Ceaușescu, împodobite de respect, de recunoașterea subliniată a unei activități laborioase, consecutive, servind în cel mai bun sens al cuvîntului, înțelegerii, prieteniei, păcii.

Stockholm — Copenhaga — Oslo. Locuri în care am privit de aproape semne de înaltă considerație la adresa șefului statului român și prin aceasta la adresa unei țări și a unui popor stăpîn pe soarta sa, preocupat să-și asigure în mod liber, independent calea dezvoltării, care, încordîndu-și muschii pe schelele construcției, preocupat să forțeze timpul în favoarea progresului și civilizației la Carpați și Dunăre, dorește să se știe mereu în prima linie a marilor bătălii pentru progresul și prosperitatea omenirii întregi.

Au fost acele momente solemne în care suveranii statelor vizitate au conferit președintelui Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu înaltele distincții, au fost momentele sosirii în capitalele țărilor respective, încărcate de fast și

strălucire, au fost numeroasele momente ale întîlnirilor prilejuite de vizite în întreprinderi și instituții, punctate de înflăcărute cuvinte de bun sosît, de gingașe buchete de flori, au fost atîtea alte gesturi, ale oamenilor simpli de pe stradă, așteptînd sosirea înalților soli ai poporului român, au fost telegramele și scrisorile caligrafiate cu cerneala încălzită de căldura inimii, au fost paginile gazetelor deschise cu generozitate reflectării evenimentelor prilejuite de prezența în țările scandinave a președintelui Nicolae Ceaușescu...

Vizita întreprinsă în septentrionul Europei de președintele României s-a desfășurat sub însemnul heraldic al dorinței de mai bună cunoaștere. Prin vocea autorizată, pe deplin convingătoare, a tovarășului Nicolae Ceaușescu au fost prezentate interlocutorilor — șefi de stat, șefi de parlamente și guverne, lideri politici, oameni de afaceri — realitățile dinamice, transformările înnoitoare, prefacerile trepidante pe care le cunoaște România de azi, în eforturile sale de dezvoltare accelerată a economiei, de ridicare a bunăstării tuturor cetățenilor, de reducere cît mai grabnică a decalajelor ce o separă de țările avansate. Prin vocea șefului statului român au fost reafirmate, în diferite ocazii, de-a lungul acestui drum în Scandinavia, cu claritatea și fermitatea binecunoscute obiectivele politicii externe ale țării noastre, principiile care călăuzesc România în întreaga-i activitate, luminată de credința într-o lume mai dreaptă și mai bună pe planeta Pămînt.

Neobosit, preocupat să cunoască, să știe, să pregătească la detaliu terenul pe care va fi aruncată sămînta colaborării viitoare, președintele Nicolae Ceaușescu a imprimat și acum, ca de fiecare dată, un caracter pronunțat de lucru, un ritm deosebit de alert timpului și vizitei aflate. A ținut să cunoască personal întreprinderi industriale cu care colaborează sau cu care vor colabora în viitor unitățile economice românești. A mers în Suedia printre constructorii locomotivelor electrice, la ASEA, a urcat pe platforma instalației de turnare continuă de la Avesta; s-a întîlnit la Copenhaga cu realizatorii celebrei instalații metalurgice „Disamatic” și cu specialiștii de la Laboratorul National Risoe, ale căror lucrări în domeniul energiei, și îndeosebi al celei nucleare, sînt bine cunoscute; a cunoscut, în Norvegia, la Hovik, preocupările colectivului de la „Det Norske veritas”, nume cu faimă în lumea registrului naval. Fiecare în parte și toate la un loc, aceste puncte de pe harta vizitei de stat a președintelui României s-au detașat ca veritabile creuzete în care și-au găsit locul germeii, au permanențat și s-au individualizat traectoriile ale colaborării dintre țara noastră și țările vizitate. Am auzit cuvinte pline de

admirație la adresa realizărilor industriei românești, aprecieri călduroase privind cooperarea de pînă acum cu întreprinderi de la noi și le-am privit drept argumente palpabile în favoarea consolidării, în perspectivă, a acestor legături, cu avantaje de ambele părți.

Am asistat la întîlnirile cu oameni de afaceri din Suedia, Danemarca și Norvegia. A fost subliniat, față de șeful statului român, largul interes al celor mai diferite firme pentru lărgirea contactelor, a schimburilor economice cu țara noastră. Au fost conturate în acest cadru modalitățile concrete prin care pot fi multiplicat formele cooperării cu România. S-au deschis noi porți spre înțelegerea realităților de o parte și de alta. S-au fixat repere certe ale acțiunilor de viitor.

Acțiunile prospective, desfășurate în ambianța prietenească, marcată de înțelegere și dorință de apropiere, se regăsesc dealtfel în documente de importanță aparte. Este știut că au fost semnate în acest timp: în Suedia — în Danemarca — Acordul interguvernamental privind promovarea și garantarea reciprocă a investițiilor și Acordul guvernamental de credit pentru finanțarea importurilor din Danemarca de mașini și echipament; în Norvegia — Acordul comercial pe termen lung, Acordul pe termen lung de cooperare economică, industrială și tehnică, Acordul privind transporturile rutiere internaționale de persoane și de mărfuri și Convenția pentru evitarea dublei impuneri pe venit și avere. Le enumerăm aici, recapitulativ, cu credința că numărul și aria de cuprindere a problemelor respective redau, subliniate cu putere, gradul de concretețe, caracterul aplicat, rodnic, al vizitelor, în contextul mai larg al dorinței de apropiere, de colaborare și cooperare reciproc avantajoasă de conlucrare în sfera vieții internaționale.

Spunea la un moment dat tovarășul Nicolae Ceaușescu:

„Am ajuns la concluzia comună că trebuie să acționăm pentru o politică de destindere, de independență națională și de pace, care să permită dezvoltarea liberă a fiecărei națiuni, fără nici un amestec din afară”.

Am putea privi spre aceste cuvinte ca la un moto. N-a fost întîlnire în care, evocîndu-se situația complicată a vieții internaționale, dificultățile de mare gabarit provenind din acumularea de probleme nerezolvate în diferite țări ale lumii, pericolele ce decurg din aglomerarea extraordinară de arme cu cele mai cutremurătoare efecte, n-au fost convorbiri unde să nu se fi detașat, peste acest spectru neconvenabil al cursului evenimentelor, voința de acțiune. În ciuda apartenenței la orînduirii sociale diferite, în ciuda amplasării în colțuri depărtate între ele ale Europei, România, Suedia,

Danemarca și Norvegia sînt dispuse să caute împreună punți de colaborare activă, ale căror elemente de sprijin, caritate de unică frumusețe, ne sînt familiare și scumpe sufletului: deplina egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamsecul în treburile interne, avantajul reciproc, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța.

Intr-o Europă ținută pe creasta de pulbere a arsenalelor militare în creștere, depozitînd uriașe tezaure de civilizație și de frumusețe, dar amenințată să-și piardă strălucirea și viața de toate zilele pe seama duelului la infinit al fabricanților de arme, într-o Europă mai preocupată ca niciodată de viitorul său, dar mai amenințată ca oricînd, țări mici dar promontoriile sale nordic și sudic, din Scandinavia și din Balcani, își spun cuvîntul cu demnitate și hotărîre în favoarea rezolvării marilor probleme ale contemporaneității, soluționarea pe cale pașnică, prin tratative, a diferendelor dintre state, a conflictelor și stărilor de încordare existente, lichidarea subdezvoltării și înfăptuirea unei noi ordini economice internaționale.

În ziua începerii Conferinței de la Madrid, președintele României era oaspete al Parlamentului danez. Avizat asupra dificultăților care planau asupra începerii propriu-zise a dezbaterilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu ținea să menționeze: „Sperăm că se va da dovadă de răspundere față de cauza păcii și destînderii și se va ajunge la înțelegere, astfel încît reuniunea să-și poată începe activitatea”.

O speranță ivită din credința că trebuie făcut orice este posibil pentru a găsi, grabnic, răspunsurile așteptate la semnele de întrebare ale lumii. Cu gîndul la sănătatea climatului internațional, cu speranța într-un viitor pe potrivă aspirațiilor omenirii, România și țările scandinave și-au afirmat dorința de a se ști aproape, de a acționa împreună, de a se bate în numele ideilor care servesc păcii, progresului și civilizației.

Deschizînd larg ferestrele aerului primenit și primenitor al bunclor raporturi bilaterale, de colaborare și cooperare reciproc avantajoasă, patru țări din spațiul european probează, prin voința lor de conlucrare, de participare activă la viața internațională, că oricît de numeroase și de complicate, durerile de cap ale umanității reclamă o generoasă prezență pe eșichierul de evenimente a tuturor națiunilor, mari sau mici, a tuturor popoarelor.

Itinerarul scandinav al președintelui României, înmiresmat de parfumul aurorei boreale, apare în culorile frămîntatului anotimp ce-l traversăm, o superbă traectorie a păcii și prieteniei.

NEAGU UDROIU ■

Constructorii bistrițeni trebuie să știe:

Important este nu doar să începi un lucru, ci să-l și duci la capăt!

Combinatul industrial pentru construcții de mașini din municipiul Bistrița este o investiție deosebit de importantă atât pentru industria țării, cât și pentru dezvoltarea județului, o investiție care, de mai bine de un an, era prevăzută să intre în funcțiune, urmând ca la sfârșitul lui 1981 să dea o producție de aproape șase miliarde de lei. Ca să fie mai limpede cuvântul integral vom oferi unele amănunte. Combinatul cuprinde patru fabrici: mecanică, de utilaj tehnologic, de produse electrotehnice, de piese turnate și forjate din oțel (și vom spune pe scurt turnătorie). Construcția a început în anul 1976, iar doi ani mai târziu primele trei fabrici au fost gata. În ceea ce privește turnătorie... Ei bine, aici s-a încurcat totul. Mulți spun că, de fapt, constructorul s-a înecat ca-n zicală la mal și că, după laudabile eforturi de muncă și inteligență, soldate cu ridicarea a trei sferturi din platformă într-un timp record, a respins urșat mult prea devreme. Constructorul este Trustul de construcții industriale Cluj-Napoca, Grupul de șantier Bistrița-Năsăud. Să recunoaștem, într-adevăr, că performanța sa nu este deloc de trecut cu vederea, lucrarea punând probleme de tot soiul și reprezentând o noutate pe aceste meleaguri. Așa cum, astăzi, Bistrița își crește specialiști în cele mai diverse domenii, așa cum nucleul de muncitori s-a format în fabricile combinatului — am zis peste noapte, pentru că aceasta este situația — iar tradiția industrială se clădește aici cotidian, odată cu formarea oamenilor și cu expedierea produselor către beneficiari, tot așa s-a specializat și constructorul. S-a maturizat, a învățat din experiența de fiecare zi. Nu sînt simple vorbe, lozinci, deoarece combinatul există, produsele sale încep să fie cunoscute și căutate. În aceste condiții, apare de neînțeles ritmul lent de lucru al constructorilor, care face ca, de peste un an, combinatul să se lipsească de una din verigile sale de cea mai mare importanță. Care este totuși importanța acestei fabrici, a turnătoriei, pentru C.I.C.M.? Ne răspunde inginerul șef Ștefan Niculescu: Sînt implicate realizările celorlalte trei fabrici ale noastre, produsele lor. De pildă, fabrica mecanică, cea mai afectată de lipsa turnătoriei, așteaptă piesele turnate pentru a produce armăturile industriale atât de solicitate de întreaga indus-

trie a țării. De fapt, toate fabricile combinatului suferă mai mult sau mai puțin din cauza acestei neîmpliniri.

Străbatem șantierul Fabricii de piese turnate și forjate din oțel, ca să vedem cum lucrează, în ce ritm se montează utilajele, și care este, altfel spus, stadiul investiției. Din capul locului observăm că beneficiarul nu exagerează deloc. Depozitele de șarjare, de rame și de piese turnate nu sînt gata. Drumurile, cu totul impracticabile (bălți și noroaie pînă la genunchi), sînt în stare să pună pe butuci orice basculantă nou născută. Peste tot zac aruncate diverse materiale de construcție, multe aflate într-o avansată stare de degradare. Linile de cale ferată se opresc, de regulă, în fața halelor, în bălți și noroaie. Totul pare rodul vocației de a începe și a nu termina nimic. La zidării se lucrează lent, în schimb se fumează și se discută mult prin colțuri. Pe de altă parte, nici ceea ce s-a realizat nu este, în totdeauna, de bună calitate, și, ne referim, în primul rînd, la multe izolații neglijent realizate de către Trustul de izolații București. S-au format adevărate bazine pline cu apă, unele chiar sub utilajele aflate în curs de montare (de pildă sub instalația de curățat alice). Se lucrează pe sponci, ca și cum n-ar exista termene, grafice și, mai ales, întirzieri.

Stăm de vorbă cu muncitorii, constructorii. Ion Chiciudeanu, maistrul montaj: „Am intrat aici în urmă cu un an și jumătate și am tot împins constructorul, care, în general, a pregătit foarte târziu terenul pentru montaj. De pildă, turnarea planșului de la cota +6500 LFM-2 a durat aproape un an și abia acum se finalizează. Sau, priviți: cuptoarele de tratament termic cu vatră mobilă, trimise de I.M. Bocșa încă de acum trei luni, nu pot fi montate deoarece constructorul n-a făcut fundația. În aceste condiții, nu ne putem realiza nici noi planul!”

Constructorul este reprezentat la această oră pe șantier, în afara formațiilor de muncă, prin inginerul Vasile Poenaru, șeful șantierului 4, și maistrul Alexandru Fazecaș, șeful lotului 2. Ce doi invocă, în primul rînd, condițiile deosebite în care s-au început lucrările, amplasamentul eliberat cu întirzire, realizarea cu dificultate a dotării proprii, organizarea forței de muncă ș.a.m.d. și conchid, la unison, că începînd din trimestrul 2/1979 erau

pregătiți să lucreze într-un ritm constant susținut. Cît de susținut a fost ritmul, reiese limpede din starea șantierului.

— Care a fost ritmul în 1980?

— Bun, răspunde inginerul Poenaru. În limita graficelor, cu mici excepții.

— Cînd veți termina lucrările pentru primele puneri în funcțiune?

— Potrivit graficului, vom asigura punerea în funcțiune, pentru un minim de 5000 tone piese turnate, la 30 decembrie 1980. Vor intra în funcțiune doar două cuptoare electrice de trei tone.

— Nu pot băga piesele în cuptor fără tratament, intervine „beneficiarul”, inginerul șef Ștefan Niculescu.

— Am primit agregatele refractare, răspunde maistrul Alexandru Fazecaș, și într-o săptămînă executăm turnarea fundației pentru un cuptor de tratament.

— Și restul?

— Agregatele vor sosi, potrivit promisiunilor, toate în acest an.

A promite e nobil și a te ține de promisiune înseamnă, cel puțin aici, că turnătorie va produce în luna martie 1981, deoarece montorii au nevoie, în principiu, de trei luni pentru montarea utilajelor. Dar lucrurile nu sînt nici pe departe atât de simple, fiindcă, dincolo de întirzierile constructorului, se înregistrează și însemnate întirzieri de utilaje. Ion Chiciudeanu: „Am termina în martie, dacă pînă la 30 decembrie ar sosi și utilajele. Linia este în flux și lipsa unui singur utilaj ține în loc totul. Iată-le pe cele mai importante: conveioare de formare-turnare mecanizată, unul de la „Independența” Sibiu și al doilea de la „Unio” Satu Mare, sfîrșimător de bulgări de la... C.I.C.M. Bistrița, un dezbătător de forme de la același furnizor, care este de fapt beneficiarul. La gospodăria de nisip sînt încurcați de uscătoare de nisip pentru care n-am primit încă documentația tot de la beneficiar!”

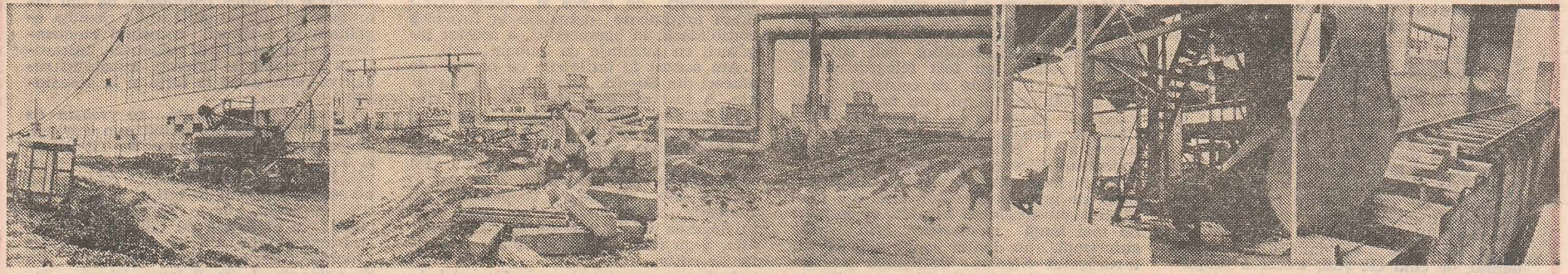
Ceea ce surprinde în această listă, ați remarcat probabil, sînt, în primul rînd, restanțele beneficiarului. Desigur, nu sînt deloc mari distanțele de la Satu Mare sau Baia Mare pînă la Bistrița, dar oricum nu se compară cu cele dintre fabricile combinatului! Astfel, din cele 73 utilaje pe care trebuia să și le livreze combinatul, doar 32 „au sărit gardul” (deși nici măcar un gard nu desparte fabricile pomenite), restanțele cele mai numeroase inre-

gistrindu-le Fabrica de utilaj tehnologic!

Se încearcă acreditarea ideii că nu este vorba de utilaje de primă importanță, care să afecteze primele puneri în funcțiune, se motivează întirzierile prin lipsa inițială a furnizorilor urmați de obligația C.I.C.M. de a se utiliza singur, se întorc lucrurile în fel și chip astfel încît rezultă că, de fapt, este mai simplu să te plîngi de întirzierile și neîmplinirile altora decît să și le rezolvi pe ale tale. Nu contestăm că aceste utilaje n-au, pentru moment, importanța, celor așteptate „cu sufletul la gură”, dar atitudinea ca atare vorbește de la sine de o anume atmosferă, de un fel de autolinștire din partea beneficiarului, care speră că există totuși un acar Păun — constructorul. Și nu este singurul lucru care frapază. Mai există și lipsa unei colaborări reale între cei trei factori, nu la nivelul ministerului, al centralilor, ci chiar acolo pe șantier. Termenele date de unii îi fac pe ceilalți să zîmbească (într-un fel au și motive, s-au perindat atîtea doar), iar micile frecuşuri și neînțelegeri (ba ai documentația, ba n-o am, ba e important utilajul, ba nu-mi spune mie ce e important), sînt cotidiene și nu rezolvă nimic. S-a ajuns pînă acolo încît montorul (Ion Chiciudeanu) și beneficiarul (Ștefan Niculescu) să privească același utilaj și să spună fiecare că este vorba de altceva. În aceste condiții, adăugînd și cele constatate pe șantier, termenele discutate nu sînt încă sub semnul certitudinii.

Urmările, în cîteva cuvinte, Fabrica mecanică — ea este cea mai afectată — va trebui să producă în 1981, printre altele, 9500 tone armături industriale de oțel, 6000 tone din acestea depinzînd însă direct de punerea în funcțiune a turnătoriei. Deci planurile de producție ale fabricii și combinatului sînt în situația de a nu fi realizate integral, numeroase contracte nu vor fi onorate, iar penalizările, de ordinul milioanei, se vor răsfrînge, firesc, asupra venitului oamenilor. Așa sînd lucrurile, este de domeniul evidenței că numai printr-un efort susținut al celor trei factori — constructorul, montorul și beneficiarul, toți oameni ai muncii bistrițeni — se va împlini în fapt ceea ce hotărăsc pe hirtie comandamentele. Așa cum au afirmat constructorii, sînt condiții materiale ca acum, cînd se dau ultimele bătălii ale anului în multe județe ale țării, termenul de 30 decembrie să devină totuși o realitate, astfel încît să fie onorate obligațiile importantului combinat față de economia țării. Aceasta este, în același timp, și o obligație morală a bistrițenilor față de județul lor, a tuturor acelor oameni care au pus umărul la realizarea marelui obiectiv industrial din municipiul Bistrița.

RAZVAN BARBULESCU ■

Ce nu poate vedea ochiul razelor gamma

(Urmare din pagina 1)

fabricare a ureei pentru viitoarele fabrici din România.

Vasile Dumitru are 43 de ani, nu prea mulți pentru faima lui. Mai are o soție și doi copii, primul student la Facultatea de utilaj petrolier, al doilea viitor pilot. Se pare că în familie Vasile Dumitru cultivă cultul pentru meseriile serioase, față de care trebuie să ai o sporită responsabilitate. Zice: „Vreau să rețineti că avem meseriași buni, poate chiar foarte buni, oameni care nu apar astfel peste noapte. Să ajungi în categoria celor buni îți trebuie timp și efort pentru desăvîșirea ta profesională. Tinărul începe cu școala profesională, practica o face aici în uzină. Accesul încă de la început la problemele complicate ale meseriei e un bun de care nu se bucură mulți. Avem și un liceu cu clase de sudori care lucrează în secțiile întreprinderii. După trei luni de la terminarea scolii de sudură, tinărul sudor este autorizat printr-un curs de specializare.

Astfel s-a creat aici o generație tinăra și valoroasă de sudori. Anul trecut, olimpiada sudorilor, pe țară firește, a fost câștigată de un tinăr sudor de la Ploiești: de Adrian Hoișeu care acum se pregătește pentru facultate, specialitatea, se deduce, tot sudura.

— Cît de grea a fost realizarea sudurii la placa turnantă? Il întreb pe celălalt Vasile, pe Bălănică.

— Sincer să fiu, unli credeau că n-o s-o realizăm. Noi însă n-am fost cople-

șiți de indoială. Greu a fost cu oțelul pe care-l sudam: are tendință mare de fisurare. Am lucrat șase săptămîni consecutiv la această piesă. Poate n-a fost puțin, dar să defrizezi un drum nu e nici prea ușor. Ne-a ajutat mult echipa de cazangii condusă de maistrul Vasile Nicolae.

Proba afirmației de mai sus, că oamenii se promovează aici în raport de faptele lor de muncă, nu avea să întirzie: cit a condus lucrarea, Vasile Nicolae, cel de-al treilea Vasile, nu era maistrul, ci șef de echipă. Avea diplomă de maistrul, făcuse școala, dar nu avea proba focului. După ce a terminat asamblarea și sudura la placa turnantă, a fost uns. Dovedise că merită responsabilitatea de maistrul. În locul lui, pe postul de șef de echipă, a fost numit Constantin Isstrate.

— Vreți să cunoașteți care a fost parea licențiatorului față de lucrare?, mă întreabă inginerul Sorin Călărășu, șeful atelierului de sudură.

eram să-i spun: nu vreau? Firește că eram interesat.

— A spus așa: „Este al doilea sudat automat din cele 100 de bucăți executate pînă la ora asta în lume, dar acesta este mai bun decît primul!”

Parcă mă aflu într-un abator în care aud țipătul animalelor sacrificate! Mă aflu însă în hala a treia, unde lucrează echipa de sudori condusă de Constantin Dragnea. Vin aici să vedem ce confirmă ochiul razelor gamma. Pînă atunci ascultați următoarea relatare: camera de distribuție a stiperului din linia de fabricare a ureei, executată tot pentru prima dată în România, semăna cu un cuptor incins. Întimplarea mi-a duce pe față un zîmbet pentru că mă trimite în lumea lui Harap-Alb, acolo unde trupa acestui prinț de bine este aruncată de un împărat tiran într-un cuptor la fel de incins ca și ăsta, dar de unde ies victorioși cu ajutorul lui Gerilă. Vă amintiți, desigur! În cuptorul din fața noastră, ai cărui pereți sînt încălzii pînă la 250—300 grade, au intrat de bunăvoie

și nesiliți de nimeni doi sudori cu nume tot comune: Ivan Constantin și Dumitru Constantin. De ce au intrat? Să realizeze lucrările de sudură. Forma piesei, circulară, condițiile de lucru nefirești, sub temperatura asta, n-au permis automatizarea lucrărilor de sudură. Tot mina a rămas cel mai sigur instrument posibil. Au fost alese mîinile lor. În interiorul camerei de distribuție temperatura ajungea pînă la 90 grade! Sudorul trebuia să stea pe o schelă, nu avea siguranța terenului. Se suda pe verticală. Este, zice Ivan Constantin, cea mai grea poziție. Grosimea stratului de sudură era de 150 mm. Lungimea, 9 metri! Pe acest traseu infernal nu s-a admis nici cel mai infim defect, nici unul cît firul de păr! Lucrarea, odată începută, nu mai putea să fie întreruptă; cei doi sudori au lucrat continuu șase zile. Ca la o operație pe cord, chiar dacă comparația se lovește de duritatea oțelului. Cînd nu mai rezista Ivan, cu toate că erau echipați în costume de azbest, intra în cuptor, intra zîmbînd, Dumitru. Cel care venea de la polul focului intra în polul frigului și nici treaba asta nu era tocmai pe placul lor. Că așa se întimplă cam totdeauna cu sudorul: în față și în priviri adună dogoarea, iar în spate îl mușcă frigul. Și el, plîpîndul, el, firavul, el, omul, trebuie să devină element de echilibru între acești doi poli totdeauna în reciprocă respingere. Cum rezistă? Ei, cum...

— Din afară, colegii noștri, sudori foarte buni și ei, aspirau cu trei ventilatoare mari aerul aprins, înlocuindu-l cu aer rece. Alții ne cărau apă minerală și ne hidratau.

Știți ce gîndeam? Mă gîndeam la faptul că atunci cînd oamenii devin un fel de singur trup și o singură voință, acceptînd această comuniune de interese și de efort pentru a învinge, este imposibil să nu învingă.

— Băieții ăștia au învins, tovarășe inginer Sorin Călărășu?

— Au realizat o sudură de înaltă clasă; adică egală cu clasa pe care ei o au.

Sudura lor a fost radiografiată, așa cum se obișnuiește la noi, cu raze röntgen și raze gamma. Dar nici razele și nici cele de pe urmă n-au pus în lumină vreun defect, nici, așa cum spuneai, cît măcar firul de păr. Sudura este stas; adică perfectă!

Cît de plin de conținut, de efort, de combustie umană poate fi uneori acest cuvînt: stas, și cît de sec, de tehnicist sună! Dar așa este limbajul tehnic, meinit poate fără voia lui să simplifice, să ascundă chiar intensă ardere umană. În munca acestor oameni, ale căror nume nu au încăput toate în acest reportaj, dar care sînt aureolate de aceleași calitative, cuvîntul defect nu are ce căuta. Sigur, greșesc și ei, pînă ajung la această clasă sînt învățați, îndrumați, ajutați, certăți, sancționați așa cum se întimplă în procesul lung și anevoios al devenirii noastre profesionale, dar cînd greșesc o iau încrezătorii de la capăt, pentru că produsul muncii lor trebuie să fie stas; adică perfect. Altfel, amintii-vă, fiecare produs poate fi... o mică bombă. Munca omului tinde aici către perfecționare. Pe mil de metri de sudură nu trebuie să întilnești nici măcar un grăunte de zgură de 3 mm. Trebuie, pentru asta, să respecti întocmai disciplina muncii, tehnologia, să ai o răbdare de fier. Răbdare pentru că sudorul îmbină mereu, unește, creează sisteme cu aceeași singură mișcare a mîinii. Este ca și cînd ai merge pe un drum care nu se mai termină, ca și cînd ai urmări o dîră de lumină la fel interminabilă. Au clasă, dom'le! — pot spune unli. Lăsați-o încolo de clasă. Ei reușesc, sigur, pentru că sînt și buni specialiști, dar reușesc în grelele lor premiere tehnice mai ales pentru că au voință, spirit de dăruire, își unesc eforturile pentru a face față unei mari responsabilități comune. Atribute esențiale umane pe care ochiul razelor röntgen și gamma nu le-a mai putut percepe și nici evidența, dar care atribute concu-raseră la crearea obiectelor radiografiate; erau poate chiar incluse în ele!

Matematica în slujba reducerii consumurilor materiale sau ce ne propune universitarul craiovean Valentin Boju

„Să economisim mii de tone de tablă, mase plastice, lemn și cartoane“

Conferențiarul universitar doctor VALENTIN BOJU s-a născut la 18 mai 1940. Este absolventul Liceului „Nicolae Bălcescu” din Craiova și al Facultății de matematică din Universitatea București. În 1965—1966, asistent la Institutul pedagogic din Tîrgu Mureș. Din 1966 s-a transferat la Universitatea din Craiova. În 1976, sub conducerea academicianului Gheorghe Vrâncănu, își susține teza de doctorat: „Contribuții la geometria diferențială a operatorului gradient”. Este autorul a 20 de comunicări științifice dintre care 14 publicate în România, Italia, Spania, Olanda și S.U.A. A participat la: al V-lea Congres al matematicienilor de expresie latină (Palma de Mallorca, Spania); al VI-lea Congres internațional al matematicienilor (Helsinki); Colocviul de geometrie diferențială (Budapesta). În prezent, la Universitatea din Craiova predă cursurile de geometrie a spațiilor Riemann, de algebră, geometrie și programare și de topologie algebrică.

— Aveți un „curriculum vitae” cu care nu se pot lăuda mulți în generația dv. Sinteți recunoscut pe plan pur științific, publicat, apreciat; de ce ați sărit și în grădina chrematisticii, altfel spus: în arta de a economisi?

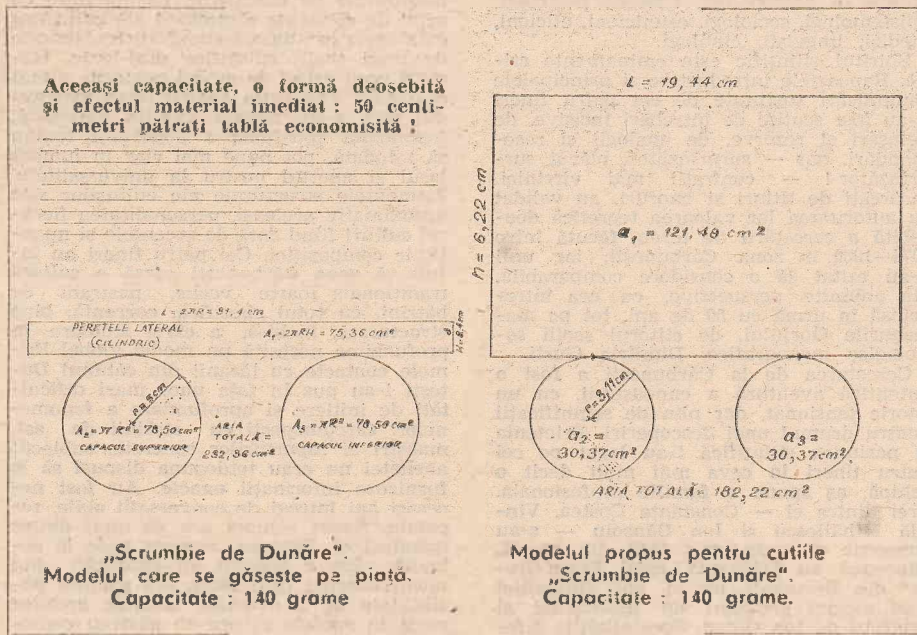
— Nu aș fi ieșit nicicând din geometria mea dacă nu aș fi fost convins că oamenii trebuie să fie receptivi la tot ce-i înconjoară. Anul trecut am văzut într-o întreprindere — totdeauna îmi însoțesc studenții la practică — un panou care arăta ce ar fi însemnat dacă acolo și atunci consumurile de materii prime, materiale și energie ar fi fost reduse fie numai și cu unu la sută. Mi-am zis că dacă acel unic procent este atât de acut important pentru ei — implicit pentru noi — atunci ideea mea capătă proporții nebănuite.

— Și care ar fi ideea dv.?

— Să nu mai risipim cheltuind inutil bunurile pe care le producem și — tocmai prin aceasta — să diminuăm poluarea mediului ambiant.

— Imi permit să observ că la noi aceasta este de mult timp o sarcină economică de prim ordin, iar pe planetă nenumărați sint aceia care-și sparg capetele tocmai cu așa ceva...

— M-am străduit să aduc și eu o contribuție. Eu preconizez aplicarea în practica diurnă a următoarelor două principii matematice: 1. principiul formei optime a recipientelor și 2. principiul capacității optime. Matematic se demonstrează foarte ușor că, în cazul recipientelor cilindrice (capace cu contur circular), forma optimă este aceea pentru care înălțimea cilindricului este egală cu diametrul bazei. Altfel zis, dacă H este înălțimea, R — raza bazei, iar V — volumul, din relațiile dintre acestea rezultă că o cantitate de mărfa de volum V îmbuteliată într-o cutie cilindrică va necesita un consum minim de material (de metal — în cazul cutiilor de conserve; de sticlă — în cazul borcanelor și sticlelor; de lemn — în cazul butoaielor; de ciment în cazul rezervoarelor; de metal — în cazul cisternelor etc.) dacă și numai dacă $H = 2R$, deci dacă înălțimea cilindricului este egală cu diametrul bazei. Unora poate că le vine

mai greu să înțeleagă, dar realitatea este că același volum îl pot acoperi cu un consum mai mic de material. Aceasta este ideea de bază!

— Concret.

— a. Cutiile de conserve „Scrubie de Dunăre” de 140 grame, Stas 10844-77, au $R=5$ cm și $H=2.4$ cm. Aceeași cantitate de 140 grame poate umple o cutie cilindrică (bază circulară) de formă optimă, ceea ce ar însemna o economie de cel puțin 22 la sută tablă. b. Cutiile de conserve „Pate de ficat”, N.I. 610-75 ($R=5$ cm, $H=3.2$ cm), de 200 grame, au o formă neeconomică. Dacă aceeași cantitate de pate s-ar pune într-o cutie de formă optimă, atunci s-ar obține o economie de cel puțin 13 la sută. Unii, mai ales în cazul conservelor de pește, ar putea invoca motive de ordin estetic. Cred sincer că acestea nu pot rezista în fața posibilității reale de a reduce consumul de material ambalat cu procente de 5, 10, 15 la sută și, în unele cazuri, chiar de peste 20 la sută — fapt deosebit de important în actuala criză energetică. Dar să zicem că-i așa, că, adică, în cazul conservelor de pește, ceea ce l-a determinat pe designer să proiecteze cutiile așa cum le știm a fost estetica. Dar pentru un aliment ca pateul de ficat nu există nici un fel de suză. Este vorba tot de un cilindru, dar optimizat. În 1979, numai prin I.C.R.A., Craiova s-au desfășurat în județul Dolj 561 tone de conserve de pește în diverse sortimente. Dintr-un calcul reiese că aceasta înseamnă cam 680 000 cutii de 200 grame și 750 000 cutii de 280 grame. Și tot în Dolj s-au desfășurat, tot prin I.C.R.A., 1 388 tone conserve de carne, dintre care 208 tone pateuri-hase-uri. Dar în județ mai desfac astfel de produse și I.C.S.A.P., și cooperativa. După calculele mele, numai la conservele de format mic (sub 285 de grame) de pește și de carne (pateuri) s-ar obține, la nivelul întregii țări, economii de circa 1 500 tone de tablă pentru astfel de cutii. Pro-

babil că dacă s-ar face un calcul, ținându-se cont de toate sortimentele de conserve (deci de toate mărimile, inclusiv conservele de legume, de conserve exportate, de consumurile de la cantine și restaurante) ar rezulta economii de 4 000—5 000 tone de tablă. Repet, ceea ce propun eu vizează exclusiv schimbarea formei, nu și a gramajului. Sigur, este foarte bine că a început recuperarea cutiilor folosite, dar nu este de o mie de ori mai bine să economisești încă de la început?

— Așa este. Am înțeles că preconizați economisirea și a altor materiale.

— Corect. Exemplific în continuare: c. La cutiile din material plastic — și cită energie se consumă pentru producerea plasticului! — „Deval-lux” de 500 grame, MICH NII4432-75 sau MICH NII 7331-77, se poate realiza o economie de cel puțin 8 la sută. d. La canistorele de 10 litri din material plastic, la bidoanele de tablă, la conținerele de tablă cilindrice (prea multe) se pot realiza de asemenea economii de 5 la sută. e. La sticlele obișnuite de 1 litru (tip „apă minerală”) $R=4.3$ cm, $H=18$ cm, se poate obține o economie de 5,4 la sută, ceea ce reprezintă foarte mult dacă (ținem seama de greutatea mare a sticlei (deci nici mare consum de energie la transport), precum și de frecvența sticlelor de un litru printre celelalte recipiente. f. La borcanele de 0,42 litri se poate realiza o economie de 1,6 la sută. g. La recipientele de 1 litru „tip PECO” (pentru ulei auto, apă distilată, antiigel etc.) se poate realiza o economie de 4,25 la sută plastic. Dar dacă s-ar îmbutelia lubrifiantii în recipiente de 3 litri atunci economia de plastic ar fi de 33,6 la sută, adică la fiecare recipient s-ar câștiga unul! Aici intervine ceea ce am numit principiul mării rezonabile a volumului. Dacă în loc de cutiile de conserve de pește de format mic discutat anterior s-ar produce cutii de 5 kg, atunci s-ar realiza o economie de 75 la sută metal.

— Înțeleg că doriți să ne vedeți făcându-ne aprovizionarea cămarilor nu cu sacosa, ci cu furgoneta. Uitați că oamenii preferă cutiile de 200 g. Cel puțin așa susțin testele.

— Nu uit, dar nici producătorii n-ar trebui să uite că, anual, o cantitate deloc neglijabilă de conserve se consumă de către cantinele de elevi, studențești, militare, muncitorești, unitățile cu autoservire, cabanele, restaurantele, cantinele de cartier, navele de diferite feluri etc. Ar trebui, după părerea mea, să se interzică strict ca astfel de cantine și unități să utilizeze conserve de format mic. Și nu numai conserve, ci și alte alimente care pot fi ambalate în cutii, saci, damigene etc. cu volum cât mai mare. Ideea poate fi aplicată și la recipientele cilindrice ne-circulare (numai la cutiile de conserve de formă cilindrică ovală, de exemplu, „Del-tar” de 140 grame, Stas NID 2268-74, se poate realiza o economie de 25 la sută tablă. Cistigul este imens și el impune renunțarea la forma cilindrică ovală, chiar dacă pentru a fi așezate în cutii de formă optimă scrumbiile vor fi scurtate! Fi asigur pe gurmanzi că le vor găsi la fel de gustoase.

— Ce alte forme pot fi optimizate?

— Cele paralelipipedice (cazul tuturor ambalajelor de carton, al pungilor de hirtie obișnuite și de tip „Plafar”, al sacilor de hirtie etc.). Alte propuneri pot părea unora de-a dreptul curioase: prin redimensionarea bătului de chibrit, dar și a cutiilor se poate obține o economie de 40 la sută la lemn și de 9 la sută la materialul din care se fac cutiile. La tipăriți, fără a se micșora caracterele și fără a se micșora distanța dintre rânduri se pot obține economii foarte mari. Inșă cele mai importante se pot realiza în sectorul construcțiilor de locuințe. Se pot realiza îmbunătățiri spectaculoase în privința indicelui de utilizare a terenului, a economiilor la pereții exteriori (fără a se micșora valoarea absolută a suprafeței laterale), a pereților interiori. Se obține deci o micșorare a suprafeței de comunicare cu exteriorul, ceea ce duce, implicit, la micșorarea considerabilă a pierderilor de căldură în sezonul rece, deci la o substanțială economie de energie, iar în sezonul cald la menținerea unei temperaturi mai scăzute în locuințe. În același timp, se micșorază ponderea materialelor de construcții „grele” în raport cu cele ușoare, dacă se adoptă un sistem poligonal. Acesta conduce, printre altele, la o mai mare rezistență la seisme. Cea mai bună configurație, consider eu, ar fi aceea pe care am numi-o de tip zonagonal. Am conceput această configurație ținând seama de o serie de teoreme interesante pe care le-am descoperit încercând să găsesc modele optime din punct de vedere al unor principii de tipul celor enumerate mai sus. Fundamentarea teoretică a acestora face obiectul unui articol amplu din revista „Știință și tehnică”.

N.R. Prezentele rînduri se vor un prim pas într-o dezbatere publică pentru a valorifica superior ideile geometriului craiovean. Ori chiar să le modifice, știut fiind că ideile nasc idei. Vom reveni.

MIRCEA BUNEA ■

La dumneavoastră crește răchita?

Pînă nu demult producția industrială mică reținea într-o măsură destul de redusă atenția opiniei publice de la noi. Posibilitățile acestui domeniu de activitate erau, dacă nu în bună parte ignorate, în orice caz insuficient evaluate. Deși, altfel zis, nu cit și prin alte locuri, mica industrie își etalase cu prisosință virtuțile. Căci sînt nu puține sectoarele vieții economice în care mica unitate se găsește într-o poziție avantajoasă față de marea producție. În altele este de neîncuțat. Mica producție industrială e viabilă prin suplețe, prin flexibilitate, printr-o mai mare ușurință în fabricarea de noi produse, ceea ce o face infinit mai receptivă la nevoile consumului, dar mai ales prin capacitatea ei deosebită de a pune în valoare resurse de materii prime și materiale față de care marea industrie rămîne indiferentă.

O anumită tendință de gigantism — inadecvată unei astfel de activități — a cărei caracteristică de bază nu este unitatea productivă de mare dimensiune, ci proliferarea unităților mici, în teritoriu, lîngă sursele de materii prime, aproape de cerințele cetățeanului — frîna dezvoltarea activității. Aceasta nu înseamnă că, pînă acum, s-a bătut pasul pe loc. Nicidecum, progresele sînt chiar remarcabile. Se prelîmină, astfel, că sectoarele ce concentrează industria mică vor încheia cincinalul cu creșteri

mari: la UCECOM de 65 la sută, la CENTROCOOP de 70 la sută, la unitățile cooperatiste agricole de 98 la sută, la consiliile populare de 62 la sută.

Anul 1980 aduce însă în acest domeniu cîteva elemente calitative noi, fundamentale, care deschid ample perspective de dezvoltare și dinamizează întreaga activitate. Mica industrie și activitatea prestatoare de servicii au beneficiat în acest an de o amplă analiză în cadrul Constatărilor pe țară cu activul și cadrele de conducere din sistemul cooperatist și consiliile populare, organizată din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu. Secretarul general al partidului a definit, cu acest prilej, cu vigoarea și claritatea binecunoscută, principiile dezvoltării în viitor a acestei activități. Pentru prima dată dezvoltarea industriei mici este așezată pe o concepție clară, științific fundamentată. Potrivit acestei concepții, industria mică este chemată să contribuie la dezvoltarea producției materiale a societății, în principal prin valorificarea resurselor naturale, a produselor secundare animale, vegetale și industriale, a materialelor nefolosibile, precum și a altor resurse de materii prime și materiale locale. Această activitate trebuie să asigure dezvoltarea și diversificarea producției de bunuri de consum și servicii în scopul satisfacerii în bune condiții a cerințelor populației

și a altor nevoi ale economiei naționale. În sfîrșit, industria mică trebuie să participe la crearea condițiilor de cuprindere în activitatea de producție și prestări de servicii a forței de muncă disponibile, în tot cursul anului. În luna septembrie, Marea Adunare Națională a adoptat Legea cu privire la dezvoltarea industriei mici, după ce proiectul fusese analizat de către cel de al II-lea Congres al consiliilor populare și supus unei largi dezbateri publice.

Statoincirea cadrului juridic este însă numai un pas. Ridicarea acestei activități la nivelul anunțat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul consiliilor populare — o producție de circa 5 000—6 000 lei pe locuitor — necesită eforturi susținute, îndrăznelă și, mai ales, inițiativă.

În multe locuri aceste eforturi se și depun, iar rezultatele obținute arată că mari posibilități avem și cit de la îndemînă ne sînt. La cooperativa agricolă de producție Cîndești, județul Botoșani, de pildă. Este o unitate nu prea mare, obișnuită, cum sînt marea majoritate a cooperativelor agricole din țară. Din activități de mică industrie, C.A.P. Cîndești va obține în acest an venituri în sumă de 3,2 milioane lei. E mult? E puțin? Nu aceasta interesează, acum, în primul rînd, ci din ce obțin acești bani. Cea mai mare parte din răchită, din care confecționează coșuri, geaman-tane și alte produse. Apoi, au strîns anvelope uzate din a căror pinză fac elemente solicitate de Fabrica de mobilă din Suceava. Mai produc grătare pen-

tru complexe zootehnice aflate în construcție în județul Botoșani și în alte județe din țară. Rîul e în apropiere și, pe malul lui, au amenajat o balastieră din care furnizează, zilnic, 10 000—12 000 mc agregate de riu. Pentru toate acestea au investit fonduri minime. Mai mult pe utilaje și diverse scule. Au investit, în schimb, inițiativă, inteligență. Și au pus în valoare o parte din resursele materiale de care dispun. O altă cooperativă agricolă, cea de la Dărăbani, altădată o unitate înglodată în datorii, a reușit, în numai cîteva ani, să se autofinanțeze. În această spectaculoasă redresare economică dezvoltarea activităților industriale a jucat un rol primordial.

Dar ceea ce impresionează la cele două unități nu sînt aceste realizări financiare, sau nu ele în primul rînd, ci mentalitatea încetățenită deja, această dorință de a produce, de a găsi noi posibilități care să valorifice superior resursele de care dispun. Președintele cooperativei agricole din Dărăbani a făcut anul acesta, în timpul concediului, un lung periplu prin unitățile fruntașe din țară „pentru a afla ce fac alții și a vedea ce se potrivește la noi”. Iar cel din Cîndești proiectau noi activități care să le permită o valorificare mai bună a resurselor materiale și o mai completă folosire a forței de muncă.

Două exemple, din atît de multe posibile.

VASILE BARAC ■

în acțiune (I)

„Acum nu mai așteptăm să ne rezolve alții problemele”

Începând cu acest număr publicăm rezultatele unui raid anchetă efectuat la Cluj-Napoca. Am întrebat un simplu muncitor dintr-o mare întreprindere industrială, un contabil-șef cu îndelungată experiență și un conferențiar universitar: „Ce a adus, după părerea dumneavoastră, noul mecanism economic, ce probleme ridică aplicarea lui, ce sugestii aveți de făcut?”

LIVIU CONȚ, muncitor de la „Armătura”, ne-a spus:

— Acum, în fabrică, nu mai așteptăm să ne rezolve alții problemele, ne străduim să le rezolvăm noi singuri. Nu totdeauna reușim, dar strădania există, în orice caz în mai mare măsură ca în trecut.

Nu ne interesau, în popasul nostru la „Armătura”, indicii globali, mersul producției în ansamblul ei, constatările și propunerile specialiștilor, ci **modul în care noul mecanism se reflectă la bază, într-un atelier de producție, într-un colectiv de muncitori.** Dar iată mai întâi cadrul, trasat tot de Liviu Conț:

— Lucrez la secția mecano-energetică, noi sintem cei care reparăm mașinile. Într-o întreprindere noastră produce armături metalice, robinete, fittinguri, piese pentru întreprinderea de autoturisme Pitești.

— În ce constă munca dumneavoastră și a celor 260 tovarăși din secție?

— Cum spuneam, noi reparăm mașinile pentru întreaga fabrică. Majoritatea utilajelor de la „Armătura” provin din import, în mare parte din vest. Utilaj scump, pretențios, de mare complexitate, și noi asigurăm asistența tehnică în caz de defecțiuni, deoarece, de regulă, muncitorii care deserveșc aceste utilaje, din cauza complexității lor, nu știu să le repare. E normal să fie așa. Înainte, în multe cazuri, importam subsamblabile defecte.

Și interlocutorul nostru continuă:

— Ca să fim cinstiți, trebuie să recunoaștem că înainte nu ne prea interesa — mă refer, firește, doar la muncitorii din secția mea — problema cheltuielilor materiale. De pildă, în caz de defecțiune, ceream — și mi se aprobau — motoare cu frână din import pentru a înlocui pe cele uzate sau stricate la agregatele, tot de import, „Gnutti”, ceream șabie pentru curele de transmisie — importate din S.U.A. — etc. Acum sînt direct interesați în micșorarea cheltuielilor materiale, pentru că dacă nu realizăm acest obiectiv producția netă este mai mică — deci și retribuția! — și nu primim nici ziua liberă pe lună.

— Acțiunea vizează doar reducerea importului?

— Firește că nu. Realizînd noi înșine produse pe care le procurăm, înainte, de la alte întreprinderi din țară — de exemplu din București, de unde obțineam garnituri de cauciu rezistente la presiune, pentru agregate — reducem cheltuielile materiale. **Avem avantaje materiale, conform noului mecanism, dar nu se reduce totul la aceasta. E și chestiune de meserie, de satisfacție profesională.** Ne-am făcut un atelier, cunoaștem mai bine parametrii mașinilor, știm ce le dor, nu așteptăm să ne rezolve alții problemele — v-am mai spus-o.

— Cum dezbateți problemele secției, în condițiile noului mecanism?

— Toți participă, la concret. De pildă, s-a pus problema să asimilăm furcile de la cutiile de viteză pentru automobilele „Dacia” 1300. S-a discutat cu tot colectivul, au venit și muncitorii, nu numai tehnicienii, cu propuneri de îmbunătățire. S-a subliniat că prin presare matritele (scumpe!) se distrug prea repede și s-a propus ca materialul să fie mai întîi turnat în cochilă, pentru a i se da forma generală, și abia după aceea să fie presat. Nu vreau să intru în amănunte tehnice, important este că totul se discută „jos”. Ai plăcere cînd iese bine produsul?

— Și pe planul stimulării materiale?

— Anul acesta întreprinderea a acumulat un fond de excursii de 68.000 lei. Și participarea la beneficii, conform noului mecanism economic, a crescut — cel puțin pentru mine — an de an: eu luam înainte, sub formă de gratificație, circa 400 lei, iar anul trecut, ca beneficiu, am încasat 1.200 lei. Din fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social au început lucrările pentru un bloc de garsoniere pentru tineri necăsătorii. Fundația și parterul s-au terminat, dar constructorul nu are capacitatea să continue lucrările! Într-o întreprindere noastră s-a declarat dispusă să asigure transportul materialelor, noi am curățat terenul prin muncă patriotică, dar iată, ani de zile durează construcția unui singur bloc. Sperăm că o să se găsească soluția și la această problemă. Oricum, pentru noi, adică pentru secție, noul mecanism a însemnat un pas înainte. **Se muncește din greu. Nu numai cu brațele, ci și cu capul. Dar și câștigăm, nu mincăm pîine din altă parte. Toi de la fabrică...**

LIONEL NIȚESCU

Locul geometric a patru pasiuni

Protagonistii unui recent simpozion național de antropologie au fost patru tineri, avînd fiecare 29 de ani. Erau adunați la Casa de cultură din Tirgu Jiu, orașul-gazdă a acestei reuniuni, somități bucu-reștene, un membru al Academiei Române, profesori universitari, directori de institute și centre de cercetare, doctori în științe — antropologi, filosofi, psihologi, epistemologi, sociologi, esteticieni, etnicieni, medici, lingviști, etnologi.

Spiritul științific este eminent critic. Rapoartele introductive și principalele comunicări susținute de cei patru tineri n-au fost scutite de întrebări incisive, de detașări și rezerve, de analogii și recomandări, dar — surprinzător, plăcut surprinzător! — confrății mai vîrstnici, încărcăți de titluri și onoruri, au validat cu autoritatea lor valoarea teoretică deosebită a cercetării de teren, făcută între 1974—1980 în zona Cărbunești, iar unii n-au ezitat să o considere comparabilă, din anumite perspective, cu cea întreprinsă în urmă cu 50 de ani, tot pe meleagurile Gorjului, de cîtorul școlii sociologice monografice, Dimitrie Gusti.

Cercetarea de la Cărbunești a fost o autentică aventură a cunoașterii, cu un istoric tensionat, dar plin de semnificații pentru drumul unei descoperiri. Prietenia și pasiunea științifică i-au legat pe cei patru tineri în ceva mai mult decît o echipă, așa spune o familie profesională. Trei dintre ei — Constanța Costea, Vintilă Mihăilescu și Ion Bănoșiu — s-au cunoscut și împrietenit încă din școală, împreună au învățat la Liceul „Petru Groza” din București, iar în anii studenției i-au asociat grupului de preocupări și aspirații pe Ion Goian. Specialitățile diferite (Costea — istoria artei, Mihăilescu — psihologie, Bănoșiu — filosofie, Goian — antropologie) nu i-au îndepărtat, ci — deși lucrau în locuri deosebite — i-au unit într-o studiere interdisciplinară a satului românesc visată încă din ultimii ani ai studenției.

Interesant este că acum, cu maturitatea de gândire științifică adusă de opt ani de cercetări asidue, cei patru consideră important pentru formarea spiritului interdisciplinar o experiență ziaristică din anii facultății cînd, tot împreună, sub conducerea conferențiarului Gheorghe Vlăduțescu, au scos o gazetă, „Universitas”. «Era acolo, spune Vintilă Mihăilescu, o rubrică-cheie a publicației intitulată „Locul geometric”. Orice problemă abordată era tratată din trei puncte de vedere deosebite». După ce în 1974 și-au stabilit frontul de investigații în zona Cărbunești, maniera de lucru avea să fie cea a locului geometric, dialectica diferitelor specializări decantîndu-se prin confruntări de idei și

experiențe într-o medie teoretică interdisciplinară, generalizatoare.

Obiectul cercetării lor fundamentale a fost căutarea unui model ipotetic global, care să interpreteze din perspectiva modernă a științelor universului spiritual tradițional al satului românesc, stabilind valori, nu pe calea gândirii speculative, ci măsurabile pe calculator, comparabile cu setul de elemente definitorii ale culturilor catalogate în atlasele etnografice elaborate de mari școli, științifice din lume. Găsirea unui astfel de model poate da o mai relevantă explicație specificității matricei din care s-au format cultura națională, fizionomia spirituală a poporului român și, totodată, pot pune mai clar în lumină locul și aportul nostru la universalitate. Elementele structurale ale culturilor sînt aproximativ aceleași, personalitatea fiecărei culturi fiind dată de accentele și nuanțările compoziției. Cei patru tineri au intuit că zona Cărbunești oferă o cultură tradițională foarte veche, păstrată de bătrîni, cu totul specifică, coerentă, bine structurată, închisă, a cărei studiere în profunzime necesită un model global. Primele contacte cu țărani din cătunul Duțești i-au pus în fața unor mari dificultăți de inițiere și aprofundare a fenomenelor. Circumspecți cu străinii de sat, maeștrii ai raporturilor concrete, subiecții anchetei nu erau totdeauna dispuși să le furnizeze informații exacte. Au fost necesari ani întregi de conversații abile, repetate. Șansa echipei era că unul dintre membrii ei, Bănoșiu, avusese rude în comună. „Ion e nepotul lui Bibirică” (un unchi decedat prin 1929), era singura posibilitate de a deschide lăcățele grelelor porți în spatele cărora se păstrau comorile fabuloase de limbaj poetic mitologic, de psihologie floritoare, de datini și obiceiuri, de intimități revelatoare pentru personalitatea bătrînilor țărani, depozitari ai paradigmatelor unei culturi multimilenare, abstractizată în motivele geometrice ornamentale care i-au inspirat lui Brăncuși opera sa de vocație universală. Dar nici aceasta nu era suficient. Tinerii cercetători constatau frecvent că sînt păcăliți cu o abilitate rar întâlnită de oameni practici fără școală, dar cu un mare rafinament în arta conversației. Mergeau pe la casele lor doar cite 1—2, iar seara, cu tălpile umflate de lungile drumuri făcute pe jos, se strîngeau punînd cap la cap informațiile, constatînd că nu se potrivesc, nu se încheagă în clase logice. Au introdus atunci în interviuri „secevența falsă” la care unii din neînduplecții păstrători ai marilor taine spuneau „nu-i așa!”. „Dar cum e?” întrebau cercetătorii și se întimpla să primească răspunsuri exacte. Cu timpul s-au împrietenit, au devenit obișnuții satului, cumetriilor, nunților și

înmormintărilor unde studiau obiceiurile, zicătorile, cînteculele, bocetele. Încet-încet sătenii au început să scoată comorile de artă, de semnificație culturală din lăzile de zestre și din sufletele lor. Asta s-a întimplat cam în ultimii doi ani ai cercetării. Bogăția, varietatea faptelor nu se încadrau în modelul teoretic croit prin studiul celor mai evaluate teorii antropologice.

Ceea ce au descoperit aceștia e greu de spus și explicat în puține cuvinte... chiar și pentru comunitatea științifică. Universul spiritual al Cărbuneștilor a fost studiat în structura familiei prin conceptul de „repartiție a puterii”, mai ales în funcțiile instrumentale și expresive ale familiei, îndeosebi pe două ramificații fundamentale: diada paternă (relația tată-copil) și diada maternă (relația mamă-copil). „Raportul de putere” între mamă și tată sînt tot atîtea dimensiuni ale structurii diadice solidare cu structura de personalitate a copilului și mai larg a individului în cultura respectivă, dătătoare de seamă pentru articularea întregului sistem spiritual.

Toate comunicările prezentate la simpozionul național organizat la Tg. Jiu de Comitetul județean de cultură și educație socialistă, Institutul de filosofie și Laboratorul de antropologie de pe lângă Institutul „Victor Babeș” din București au fost axate pe modelul antropologic Mihăilescu-Goian-Costea-Bănoșiu. Patronajul acordat de organele județene de partid și de stat acestei valoroase cercetări este prin sine grăitor pentru politica noastră culturală, deschisă, de sprijinire a temerității științifice. Primul-secretar al comitetului județean de partid, tovarășul Nicolae Gavrilăscu, prezent la dezbateri, a sugerat cercetătorilor să continue tot în Gorj munca de optimizare a modelului descoperit, studiînd într-o viitoare etapă impactul proceselor de urbanizare, industrializare și modernizare a agriculturii județului, asupra culturii tradiționale, a mentalității și comportamentului generațiilor mai tinere de țărani. Se conturează încheierea unui contract de cercetare. Șapte specialiști reputați în sociologie, psihologie, genetică populației, etnologie și-au oferit colaborarea într-o mai largă investigație interdisciplinară. Important este să prindă viață sugestiile făcute la simpozion ca o serie de cercetări pe modelul diadelor să urmeze Cărbuneștilor în alte zone de cultură tradițională majoră — Oaș, Vrancea, Bucovina ș.a. — cît timp mai trăiesc bătrîni tezaurizatori ai marii noastre culturi tradiționale, pentru a împiini, cu toate curbele de relief, cu toate detaliile posibile de relevat, desenul geografiei spirituale a poporului român.

VICTOR BOTEZ

Lucrînd la timpul probabil

— Așadar, tovarășe dr. Ion Drăghieș, dumneavoastră sînteți tînărul cu ochelari care ne prezintă tainele vremii la T.V. Prima întrebare: de ce ne arătați mai întîi o hartă cu principalele fenomene consumate în ultimul interval de timp?

— Ca în orice domeniu de activitate, și prognoza vremii trebuie să se facă într-un anumit cadru de referință: o anumită arie geografică, un anumit interval de timp, dar acest cadru general nu este suficient, mai este necesar și un reper de specialitate față de care să se facă estimarea stării viitoare a principalilor parametri: de exemplu, vremea de mine va fi mai caldă decît cea de azi, ploile semnalate în Crișana, mine se vor prezenta și în Banat, Transilvania, intensificările vîntului înregistrate azi în Moldova, Dobrogea și Bărăgan vor diminua în următorul interval de prognoză etc.

— De ce își pregătesc cetățenii foarte serioși umbrelele, cînd dv. anunțați pentru a doua zi timp frumos?

— Multe persoane au barometre și observă că atunci cînd presiunea scade vremea tinde să se înrăutățească, iar atunci cînd presiunea crește se așteaptă vreme frumoasă. Explicația este simplă: în primul caz este semn că se apropie un ciclon, în cel de-al doilea un anticiclon. Totuși, aceia care au urmărit cu atenție indicațiile barometrului și starea vremii au remarcat, desigur, și destule neconcor-

danțe. Procesele majore se manifestă diferențiat, în funcție de stadiul de evoluție propriu al acestor perturbații, ca și în funcție de influențele locale, specifice regiunii geografice unde acționează. Ar mai fi de reținut un aspect: de regulă nereușitele noastre sînt asociate unor modificări foarte rapide și radicale în aspectul vremii. Prognoza acestor schimbări bruște reprezintă testul cel mai sever al meteorologilor. Bineînțeles, tocmai ele sînt mai ușor reținute de marele public, și de aici impresia că prognoza vremii se realizează numai în proporție de 40—50 la sută.

— Care ar fi proporția reală?

— Aș îndrăzni să afirm, 80—85 la sută.

— Cunoașteți vreo întimplare veselă al cărei erou principal să fie un meteorolog?

— Aș aminti că meteorologii norvegieni, fondatorii unei faimoase școli în acest domeniu, au primit premiul pentru umor al anului. Nu ar fi lipsit de... haz.

— Publicul vrea precizie. Uneori, nu sînteți de învidiat!

— Precizia aceasta trebuie înțeleasă, așa cum spuneam, în conexiune cu fenomenele atât de imprezibile, mai ales în cazul țării noastre, care, și din punct de vedere meteorologic este așezată la interfața unor factori climatici extrem de diferiți. Nu trebuie uitat nici relieful: pe o suprafață nu prea mare prezintă o diversitate de forme. Amintim că, la scară planetară, intervine și contrastul termic POLI-EQUATOR, generînd perturbații. Anul acesta, de intensă activitate solară, a dus oarecum la o „inversare” a anotimpurilor. Am avut un octombrie deosebit de frumos după o primăvară și o vară, oricum, mai capricioase, vedeți, așadar, este imposibil să dai timpul probabil pe localități, așa cum ar dori publicul.

— Ne puteți spune ce va aduce meteorologia în următorii ani?

— Meteorologia a fost și este asociată cu unele tehnologii de vîrf. Se cunoaște că bazele teoretice ale prelucrărilor numerice implementate pe calculatoarele moderne au fost puse de un meteorolog, L. F. Richardson, și asta în 1920! Acum, în această știință, concură sateliții, radarele, lasere, avioane de observație. Cel mai mare proiect științific internațional realizat vreodată a fost cel inițiat de Organizația Meteorologică Mondială din cadrul O.N.U., și a avut loc între 1 dec. 1978 — 1 dec. 1979, Primul experiment Meteorologic Global, desemnat în esență pentru a suplimenta, temporar, rețeaua regulată de observare a O.M.M. — Veghea Meteorologică Mondială.

— Splendidă denumire! Să ne imaginăm că ar putea să existe și o Veghe mondială a păcii...

Cum va fi iarna aceasta?

— Către finele anului 1980 și începutul lui 1981 activitatea solară — să ne amintim că nu apare ca un fenomen izolat, după cum știm una din periodicitățile mai pregnante este de 11 ani — deci, activitatea aceasta va diminua, și iarna va reîntra în normal, va fi o adevărată iarnă.

— Au dreptate bunicii și părinții noștri care spun că vremea nu mai e ca pe timpul lor, că s-au cam schimbat anotimpurile?

— Modificările vremii, la care asistăm, nu sînt totuși semnificative pentru a face aprecieri foarte serioase. Ele se inscriu, în general, în variabilitatea naturală a climatei. Mai important mi se pare impactul omului asupra climatei. Se poate afirma că o creștere cu 1° a temperaturii medii a atmosferei medii terestre ar putea avea consecințe majore, economice, chiar sociale. Mă gîndesc la scăderea fertilității, la extinderea deșerturilor... Noi, dealtfel, ne ocupăm și de mediul hidric, nu numai de cel aerian.

— Cum îi ajutați pe cei care au ca preocupare munca în agricultură, în aviație, în navigație, adică pe oamenii care nu se joacă prea ușor cu timpul?

— Cred că le sîntem de un real folos. Dealtfel avem contracte cu nenumărate instituții. Sintem de folos și în construcții, și în industrie. Pentru a vă da un exemplu: atunci cînd a fost necesară deplasarea platformei petroliere din Marea Neagră ni s-a cerut, datorită faptului că timpul se înrăutățise, să dăm o prognoză extrem de exactă: în ce interval vor exista cîteva ore de calm? Noi am găsit acest interval, fapt care a dus la reușita acestei mari operații tehnice. Tîdînd sintem solicitați atunci cînd se planifică amplasarea unor obiective industriale, sau în situația în care se sistematizează localitățile.

— Cineva povestește că meteorologii japonezi sînt amendați dacă a doua zi nu se confirmă ce au spus seara. Ce părere aveți?

— Vă voi răspunde, pentru a nu părăsi exactitatea știută a japonezilor, că în cazul nostru utilitatea transformată în cifre a meteorologiei este următoarea: un leu investit în meteorologie dă un beneficiu de 25 de lei. Privitor la amendă, nu cred în această știre.

— Vă mulțumesc pentru că ați dat curs invitației noastre și ne-ați expus atîtea lucruri interesante. Cred că sînt în asentimentul celor care vor cîți aceste rînduri.

— Și cîndora le doresc zile senine, în afară de situațiile cînd hărțile mă obligă să fac prognoze reale și cînd trebuie să anunț și averse!

PIA OLARU

Toamna târzie a unui sat de munte

Din cursa de Siriu, între București și Calvini, în numai două ceasuri și jumătate, călătorul întâlnește toate modurile de a ființa ale peisajului românesc. Dacă este cu adevărat călător, și nu un ins dezabuzat peste orice măsură de osteneala călătoriilor, va capta în timp și viața îndepărtată al mării, numai ea neregându-și un rost în privire de-a lungul acestui drum pitoresc și răscolitor. Și atunci ar putea spune că ajuns la Calvini a ajuns într-un capăt de țară, la o margine peste care și pământul și apele își recunosc irosită puterea de a ne ademeni cu o nouă poveste. Ceea ce nu ar fi nici adevărat, nici cinstit pe de-a-ntr-unul și nici măcar de dorit, se-nțelege. Până una-alta, și când au zis pină una-alta muntenii au zis veșnicie, comuna Calvini, agățată de dealuri și risipită prin văi priporoase, încă trudește, încă trăiește și încă speră, chiar în inima țării, și nicidecum la un capăt al ei.

Truda a stat și stă aici înaintea răguzului prevestit de cuvântul viață. Și nu începe nici o îndoaială că bărbății dinții, îndrăzneții, descătușatii de teamă, întemeitorii care au hotărât să așeze o vatră de oameni pe aceste meleaguri, n-au visat bogății și odihnă, ci au vrut, așa, simplu, să fie doar oameni liberi. Ogoarele sînt minuscule, nu mai mari decît batista împăturită în patru, și vitele înjugate la pluguri de lemn, altădată, păreau să împingă cu pieptul chiar în coasta prăpăstioasă a dealului Frăsinet. Doar livezile locului rodos fastuos, uneori în neștire, și, cu toate acestea, nu este de neluat în seamă adevărul că rodul livezilor nu înfățișează niciodată privirii și gândului greutatea și liniștea închisă în bobul auriu al cerealelor. Dimpotrivă, mai ales în toamnele cînd e storsă din pruni, avuția livezilor tînuiește în suflul ei arzător, ca un plîns podidit prin uleiele iadului, doar neliniște, își alunecă printre degete precum o năframă țesută din fir înghețat de păianjen nebun, cu sprinteneala argintului viu, pină cînd, mai devreme sau mai târziu, se arată înșelătoare chiar ca lacrima diavolului. Dar neliniștea, și aici, la Calvini, nu a fost niciodată mai stăruitoare în vreme ca liniștea. Și așa, pină una-alta, de cînd se știu ei sub soare, muntenii din vatra Calviniilor au tras timpul pe sfoară cu istețime și răbdare de ingeri, împlinindu-și durata cum se împlinește un perete de casă din mîini după mîini de chirpici, tînuindu-se tari și drepti în șeaua lucioasă a cailor de Cislău agili ca pisicile, și numai atunci cînd se leuciseră de orice speranță au așezat stăpînire pe drumuri. Și tot au stăpînit și ei ceva într-o lume ce le fusese hărăzită cu sila.

O dată e drumul care coboară prin Draja, Vălenii de Munte și Gura Vîtioarei spre întilnirea cu șleaurile mari ale țării. Altă dată e drumul care urcă prin Pătrîlăgele și Nehoi spre Siriu și Sita Buzăului către stînga și spre Gura Teghii și Lopătari către dreapta. În sfîr-

șit, este drumul care coboară prin Vipești și prin Măgura spre Buzău, ca o pilnie deschisă spre marea cîmpie a Bărăganului. Și în Calvini de azi, împreună cu Traian Hagi, secretarul adjunct al comitetului comunal de partid, cumpănim cu migală statura așezării de ieri, ajunsă prin truda amintită mai sus la o răscruce cernită a veacurilor: prin 1901, întilneai pe aceste meleaguri un brutar, doi coșari, trei fierari, trei olari, trei timplari, zece rotari, optsprezece vărari și patruzeci și nouă de lemnari. Fierarii aflaseră deja că oțelul se călește în apă doar atunci cînd culoarea îi bate în vișiniu și cînd se întimplă că scădea la albastru îl treceau iar prin foc, așteptînd revenirea. Pieile se argăseau fie în zeamă de murături, în opt zile, fie în zer tăiat pe din două cu apă, fie în zer amestecat cu vitriol, în numai o zi și o noapte, dar cel mai adesea, în același butoi, lingă zece pielițele de miel, adăugau vreo cinci chile de țărițe de griu, trei de sare și cincisprezece litri de zer, iar după care le vopseau cu ceai tare de frunză de scumpie pentru sablu și cu frunză de nuc pentru culori mai adînci. Dar mai stăruitor decît toți instăpîniseră drumurile dinspre miazăzi de Calvini, ei, vărarii, strigînd din rărunchi: varuuu-var, hai la vaar!, și din neamurile lor se coboară și azi spre cîmpie, dacă nu vor fi îmbătrîniți prea de tot, Nicolae Mirică și Petre Mocanu, Constantin Minea și Gheorghe Manolache sau Andrei Vlașca și Ilie Langa.

Peste toate înlesnirile, puține la număr, stoarse din meserii și îndeletniciri uneori mai vechi decît lumea, mirajul pămîntului mereu a rămas în picioare în cugetul lor. Și aici ajungînd, s-ar cuveni să ne ținem respirația, o clipă măcar: pămîntul hărăzit gospodariilor din Calvini, și în 1864, și în 1920, nu a șters de pe zăre mirajul acesta, dimpotrivă, l-a trecut mai departe de hotarul pină la care răzbate privirea. Departe de tot, atît de departe încît pentru alții, dar nu și pentru ei, ar fi fost prea departe. De aici, de sub muni, peste patru mil de familii s-au trezit împrietărite, și în 1864, și în 1920, peste două nopți cit de cit fericite ale istoriei lor vitrege, la peste o sută de kilometri depărtare de satele lor, către Călmățui, către Ialomița, în Cîmpia Brăilei, la Florica, Bobocu, Padina, Vadu Pașii, Săgeata, Smeeni, Cilibia. Și din rivna de a fi mai aproape de aceste pămînturi, spre care și primăvara, și vara, și toamna migrau în convoaie prelungi de căruțe, au întemeiat și așezări noi de oameni în cîmpia din vale: în temelile comunei Muntenii Buzăului regăsim și sudoarea și speranțele lor...

Gheorghe Mareș, Petre Bilbie, Constantin Stoica, Anichit Constantinescu și Gheorghe Dumbravă sînt numai cîțiva dintre cei din Calvini, vii și teferi după toate amărăciunile care au curs cîndva peste viața lor, cărora le-a mai fost dat să apuce și o parte din trudnicii ani cînd pe

puțin jumătate din suflarea comunei, la soroacele înscrise în calendarele muncilor cîmpului, se imbarcau în căruțe pline ochi de unelte, merinde și blide, pornindu-le bărbătește și întunecați în exod, împiedicîndu-le roțile pe coastele rezezi de dinainte și de dincolo de Vipești și de Măgura și dînd friie slobode celor cînd se apropiau de Tîntești și de Maxenu. Și pămînturile din vale, îndepărtate ca un miraj, ceea ce ne apare și firesc, dar și de necrezut, au rămas și vor fi și în viitor ale lor, ale obștii lor de data aceasta. Și președintele cooperativei agricole de producție din comuna de munte Calvini, Constantin Pirvan pe nume, alături de inginerul șef Viorel Macri, ne încredințează de-a dreptul și fără vorbe prea multe că aceste o sută cincizeci de hectare de pămînt gras ca untul, aruncate la o sută douăzeci de kilometri distanță de vatra familiilor lor, tocmai pe undeva pe aproape de Padina, aproape sub alte stele, rămîn și temelii și nădejdea cooperativilor de sub munți. Chiar dacă întimplarea împrietăririi lor de pe vremuri le-a așezat cum le-a așezat, vai de mama lor, peste mină. Chiar dacă și astăzi, peste toate înlesnirile mari și adînci ale timpului, ei continuă să le are, să le semene, să le culegă și iar să le are, cu aceeași dirzenie și fără-de-milă cu care luptau comandourile în războaie ce le-am vrea toți uitate de tot. Nimic nefiind mai sățios și mai trainic pentru om, pentru viață, pentru liniștea ei, decît liniștea și greutatea închisă în bobul auriu al cerealelor...

Între Calvini și pămîntul de lingă Padina al Calviniilor, în acest an de grație 1980, de al cărui sfîrșit ne apropiem cu aceeași viteză cu care se apropie unii de o mămăligă la care n-au muncit, ne-am perindat de trei ori, dus-întors, cu curiozitate înțil, cu răbdare apoi și în sfîrșit cu o bucurie firească. Pentru că minunea aceasta, ca s-o înțelegi cum se cuvine și s-o apropii de suflet, într-adevăr, se cere privită și cumpănită în cuget, prelung, de cel puțin două-trei ori. Într-adevăr, e un act de curaj care ține de dimenstunea miracolelor umane din spațiul carpatic încăpătînarea destoinică a unei vetre de oameni de a nu renunța la un pămînt azvîrlit la nu mai puțin de o sută douăzeci de kilometri distanță, de a scoate tot ce se poate din el și ceva pe deasupra, de a învălmăși între brazdele lui, și acum, ca și ieri și alaltăieri, o sudoare scîlpînd ca mindria, ca demnitatea, ca seninătatea dintotdeauna a celor mindri și demni. Intocmai cum au luptat, în războaiele pe care le vrem toți uitate, comandourile. Și iată acum comandoul restrîns din Calvini, care de șase ori în acest an s-a imbarcat într-un autocamion agil și de șase ori a debarcat aici, nu departe de Padina, cu sprinteneala și dirzenia proverbială a parașutiștilor, pentru a ara, pentru a însămița, pentru a prăși,

pentru a culege o dată griul și altă dată porumbul, și din nou pentru a ara un pămînt aruncat la o sută douăzeci de kilometri distanță: în primul rînd, Ion I. Cenușe, care la șaptezeci și doi de ani se ține drept ca pălimaru; apoi Neagu Vlăsceanu, Ștefan Matei și Neculai Crăciun, ultimul abia trecut de cincisprezece ani; un bărbat cu un nume parca predestinat, despre Ion Grije e vorba, și-a tras după el și nepotul, Cornel Grije, abia ajuns la vreo șaisprezece sau șaptesprezece ani; apoi Floarea Matei și Valerian Minea; și nu-l uităm nici pe Neculai Iuța; e de amintit și bucătăreasa Aurica Mirică; și Anechit Tabără; și Ana D. Mihăilă; vreo cincisprezece cu totul...

Și unii din ei, și părinții lor, altădată, cînd descindeau aici din căruțe, nu aveau încotro și stăruiau cite două-trei săptămîni la capătul aceluiași locuri. Între timp, vremurile s-au schimbat, dar dirzenia celor din Calvini a rămas egală cu sine: în trei-patru zile, cînd e vorba de arat, sau de semănat, sau de cules, fie griul, fie porumbul, cei din Calvini și-au încheiat treaba, s-au imbarcat din nou în autocamionul acela agil și au fugit înspre munți, înspre casele lor, nicidecum ca învinși, ci ca oameni care aduc în priviri și în sacii care vin după ei o izbîndă teribilă. Luînd în rîspăr drumurile primăvăratice ale înaintașilor lor, ale vărariilor care s-au numit și uneori se mai numesc Constantin Cenușe, Nae Cenușe, Neculai Stoica, Ion Stoica sau Neculai Crețu. Și așa s-a întimplat și în anul acesta, după unii mai ușor, după unii mai greu decît alții. Și nu le-a bătut nimeni în poartă, și nu i-a tras nimeni de mîncă, și nu le-a turnat nimeni vreun indemn meșteșugit în urechi, vreo ademenială care să-i scoată mai repede din case, de la cald înspre zloată, și între ei, niciodată, nu a fost loc de vorbe aduse din coadă, cu toate că pămîntul ce le-a fost hărăzit de aproape un veac, după cum am văzut, nu se întinde chiar în spatele caselor lor din Calvini, la doi pași, la trei pași sau la patru. Încît, dacă stăm strîmb și judecăm drept, este mult mai mult decît limpede că mindria și demnitatea lor, îngropată în temelile unei seninătăți fără margini, pentru mulți ale căror ogoare se întind chiar în spațele caselor, și nu mai departe, se constituie de la sine chiar în ceea ce s-ar putea numi un exemplu. Deși, între noi fie vorba acest cuvînt complicat pentru rostirea muntenilor, pe care unii l-au complicat și mai mult, rostindu-l mai cu seamă atunci cînd nu se cere rostit, răsucindu-l întruna pe toate fețele, pină cînd nu s-a mai ales nimic din înțelesul lui.

Oricum, și în anul acesta, toamna târzie a unui sat de munte, departe de a se risipi peste hotarele ei, a rămas toamnă. Cei din Calvini au învins cu mult înainte de prima ninsoare...

MIHAI PELIN ■

Porumbul, extremă urgență

(Urmare din pagina 1)

Nu mai funcționarele, cam multe aici la sediul cooperativei, nu ieșiseră la cules: una venea cu sacosele pline de cumpărături, în timpul programului firește, altele linia niste hîrtii, vreo doi bărbăți făceau același lucru, și, culmea birocratismului, inginerul-șef lăsase recoltatul, transportatul, și venise să întocmească situația AGR-2, adică tot hîrtii. Nu ne miră de ce la C.A.P. Frumușița mai erau de cules peste 300 hectare de porumb și de transportat, numai din cîmp, adică de sub ploaie, încă 150 de tone. La fondul de stat, din 3 600 tone, se predaseră doar 1 700 tone porumb. Lucrîndu-se astfel, recoltatul, zice inginerul-șef, va mai dura o săptămînă, transportatul va dura însă mai mult. Cu toate acestea, la C.A.P. Frumușița sînt și oameni harnici, adică marea majoritate, ca de pildă cei din echipele conduse de Paraschiva Filimon, Lenuța Boubătrîn, Vasilica Niculeț, cei din ferma condusă de Nicolae Răileanu care au obținut, pe 420 hectare, o producție de 5 400 kilograme porumb boabe la hectar, și alții.

Intrăm în birourile I.A.S. Frumușița, tot aici în Brateșul agricol, și acestea sînt goale, semn că oamenii sînt la muncă. Numai contabilul șef, Victor Coman, se află la cantină. Din discuțiile cu contabilul-șef reținem că la fermele vegetale de aici mai sînt de recoltat peste 400 hectare cu porumb și peste 520 hectare cu soia. Se recoltează manual, mecanic nu se poate din cauza terenului desfundat, se recoltează greu și se transportă și mai greu: 40 de remorci, tractate de tractoare, duc la bazele de recepție Frumușița și Foltești pină la 350 tone de porumb pe zi, cam cit se recoltează, porumb depozitat pe cîmp aici nemaifiind. Să se urgenceze culesul și recoltatul la porumb cit și la soia, au fost dirijate spre acest I.A.S. 62 de combine (pentru soia) de la S.M.A.-urile Bălăbănești, Bujoru, Cuca, Tulucești și Chiraftei. Mult rămase în urmă aici sînt arăturile de toamnă: terenurile sînt acoperite cu coceni, se ară ici-colo, cocenii vor trebui scoși toți de pe cîmp, fiind un furaj valoros în combinație cu altele, și pentru aceasta se așteaptă zile mai bune, cu soare, să poată fi adunați cu MAC-urile, niște

mașini pentru strîns furaje. Dar „mac”-urile funcționează sub capacitate, fiind acționate de tractoare mici, iar acum, tot din cauza terenului, nu merg deloc.

La C.A.P. Braniștea, ferma nr. 3, trag cite două și chiar trei tractoare de o remorcă. Ene Enache, mecanizator la S.M.A. Șendreni, a venit cu tractorul să-i ajute pe cei din Braniștea: „noi am terminat de cules, zice, și am venit să le dăm o mină de ajutor oamenilor ăstora care mai au porumb și necules pe cîmp. Iar pe deasupra mai au și sfeclă”. Rusu Mihai, tot mecanizator, face doar trei drumuri, cel mult patru drumuri pe zi la baza de recepție, la o distanță de numai 6 kilometri. Tot din cauza drumului desfundat.

— În octombrie, pe soare, zice supărat Rusu Mihai, cînd puteam să ne jucăm cu culesul, dar mai ales cu recoltatul, stăteam că nu aveam motorină, sau ne dădea motorină cu găleata, să facă economie. Acum tragem cu trei în alte unități chiar cu patru tractoare de o remorcă. Risipim adică de trei ori mai mult. O astfel de judecată care numai economică nu este, eu nu o înțeleg. Dacă aveam motorină la timp, uleiuri și piese de schimb, precum și cauciucuri, porumbul era cîrat de mult la bază și în pătule.

CINE MAI TAIE COCENII PE LUNĂ ?

Acest subtitlu mi-a fost inspirat de dialogul pe care l-am purtat cu Jani Slabu, președintele Cooperativei agricole de producție Foltești, unitate decorată, pentru producțiile anului 1975, cu Ordinul Muncii clasa I. Președintele nu se sfiește să ne spună că va recolta porumb și la 25 noiembrie 1980. Și încă e bine, credem noi, dacă va termina de cules și atunci. De ce? În lunca Prutului, pe vreo 255 hectare din cele 820 hectare cultivate cu porumb, se obțin pină la 9 000 kilograme știuleți la hectar! O producție foarte bună care va trebui recoltată cit mai repede, fără risipă, pină la ultimul știulete. Încernăm că mecanizatorii au lucrat bine și foarte bine dacă au obținut o asemenea producție. Mai greu e acum, la recoltat: au mai rămas 280 hectare cu porumb, 35 hectare cu sfeclă-de-zahăr de transportat, 36 hectare de soia, 2 hectare de varză, alte două de varză roșie și 3 hectare de morcovi. Și sînt doar 270 de brațe de muncă, zice pre-

ședintele care nu știe cum să le mai împartă. Astăzi culeg morcov chiar și șoferii. La porumb sînt 186 de oameni: culeg și, pentru că nu se poate pătrunde pe terenul desfundat, fac grămezii pe loc, pe pătule de coceni. Cînd se va îndrepta timpul, porumbul va fi cîrat. Cu toate aceste greutăți se și transportă: ieri, aflăm de la Dumitru Cilichidreanu, magaziner, au fost transportate 3 vagoane de porumb în bază și alte 13 vagoane la complexul de îngrășare a animalelor. Președintele este însă tot supărat:

— De ce? îl întreb.

— Nu am forță de muncă. Anul trecut am avut 680 de brațe, iar anul acesta au mai rămas în cooperativă 380 de oameni, din două sate. Cei mai mulți au plecat să lucreze la Galați: la combinatul siderurgic, la șantierul naval, la alte unități. Le-am creat condiții să se facă orășeni. Eu am venit acum 34 de ani de la oraș și m-am făcut țaran. Și n-am nimic cu cei care au plecat să muncească, am cu cei care au rămas și nu vor să vină la muncă. Avem în sat peste 300 de femei, soțiile unor astfel de navetiști, care au uitat parca să mai vină pe la cooperativă, 300 de femei zdravene care nu ridică un pai de jos. Uite, dacă trecem acum pe la casele astea din jurul sediului cooperativei, două lucrează și 18 stau acasă. Cum câștigă soțul 3 000 de lei la combinat, cum începe s-o doară mina sau piciorul, capul sau mai știu eu ce. E un fel de coconie pe care foarte greu o putem combate. Dumneavoastră, dacă sinteți fecior de țaran, vă mai amintii cum părinții și frații noștri culegeau porumb și noaptea, cum se sculau cu noaptea în cap și țaiu cocenii pe lună. Dar acum pe cine mai vedeți dv. că taie cocenii pe lună? Și ar trebui să-i taie și pe lună că sînt ai lor, iar noi nu stăm prea bine cu mecanizarea lucrărilor: pină la ora asta noi n-am recoltat un hectar mecanic și am început culesul de 35 de zile.

O situație similară, de dimensiuni mai reduse, am întilnit-o și la C.A.P. Brănești, probabil mai există și în alte sate și județe. Tot un președinte îmi spunea că îi era lui rusine cînd îi vedea pe elevi că vin la cules porumb, că își amină orele de învățătură, iar unele femei, cu o proastă părere despre muncă, despre harnicia proverbială a țaranului român, alteori chiar unii bărbăți stau pe marginea șanțului și pun țara la cale. Mai bine ar pune umărul la muncă, pentru că la sate există încă suficientă forță de muncă, dar nu îndestul,

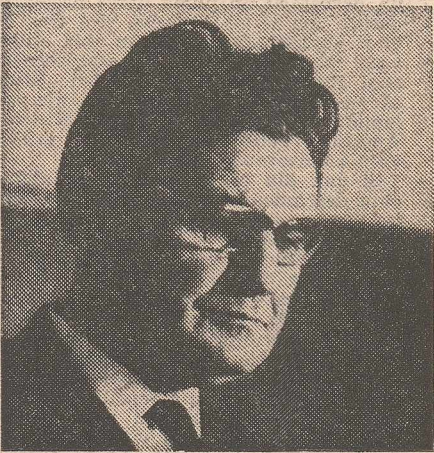
nu rațional și nu în totalitate folosită. Pe fondul eforturilor pe care le depun oamenii de pe ogoarele județului Galați, în marea lor majoritate, eforturi de multe ori eroice în actualele condiții, nemunca acestora, ce-i drept puțini la număr, contrastează cu atît mai mult și ar trebui să se rusineze, să-și amintească măcar acum că și la sate este valabil principiul: Nici muncă fără piine, nici piine fără muncă!

Am solicitat, în finalul acestei anchete, cîteva date, am vrut să aflăm și alte măsuri pe care le întreprinde Direcția generală a agriculturii și industriei alimentare a județului Galați, pentru urgentarea recoltatului la culturile care au mai rămas, la legume și struguri, la strînsul furajelor, eliberarea terenurilor și efectuarea ogoarelor. Ne-a răspuns tovarășul inginer Aurel Dinu, directorul sectorului producție vegetală:

— La nivelul județului au fost cultivate cu porumb 88 425 hectare și s-au cules pină acum (la 13 noiembrie — n.n.) 83 851 hectare, s-a recoltat adică într-un procent de 95 la sută. Au terminat consiliile intercooperatiste Slobozia Conachi, Șendreni și altele. Mai rămase în urmă sînt consiliile intercooperatiste Berești, Suceveni, Nicorești, Oancea și Cavadinesti, unde au avut suprafețe mai mari cu struguri, producții bune, și au rămas să culegă strugurii. Pe cîmp mai avem 15 300 tone, nu e prea mult, și transportăm cu tractoarele. Am luat măsura redistribuirii forțelor umane și mecanice, dirijarea acestora din unitățile care au terminat, în unitățile în care se mai recoltează. Am mobilizat toate tractoarele, tractoriștii de la unitățile industriale, șantiere și i-am trimis în cîmp, pentru că, deocamdată, mașinile nu pot fi folosite: terenul e desfundat. Nu avem însă ulei, la Moscu staționau din această cauză 14 tractoare, cauciucuri pentru remorci.

Probabil că apelul de față va fi fost recepționat deja de centralele de profil. Efortul eroic al oamenilor muncii din agricultură, munca lor grea trebuie ajutată cu mijloacele mecanice, iar acestea trebuie dotate urgent cu cauciucuri, alimentate cu carburanți și uleiurile necesare. Rațional este ca mașinile, mijloacele mecanice cu care au fost dotate unitățile agricole, conform necesităților lor, să funcționeze. Și să funcționeze acum cînd recolta trebuie scoasă din cîmp, de sub zăpezi și de sub ploii. Și aceasta cit mai repede.

Mai sînt multe de făcut în privința Boicilului

De la 1 martie 1973 funcționează la Timișoara, am mai scris pe această temă, Centrul metodologic de recuperare prin terapie Boicil, întemeiat în ideea experimentării și valorificării produsului antialgic cu același nume, descoperit și brevetat de doctorul Vasile Boici. Istoria inventatorului și a medicamentului său e cunoscută, nu mai revenim. Să spunem însă că, zilele trecute, am vizitat din nou centrul, redescoperind un spațiu al grijii față de om, în perimetrul celor 50 de paturi lupta pentru scoaterea bolnavilor din necaz și din durere purtându-se cu competență, devotație și omenie. Pînă la data întocmirii documentației de față, de serviciile centrului au beneficiat exact 95118 persoane, români și străini deopotrivă, de cele mai multe ori cererea depășind oferta. După aceeași statistică, a cărei corectitudine rămîne în afara oricărui dubiu, centrul a încasat 1475348 de lei, mai bine de 90 la sută din ei fiind achitați în valută, pentru români tratamentele fiind, se știe, gratuite. Raportată la 7 ani de activitate, suma respectivă n-are poate darul să impresioneze. Numai că trebuie avut în vedere amănuntul, nu lipsit de semnificații, că centrul a fost, 4 ani din 7, confruntat cu tot felul de greutăți, el nedispunind de spațiul și personalul de azi. Așa stînd lucrurile, rentabilitatea așezămîntului e, lesne de dedus, mai mult decît limpede. Boicilul impunîndu-se și fiind solicitat nu afit pe baza sprijinului Ministerului Sănătății, cit pe

aceea a ameliorărilor și vindecărilor de care s-a însoțit.

Iată, spre a fi și mai convingători în această privință, citeva impresii culese de la bolnavi care au fost sau sînt tratați cu Boicil.

● **Helena Beristain de Salinas din Spania** declara că a aflat întâmplător de produsul original românesc, stînd de vorbă cu un american care, tratîndu-se cu Boicil, a scăpat de o spondiloză rebelă; a venit în România cu o excursie și consideră că efortul făcut, excursia a costat mult, a fost integral răs-plătit; fără să exagerez, a încheiat, pot afirma că am renăscut la Timișoara.

● **Toma Tomorug din Arad** ne-a mărturisit că Boicilul a izbutit s-o pună pe soția sa pe picioare deși, la venirea la centru, starea acesteia era disperată; era imobilizată la pat și în imposibilitate de a articula vreo mișcare; azi, umbă fără cîrje și poate lucra 5-6 ceasuri pe zi.

● **Ioan Veres din Cluj-Napoca** a ajuns la Timișoara purtat pe brațe; șofer de meserie, suferea de spondilită anchilopoetică, fiind, cum zice, țecapăn ca o seindură; mă spălam, își aminteste, pe față ca nutria, abia putînd să mișce miinile; cînd am venit la centru, puteți întreba pe oricine, n-am fost în stare să trec pragul clădirii, semănd mai mult cu o statuie decît cu un om; umblasem zadarnic prin fel de fel de spitale, numai la balneologia am stat 9 săptămîni; imi doream să mor, să nu mai fiu un necaz pentru familie; aici însă am devenit din nou om întreg, azi mă pot bărbierii, mă pot mișca în voie și, după cum observați, bat pas de defilare.

● **Ibrahim Jaber din Libia** e de părere că „efectele Boicilului sînt incredibile”.

● **Irène Sapor din Franța** a constatat că durerile reumatice, ce o chinuiau parca de cînd se știe, i-au dispărut complet după numai 3 sedințe cu Boicil.

● **Pavel Urlea din Arad** suferă de flebită cu ulcer varicos; a încercat tot ceea ce era omenește posibil dar n-a ajuns la nici un rezultat; piciorul mi se innegrea tot mai tare, se părea că nu există altă soluție, mi-au spus doctorii, decît să mi-l taie; disperat, am

cerut trimitere pentru Timișoara, dar m-am izbit de mai multe refuzuri, unele fățișe, altele voalate; pînă la urmă, un medic tînăr mi-a dat, impresionat de destinul meu, de vîrsta mea, căci n-am decît 33 de ani; mă tratez cu Boicil de cîteva zile, dar piciorul, poftiți, priviți, și-a recăpătat culoarea și, în plus, nu mă mai doare; unele pete au dispărut complet.

Avînd, cum ziceam, 50 de paturi, față de 20 la data înființării, Centrul metodologic de recuperare prin terapie Boicil se află, să respectăm adevărul, mai mult ca oricînd în atenția Ministerului Sănătății, a organelor locale de partid și de stat. În această idee să notăm că, în curînd, urmează să se desfășoare concursul pentru ocuparea de noi posturi, unul pentru medic specialist de medicină internă, celălalt pentru medic de medicină generală, aprobate după ce inventatorul va fi demonstrat, în repetate rînduri, necesitatea lor. În prezent, la centru mai lucrează, pe lîngă Vasile Boici, doctorii Aurel Nicoară și Vasile Dindelegan, ultimul beneficiînd de detașarea și înțelegerea Direcției sanitare județene și exprimînd, în acest sens, grațitudinea sa. Referîndu-ne la aspectul metodologic, să precizăm că 36 de medici din 26 de județe au fost instruiți în centru, ei familiarizîndu-se cu metoda de administrare a medicamentului, ea însăși originală și brevetată.

Legat de Boicil, mai sînt însă multe de făcut. Am scris, de pildă, încă la începutul acestui an, că medicamentul era pe punctul de a îmbrăca și alte forme farmaceutice, el urmind să fie produs și ca unguent, tablete și fiole intravenos. Prompt, doctorul în chimie Francisc Kerek, de la Centrul de chimie din Timișoara, a pregătit documentația necesară, fișa analitică etc. Mai receptiv ca altădată, cînd e de criticat să criticăm, cînd e de laudat, cazul acesta concret, să laudăm, Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetării farmaceutice a dat avizul de fabricație în mod operativ. Se întîrzie însă, fără justificări, producerea în serie a formelor galenice respective din cauza nestabilirii prețurilor. Facem, pe această cale, un nou apel la forurile în măsură să decidă și să urgenceze, informîndu-le totodată că, de exemplu, flebita tînărului Pavel Urlea, despre care am relatat mai înainte, e pe cale de a fi răpusă tocmai prin administrarea de Boicil intravenos. Fără să constituie un panaceu, cum greșit s-a interpretat uneori, Boicilul intravenos a constatat efecte remarcabile în tratamentul unei game largi de maladii, a arteritel, a astmului bronșic, a enurezisului nocturn, a colicilor renale și genitale, a reacțiilor postinfiltrative și așa mai departe. Pe cînd, întrebăm din nou și așteptăm răspuns la întrebare, Boicil

sub formă de unguent și tablete în farmacia?

Trecînd mai departe, să zăbovim o clipă asupra cercetării referitoare la leacul în discuție. E drept, Boicilul a fost brevetat în 4 țări, în S.U.A., în Anglia, în Spania și în Canada, după cum, numai în 1979 și 1980, el a fost prezentat la expoziții internaționale din 21 de state. E drept, marca produsului a fost înregistrată, spre protecție, în 22 de țări. Altfel zis, s-au luat, clar, măsuri ca acest medicament original, rod al inteligenței românești, să fie cit mai bine pus în valoare în străinătate, cu toate avantajele morale și materiale de aici decurgînd. Rămîne însă, în această privință, destul loc pentru mai bine, impunerea Boicilului întîrziînd din motive legate de lipsa unei documentații științifice ferme. Chimistul Francisc Kerek a făcut cite ceva, dar problema a depășit și depășește capacitățile unui singur om. I s-a cerut și i se mai cere o astfel de documentație insuși inventatorului, dar această manieră de a trata chestiunea ni se pare greșită. Una, că Vasile Boici nu e cercetător, alta că, din o mie de motive și încă unul în plus, el n-a putut duce la îndeplinire o asemenea sarcină. Ce i s-a cerut, vorbind mai limpede, doctorului Boici, nici mai mult, nici mai puțin decît să se confirme singur? Pe de o parte, un astfel de procedeu nu se practică în lumea medicală, pe de alta, coborînd la concret, Vasile Boici n-a avut timpul necesar să se dedice studiilor de laborator, el avînd de tratat și de vindecat, zilnic, zeci și zeci de bolnavi. Ministerul Sănătății, Academia de Științe Medicale, alte organisme științifice cu misiuni pe linie de cercetare au datoriat să-și îndrepte atenția în această direcție, punînd la dispoziția Boicilului aparatul științific lămuritor. Cu cit mai repede, cu atît mai bine.

Că Boicilul nu e doar un leac anti-algic și antireumatic apare tot mai evident în ultimul timp, cînd efectele lui își dovedesc eficiența și în combaterea altor boli. Din păcate însă, documentația clinică se adună, și în sfera acestor aspecte noi, mai ales prin bunăvoință, în afara unei acțiuni temeinice, organizată riguros. Astfel, cu ocazia trecerii prin orașul de pe Bega am purtat o scurtă discuție cu reputatul profesor Luis Turcanu, pediatru de elită, care a solicitat, cu puțin timp în urmă, o tranșă de Boicil. Am aflat că medicamentul a dat rezultate favorabile, termenul îi aparține profesorului Turcanu, în tratamentul bronșitelor astmatiforme și al enurezisului nocturn. Studiul e, desigur, în curs, dar el reprezintă un pas înainte. Chiar și așa însă, această verificare clinică rămîne singulară, fapt cu atît mai grav cu cit nici Boicilul nu mai e un leac chiar nou.

Rezumînd, mai sînt multe de făcut în privința Boicilului.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Pe cînd o carte despre noile surse de energie ?

Am primit la redacție o scrisoare din partea lui Ioan Gavril din municipiul Iași. Scrisoarea, asemănătoare cu multe altele primite în ultimul timp, ne-a făcut o reală plăcere. Ioan Gavril este fiul a doi pensionari C.A.P. din satul Puțurenii, comuna Coțușca, județul Botoșani. Iată, în rezumat, ce ne scrie :

„Avînd în vedere vîrsta înaintată a părinților mei, care nu mai puteau să-și aducă o găleată de apă de la distanța de 260 de metri, am încercat în urmă cu cîteva timp să facem o fîntînă, dar în urma a 7 forări în diferite locuri din curte nu am găsit apă bună. În cursul lunii august am făcut o aducțiune de apă, cu ajutorul unui hidrofor și a conductelor, de la fîntîna de unde luau și pînă atunci apă. După ce s-au văzut cu apă în curte, atît părinții cit și vecinii mi-au mulțumit frumos și m-au rugat să-i mai ajut cu ceva, cu o instalație de biogaz. Stimate tovarășe redactor șef, desigur că prima problemă, apa în casă, nu am putut-o rezolva singur. La Consiliul popular al comunei Coțușca am găsit oameni receptivi și inimoși, care ne-au ajutat. Nici instalația de biogaz nu o putem rezolva singuri și de aceea apelez la revista „Flacăra”, unde am găsit în acest an mai multe articole în care se vorbește de realizarea practică a unor instalații de biogaz. În numele familiilor din Puțurenii, dornice să-și realizeze instalații de biogaz, vă rog să-mi trimiteți un proiect de instalație, cu specificarea detaliilor de execuție pentru a construi o asemenea instalație”.

Din păcate, nu avem la îndemînă un proiect pentru o instalație de biogaz și nici pentru instalații eoliene sau solare, cerute de mai mulți cititori. Mulțimea scrisorilor primite la redacție pe această temă, interesul mare pe care l-a stîrnit problema energiilor noi, neconvenționale, precum și faptul că astăzi funcționează nenumărate instalații biogaz, eoliene și solare, precum și microhidrocentrale, ne-au determinat să scriem aceste rînduri.

Specialiștii în domeniul energiilor noi

cu care am stat de vorbă se ocupă, pe lîngă cercetarea, proiectarea și execuția unor instalații mari, de tip industrial, și de instalații mai mici care pot fi folosite de particulari, de cooperative de producție. Aceste realizări nu sînt însă suficient cunoscute, nu sînt popularizate de către literatura de specialitate, deși ele există.

Din informațiile pe care le deținem, la laboratorul de cercetare pentru utilizarea energiei vîntului de la Universitatea Brașov se lucrează la o turbină eoliană simplă, care va putea fi executată din piese de bicicletă. Anul acesta va fi gata. La INCREST-București o astfel de turbină e ca și gata, ea va fi văzută, în curînd, în curtea Institutului. Inginerul Teodor Teretean, șef de secție la INCERC, s-a oferit să prezinte cititorilor revistei noastre schema unui captator solar artizanal, care se poate executa din materiale recuperabile care se găsesc ușor, precum și schema unei instalații solare pentru încălzire a apei. Vom da curs, într-un viitor apropiat, propunerilor sale. La consfătuirea de lucru, ținută în ziua de 7 octombrie 1980 la clubul Întreprinderii „23 August”, în cadrul Expoziției de produse și tehnologii cuprinse în planul de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică pentru introducerea progresului tehnic, M.I.C.M. a prezentat gama tipizată de microhidroagregate și microturbine. Nenumărate microhidrocentrale sînt instalate pe riurile din țara noastră, instalații de biogaz funcționează în curțile multor gospodării, toate cu rezultate din cele mai bune, verificate în timp.

Propunerea pe care, la sugestia cititorilor noștri, o supunem atenției celor în drept — C.N.S.T., Editura tehnică — este aceea de a tipări, într-un tiraj de masă, un îndrumar, o carte care să cuprîndă informații referitoare la instalațiile pentru noile surse de energie, în care să fie prezentate detaliile tehnice și indicații pentru cei dornici să treacă la fapte.

OPREA GEORGESCU ■

La sfîrșit de cincinal, la început de cincinal

(Urmare din pagina 1)

și autori, am lăsa viitorului dreptul să le considere eroice dacă n-am ști încă de pe-acum că ele astfel și sînt, fiindcă ajunge, ca dovadă, chiar buna cunoaștere a trecutului în care țara nici măcar nu visa să făurească astfel de proiecte. Dar întorcîndu-ne către clipa noastră, către grijile curente ale zilei, propunem să ne reamintim de ceea ce nu o dată tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat, și anume că nu de programe și planuri de măsuri ducem lipsă, dimpotrivă, avem numeroase programe binevenite, care au identificate, fiecare în parte, generoase surse de autoperfectare economică, socială și morală, dar ceea ce trebuie întreprins este îndeplinirea întocmai a prevederilor lor. De aceea, acum, în aceste zile hotărîtoare, cînd eforturile tuturor trebuie concentrate asupra realizării integrale a planului pe acest trimestru, pe întregul an și, totodată, pentru buna pregătire a producției anului viitor, a primului an din noul cincinal, este necesar să se manifeste întreaga capacitate de mobilizare și unire a tuturor forțelor în direcția valorificării cit mai depline a potențialului tehnic și uman al fiecărei unități economice, în scopul transformării acestei perioade într-una a muncii rodnice, a rezultatelor record, prin hotărîrea comunistilor, a tuturor oamenilor muncii de a nu se mulțumi cu realizările obținute ci de a continua convingerea că, de la o zi la alta, munca lor poate și trebuie să fie îmbunătățită. În concordanță cu îndeplinirea planurilor la producția fizică în cantitățile și sortimentele prevăzute, în aceste zile trebuie să se acorde prioritate realizării integrale, potrivit contractelor încheiate, a producției destinate exportului. Este cunoscută, dealtfel, măsura luată de conducerea partidului că toate întreprinderile care își realizează sarcinile pe ultimul trimestru la producția fizică și la export își vor primi drepturile de participare la beneficii chiar dacă ele înregistrează anumite minusuri pe primele trei trimestre ale anului. Mijloacele de înfăptuire a acestor cerințe vitale pentru dezvoltarea generală economică a țării trebuie să pună accentul în primul rînd pe laturile cali-

tative, pe creșterea rolului și însemnătății factorilor intensivi în procesele de producție. Esențială, problema reducerii consumurilor și cheltuielilor materiale trebuie să stea în atenția tuturor factorilor de răspundere acum cînd, de fapt, tot omul care muncește trebuie să fie un factor de răspundere în fața conștiinței lui. Fiindcă, nu este nici un secret, România importă mari cantități de materii prime, plătindu-le în bună parte pe valută liberă și la prețuri care, după cum iarăși știm cu toții, fiindcă secretarul general al partidului a atras atenția asupra acestui lucru de mai multe ori, cunoscut o curbă ascendentă. O cerință primordială rămîne, așadar, ca paralel cu aplicarea unui sever regim de economii și cu intensificarea activității de descoperire și punere în valoare de noi zăcăminte minerale, de noi surse de materii prime și energetice, să se treacă neîntîrziat la atragerea în circuitul economic a materialelor refolosibile. În altă ordine de idei, trebuie să reamintim, eforturi susținute se cer și pentru îndeplinirea planului de investiții, astfel încît obiectivele economice să intre în funcțiune la termenele stabilite și să se înscrie în frontul general al muncii din cincinalul viitor prin care țara urmează să atingă — hotărîtor pentru destinul ei, pentru calitatea vieții noastre — o treaptă nouă de progres, de bunăstare și civilizație.

Sînt, acestea, zile fierbinți și în agricultură. Se anunță că recolta porumbului a fost, practic, încheiată — ultimele suprafețe sînt în bazinele mari agricole ale Ialomiței, Ilfovului, Teleormanului — iar efortul trebuie îndreptat acum către transportul și depozitarea în condiții cit mai bune a recoltei precum și pentru a încheia arăturile de toamnă care, după cum știu și nespecialiștii, asigură un spor de aproximativ un sfert din producția anului viitor.

Mai avem de numărat 42 de zile din acest an. Să le numărăm cu folos, iar cînd din ele va mai rămîne doar clipa subită, pe al cărei lucru se vor ogîndi pașii noului an, inima fiecăruia să fie plină de mulțumirea de a-și fi făcut datoria așa cum în mină va ține, plină, o cupă cu șampanie.

Prof. dr. Corneliu Butnaru ne declară :

„Pentru medicii cu vocație, fiecare om este o problemă pe care o rezolvă“

Recunosc din capul locului că nu mi-a fost ușor deloc să-l găseșc pe profesorul universitar doctor Corneliu Butnaru, șeful Clinicii de radiologie a Spitalului Fundeni. Firește, la ora fixată, m-am prezentat la Fundeni. Și eu, și secretara și cîțiva bolnavi căutam aceeași persoană. Aveam să aflăm că fusese chemat să asiste la o operație. A apărut, nu peste mult timp, bucuros că totul mergea bine și dumnealui avusese dreptate ca diagnostician. Era vorba de un bolnav pe care-l consultase și în cazul căruia s-a confirmat ce a spus radiologia, cu toate că și chirurgii le place să aibă dreptate totdeauna. Dialogul s-a legat ușor, a durat mai multe ore și pentru că ar fi multe de spus, dar și pentru că el a fost întrerupt ori de câte ori apărea un nou bolnav sau mai exact o nouă suferință ce nu putea să aștepte. Majoritatea opiniilor și gândurilor exprimate de interlocutorul nostru sînt consemnate în cele ce urmează. Pentru economie de spațiu și mai ales pentru că ele se bănuiesc, lipsesc întrebările. Să sperăm că nu este o pierdere, ci un câștig.

Corneliu Butnaru e la Fundeni încă din 1959, de pe cînd nu se terminase zidăria. Restul spitalului vechi era gata, dar serviciul de radiologie atunci se construia. Fundeniul a început prin a fi o sală de puscăriași. Abia după ce n-a mai fost nevoie de așa ceva a început să devină ceea ce este acum. Regretatul profesor și ministru Voinea Marinescu a gândit apoi o adevărată cetate universitară aici. Este de părere că Voinea Marinescu a avut și mai ale multe merite în medicina românească. Figura savantului și omului de bine Voinea Marinescu, contribuțiile dar și gândurile sale ar trebui reținute, ele fiind mereu actuale.

Spitalul Fundeni are acum două pavilioane, un adevărat complex cu personalități mari — profesori binecunoscuți — și asta atrage pacienți, foarte mulți pacienți din toată țara. Cum vin ei? Cu și fără trimiteri. Fundeniul a fost și este mai mult un centru unde se formează secundarii și mai puțin studenții. Fostii studenți sau cursanții de la perfecționări știu totdeauna că la profesorul lor găsesc o ușă deschisă și vin cu rugămintă la cazuri ce-i pun pe ei în dilemă. Spre exemplu, profesorul Eugen Proca face zilnic o oră, o oră și jumătate de consultații benevole, uneori fără trimitere, începînd de la ora 6,30. E drept că începem să fim suprasolicitați. Un om de talia profesorului Proca are în fiecare dimineață cam 30 de oameni înscrși. Consultă, internează, trimite la examene de completare. Asta îi ia mult timp. Profesorul Șelăcean, de la chirurgie generală, este oricînd abordabil și la fel sînt toți. Așa este profesorul Berceanu la hematologie, profesorul Ioan Pop D. Popa la chirurgie cardiovasculară, profesorul Carp la boli cardiovasculare, profesorul Goldiș la pediatrie, conferențiarul Oproiu la gastroenterologie, toți specialiștii noștri, numiți sau nenumiți, păstrează această linie de largă audiență față de oamenii care-i abordează. Din fericire încă există acest obicei. Nu se selecționează cu rigiditate bolnavii. Din păcate sînt formalități destule după care un medic se poate ascunde: n-ai trimitere, sînt prea ocupat, am program meu, am curs. Sînt o mie de posibilități de a refuza un om, foarte legal. Totul e să te gîndești la poziția unde te așezi. Cei de la Fundeni știu că omul nu bate sute de kilometri pînă aici de dragul de a se plimba. La noi se trece peste considerațiile de oprimă și se caută totdeauna o rezolvare, o lămurire.

Acesta ar trebui să fie rostul rețelei sanitare. Încă sînt o serie de nivele

unde nu este așa. Exact la primul nivel, la medicul de circă, omul se izbește de cele mai multe formalități. Sînt amînări fără rost, se creează tensiuni nervoase. Sigur că sînt situații cînd pacienții au vina lor, vin pentru lucruri ce nu prezintă o necesitate stringentă, dar vin și oameni trimiși cu simptome minore și noi găsim boli grave. La medicii care se comportă așa sînt niște necazuri legate de lipsa lor suficiență de experiență. Sînt și carente ale învățămîntului medical sau nu au realizat încă suferințele mari ale bolnavilor. Nici la medicină nu vin toți din vocație. Medicina e frumoasă, e bănoasă — de ce să ne ascundem după deget —, medicul are un anume prestigiu. Pentru cel cu vocație fiecare om e o problemă pe care o rezolvă, pentru ceilalți o povară. Aici greșesc cei mai mulți. Nu-și urmăresc atent bolnavul; nici măcar cit își urmăresc interesul. Dacă vîd un semn de suferință caută să scape cit mai repede prin trimitere sau medicație largă, uneori simptomatică, însoțită de medicamente calmante. În astfel de cazuri nu mai e vorba de o meserie, ci de o profesie.

Profesorul Butnaru, membru corespondent al Societății de radiologie din Franța, este din 1967 președinte al Consiliului sindicatelor sanitare din municipiul București. Cazurile de mai sus, despre care nu vorbește cu plăcere, le-a înțîlnit în îndelungata sa muncă sindicală, pe care a făcut-o cu seriozitatea ce-l caracterizează. A făcut apeluri peste apeluri pentru o schimbare de atitudine — omul din cîmpul sanitar să fie mai atent la solicitările pacienților, ele nu sînt făcute gratuit. Cel care vine în fața lui are o suferință reală. Este de părere că și cu apelurile se face ceva, dar, din păcate, nu sînt suficiente. Ele schimbă ceva la oamenii cu bune intenții. Cei plictisiți, superficiali și fără bune intenții nu se lasă induși de apeluri! Audiența este problema principală. Medicul de circă trebuie să pornească cu gîndul că pentru el bolnavul este preocuparea principală. Dacă l-a văzut azi să nu creadă că a făcut totul, să urmărească în timp evoluția bolii pe care a constat-o. Dacă nu s-a lămurit, să-l țină sub ochi, să-l supravegheze. El are datoria să facă o urmărire periodică a tuturor oamenilor pe care-l are în îngrijire, să întreprindă o adevărată dispensarizare. Lui îi stau destule posibilități la dispoziție — prin policlinici și spitale — pentru o bună dispensarizare. La ora actuală sînt suficienți medici la circumscripții. Această primă etapă, a asigurării de cadre la nivelele de bază, a fost ani la rînd grija principală a ministerului și acum este o problemă în linii mari rezolvată. Nu s-a rezolvat peste tot tristul fapt că medicul de circă face naveta sau își mai găsește o treabă pe la oraș, dar ca persoană fizică el există. La specialiști avem deficiențe, se constată o îmbătrînire a specialiștilor și o imputinare a numărului lor într-o serie de localități inclusiv Bucureștiul. Specialitățile deficitare — la ora aceasta încep să fie multe — ar fi: oftalmologi, neurologi, neuropsihiatri, oreliști, ginecologi, radiologi, medici de laborator de diferite sub-specialități ca bacteriologi chimiști și anatomopatologi — în zilele noastre laboratorul se diferențiază foarte mult — chiar și urologii ridică probleme. În legătură cu aceasta sînt și opinii personale, în funcție de specialitatea sau funcția pe care o au diversele persoane.

Ne-am luat cu vorba și nu știm mai nimic despre interlocutor. De o modestie în cel mai bun sens al cuvîntului, profesorul Butnaru e cumpătat, ba chiar zgîrcit la vorbă, exact cînd este rugat să spună ceva despre persoana sa, despre activitatea sa. Profitînd de dese solicitări din partea pacienților, am aflat cite ceva de la tovarășa funcționară Călinescu și de la colegii. Chiar reunite, informațiile căpătate sînt lacunare. Este în radiologie din 1949, la spitalul Colțea. A fost numit ca preparator universitar încă din anul șase de medicină. În anii 1952—1953 a plecat voluntar în Coreea ca radiolog al unei echipe sanitare române. După doi ani ca preparator a devenit asistent, din 1954 este șef de lucrări pînă în 1969 cînd ajunge conferențiar. De ani buni este profesor doctor. Concomitent a devenit medic specialist și medic primar încă din 1959. Are 130 de lucrări publicate în țară și în străinătate. A publicat o monografie „Explorarea clinică și de laborator a aparatului digestiv”, în colaborare cu internștii și oameni de laborator, revîndu-i partea de radiologie. A contribuit cu capitole în toate tratatele de radiodiagnostic, de semiologie, de medicină internă. Ca grijă permanentă a urmărit ca toți colaboratorii să fie an-

grenați în activitatea de cercetare. Dr. Ion Teodosiu este foarte cunoscut în explorarea aparatului urinar, dr. Șerban Georgescu în domeniul cardiovascular, dr. Cornel Antonescu este și el un mare specialist și mulți alții la fel. Nu mai departe, la recentul Congres național de radiologie, al V-lea, din mai anul acesta, din patru rapoarte două au fost ale Fundeniului, iar din 136 de lucrări, 21 au fost înscrise de colectivul clinicii de radiologie condusă de prof. dr. Corneliu Butnaru. Cercetătorii de aici se duc și se afirmă la toate manifestările științifice din țară. Participă cu lucrări la congrese internaționale. Pentru Congresul mondial de radiologie de anul viitor de la Bruxelles, profesorul Butnaru în colaborare cu conf. dr. Alexandru Oproiu au expediat două lucrări care se referă la confruntarea legăturilor dintre rezultatele examenelor radiologice cu cele endoscopice în sîngerările digestive inferioare și respectiv pe stomac operat. Mai mulți radiologi din țară se străduiesc să intre cu lucrări și să ajungă la acest congres și fac din aceasta o chestiune de prestigiu. Dacă să vedem ce este radiologia. Vrem sau nu vrem, ea este un pivot, o placă turnantă pe care-și rezolvă foarte multe din problemele de diagnostic celelalte specialități, deoarece o bună parte din problemele de diagnostic necesită examene radiologice. Radiologia împreună cu celelalte specialități de laborator constituie pentru clinicieni baza, mina dreaptă. Pe măsură ce tehnica se dezvoltă, importanța acestor specialități de laborator crește, iar tehnicile devin tot mai rafinate, mai largi și mai necesare celorlalte specialități. Să luăm un exemplu. Controlul radiologic pulmonar dezvoltă unele niște lucruri nebănuite. Examenul microradiografic — necesar cînd intră cineva în muncă — nu mai este strict obligatoriu la alte etape. Rețeaua există, dar și-a pierdut din importanță. Cu ani în urmă examenul se executa anual pentru că depista tuberculoze. Odată cu ameliorarea incidenței tuberculozei, examenele microradiografice dau mai puține indicații despre starea de sănătate a omului dacă se face anual între vîrstele medii, de 25—35 de ani, este inutil să iradiază omul. După 35—40 de ani aceste examene ar fi necesare pentru că apar niște afecțiuni ce pot fi depistate prin examenul MRE, dar, din păcate, oamenii nu mai vor să le facă. Radioscopia pulmonară și radiografia pulmonară se pot face și la cerere, descoperînd multe necazuri: boli cardiace, bronșectazii (dilatările ale căilor aeriene bronșice care apar la fumători); boli ce se descoperă de un medic cunoscător și sînt mai greu de depistat prin alte mijloace. Mai mult de 90% din afecțiunile medicale necesită controale radiologice. Tot ce e boală chirurgicală digestivă, cancer, ulcere, suferințe ale căilor biliare, calculi, tumori, bolile cardiovasculare și multe altele nu pot fi concepute fără radiologie. Din această cauză necesitatea controalelor radiologice e în creștere de la an la an. Să prezentăm cîteva date oferite de Centrul de statistică al Ministerului Sănătății. În 1955 au fost 55 milioane de consultații și tratamente, în 1977 aproape 183 de milioane. Radioscopia erau 6 036 000 în 1954 și abia 6 088 600 în 1977, pentru că noi căutăm să ocrotim populația de iradiere. Numărul de radiografii a crescut de la 1,1 milioane în 1955 la 8,3 milioane în 1977, o creștere în condiții de economie, avînd în vedere criza de filme de pe piață și faptul că sînt rare cazurile cînd se exagerează cu 1—2 filme. În 1955 existau 83 234 de paturi, pentru că în 1978 s-a ajuns la 187 255 paturi. Judecînd după aceste cifre se poate vedea că s-a avut în vedere o creștere impresionantă a capacității de rezolvare a problemelor de sănătate prin sporirea numărului de paturi, consultații și tratamente. Ne menținem tot în domeniul cifrelor adăugînd că numărul medicilor specialiști radiologi era în 1968 de 1 136, în 1978 a scăzut la 925, pentru că la 31 decembrie 1979 s-a fie de 996.

Avem și noi radiologii un of — filmele radiografice; ne sosesc în cantități reduse și industria noastră nu le oferă încă, ceea ce constituie un mare impediment pentru rețeaua generală de asistență medicală. Nu cunoaștem motivele, dar economia aceasta putea fi făcută pe alte căi cu mai puține pierderi pentru oameni. Un accident de mașină, un accident de muncă, sîngerările interne necesită radiografii multiple, respectiv arterografii. În absența filmelor, sînt cazuri cînd se fac intervenții chirurgicale orbește sau e lăsat bolnavul să aștepte pînă vin filmele, ceea ce de multe ori costă poate chiar vieți omenești. Cu aparatura radiologică am rezolvat multe probleme odată cu apa-

riția „Eltex”-urilor, aparate de putere medie, foarte robuste. Cu ele sînt dotate sau se vor dota în viitorii ani majoritatea serviciilor. Apariția radio-televiziunii în medicină a însemnat o revoluție în domeniul radiologiei pe plan mondial. Introducerea și în țara noastră a unor astfel de aparate ar însemna reducerea iradierii pînă la 10 ori, scoaterea radiologului din întuneric la lumina lămpilor sau chiar la lumina zilei. Pentru aceasta un prim și important pas s-a făcut la Iași, de curînd, prin intrarea în probe tehnologice a unei linii de televiziune medicală la „Tehnoton”. Am asistat la probele ce s-au făcut aici în București, la „Electrotehnica”, cu linia românească ce se va realiza în serie la Iași, și pot să afirm că este chiar mai reușită decît linia de televiziune „Siemens”. Cînd aparatele „Eltex” li se vor adăuga și liniile de televiziune vom fi aproape la zi cu tehnica în domeniul radioscopiei. Zic aproape, fiindcă racordarea lor mai presupune existența unor amplificatoare de luminiscent și deocamdată dificultatea fabricării lor ne ține pe loc. Nu ne putem lăuda nici în domeniul radioterapiei tumorale cu mai nimic. Cobaltroanele sînt puține, cel de la Fundeni lucrează în două ture și este, cu toate acestea, aglomerat. La fel cu centrele de aplicații endocavitale. Dacă am avea centre și specialiști am putea salva mai multe vieți umane.

Anul acesta problemei specialiștilor radiologi i s-a acordat mai multă atenție. La repetatele noastre cereri, Ministerul Sănătății ne-a oferit o surpriză plăcută scoțînd concurs posturi multe la secundariat pentru radiologie. Avem 50 de candidați pentru 60 de posturi, un progres evident față de alți ani în care aveam sub 50 de posturi pentru concurs și doar 15—20 de candidați, deoarece radiologia e o specialitate nocivă în felul ei. Omul este iradiat cu toate măsurile de prevedere la aparatele cu care lucrăm, chiar dacă din 1965 nu mai este considerată muncă grea și specialitatea noastră a radiologilor e undeva mai la margine.

Întrebati dacă se pot falsifica radiografiile? Eu personal cred că nu. Categorie nu! De schimbat da. Numai că e greu de găsit două cazuri, poate chiar la un milion, care prin suprapunere să coincidă. Eu, care zic că nu pricep la radiografiile, dacă vreau să falsific n-am cum.

Fac parte, alături de alți colegi, din comisia dr. Leontopol și vă spun că sînt încă probleme în discuție. O serie de cazuri mergeau neașteptat de bine, chiar surpriză dacă vreți. Unele aveau examene ale specialiștilor anatomopatologi, altele nu aveau sau erau suspectate ca nefiind cancer. Două sau trei sînt fără dubii. Unul îl am notat, o femeie, E.Z., cu un cancer de sinus piliform (zona gîtului) văzut de dr. Dumitriu de la profesorul Dorin Hociotă. Au fost făcute biopsii și era cancer. După tratamentul cu produsul Leontopol a cedat treptat. S-a repetat biopsia și era tot cancer, dar mult ameliorat și situația femeii era mult mai bună, aproape normală. Deci nu boala în sine a dispărut, ci tumoarea s-a redus ca volum și bolnava avea o viață normală. Întrerupînd tratamentul, după o vreme a reapărut formația, era tot cancer, s-a echilibrat iar cu ajutorul tratamentului. În acest caz nu s-a vindecat boala, ci a putut fi tolerată de organism, menținînd într-un echilibru care-l permite acestuia să-și ducă viața, ceea ce este foarte mult în caz că se va repeta și în alte cazuri. Colegii mai sceptici zic așa: „Da, dar se cunosc în cancer cazuri cînd cancerul a evoluat spre bine fără tratamente speciale, de la sine”. Nu era cazul de care vorbesc. Ei zic să continuăm experimentul și să vedem dacă se verifică pe mai multe cazuri, vor o verificare de cinci ani, examene anatomopatologice clare și confirmate de mai mulți specialiști. Proba certă o dă timpul.

Am văzut, tot la dr. Leontopol, și cazuri care nu erau cancer și aveau evoluții surprinzător de bune. O tumoră osoasă cu evoluție rea și generalizare a unui tehnician veterinar tratat cu radioterapie și chimioterapie fără nici un rezultat, după doi ani de tratament cu produsul Leontopol arăta foarte bine, tumorile retrocedaseră sub toate aspectele. În medicină cînd obții asemenea rezultate la un bolnav grav merită să continui experimentul. Acesta e și gîndul comisiei. Eu am pentru dr. Leontopol toată stima și-l consider cinstit, foarte serios profesional, dar, la rîndul meu, totuși nu mă grăbesc.

Medicina este foarte grea ca profesie. Dacă ești om, efectiv, nu-ți vine să amini un om. Medicul cu conștiință are multe momente cînd îi este greu. Spuneți într-un interviu recent că un profesor dr. docent stă în două camere și nu-și dorește mai mult. Eu știu că sînt medici oarecare ce stau înfînt mai bine. De ce este așa? Pentru că profesorul acela n-a încetat niciodată să fie om. E lucru mare să nu-l pui pe om să rezolve problemele altfel decît legal și clar. Să nu fie omul nevoit să procedeze altcumva.

Întrebările, sîntem convinși, s-au bănuț. I-am mulțumit profesorului dr. Corneliu Butnaru pentru amabilitate și credem că-l vor auzi și înțelege tot mai mulți medici.

ION PREDOȘANU ■

Prințul de lapte

(Urmare din pagina 1)

m-am lăsat. După ce am terminat armata m-am încadrat la Fabrica de produse lactate Vitan. După o perioadă destul de scurtă am fost avansat și în final am ocupat postul de șef al compartimentului decontare. Un post cheie, o funcție de mare răspundere. Ei, și de acum începe tragedia mea. Mi-am dat seama că se poate fura. Cum? Foarte simplu. Fiindcă nu există o strictă supraveghere a lucrărilor contabile, puteam scoate din fabrică mărfuri, adică lapte, cu acte în regulă — lapte pe care îl vindeam direct prin oamenii mei. În fabrică nu se mai întorcea nici un act, ci bani pe care îi luam și îi împărțeam. Lipsurile erau trecute la pierderi planificate. Până venea factura din bancă se pierdea timp și lipsurile erau aranjate din creion. Simpu, nu? Cit a fi-nu toată afacerea? Cam cinci ani. Nu vă vine să credeți dar așa a fost. Cinci ani am putut să fur în fața tuturor fără ca cineva să-și poată da seama. Ba nu, să nu exagerez Cițiva, cu care împărțeam banii, tot au știut. Nu puteam să fur atîta timp de unul singur. Cine? Păi, rejeaua era foarte mică. Lucram totdeauna cu cite doi șoferi, nu mai mulți, cițiva gestionari și cițiva oameni din conducere. În primul rînd contabilul șef, cel însărcinat de la bun început să verifice toate lucrările, s-a făcut că nu vede nimic. Acum pot să spun. Mi-e rușine de ceea ce am făcut și nu îmi mai e frică de amenințări. Contabilul șef, Dumitru Bugeanu, era cel mai hrăpăreț. Îi era mereu foame. Parcă nu se mai sătura. Era ca o sugativă. Tot timpul restaurante, mese și țigări fine. Nu avea niciodată timp să-și facă probleme, fiindcă spunea: „Viața-i frumoasă și scurtă, de aceea trebuie trăită”. Veneau și revizori și tot felul de inspectori și se făceau controalele, de ochii lumii, pe la... tot felul de restaurante. Plecau revizorii și inspectorii, după controale, mulțumiți de cum mergea treaba. Mă și laudau. Mă și felicitau. Mă dădeau de exemplu. Obțineam calificativul de foarte bine tot timpul. Și furam, de stingeam, în continuare.

— Dacă totul a mers așa de perfect, atîta timp, dacă totul se mușamaliza — cum ați fost totuși prinși? Cum s-a aflat de afacere?

— Așa a fost să fie. În primul rînd tatăl meu a fost cel care s-a speriat de noul meu fel de viață. Nu se mai înțelegea nimeni cu mine. Eram prezent mereu la cele mai mari restaurante ca favorit al casei. Dădeam simultane. Cum adică? Aveam masă la „Cina” și în același timp aveam o masă cu prietenii la „Flora”. Și eu mă plimbam cu taxiul de la un restaurant la altul. Era foarte obositor. Vă rog să mă credeți pe cuvînt. Toți trăgeau de mine, prietenii de sezon și cite altele. Cu serviciul o lăsasem mai moale, fiindcă eram atent cu cei din conducere, nimeni nu mă întreba cînd vin sau cînd plec. Plecam la munte cu cițiva prieteni, cum se spune, de simbăta cu un tren de vineri seara și seosam la serviciu luni, adică la prima oră din ziua de marți. Aveam în jurul meu tot felul de artiști și de artiste. Tatăl meu, îngrozit și speriat, a cerut ajutor organelor de miliție și observe ce se întimplă cu mine. Așa că am fost urmărit și s-a observat ce fel de viață duc. Se puneau întrebări: de unde atîția bani? Așa s-a descoperit toată hoția.

— Foarte mulți vă regretă lipsa. În întreprindere și în cadrul centralei îndeplineați și funcția onorifică de cel mai mare organizator al meselor de protocol. Este adevărat?

— Nu se organiza nici un fel de banchet sau mese protocolare fără mine. Se știa că eu aveam tot felul de relații pe la mai toate restaurantele mari din Capitală. Se mai știa că baremul la astfel de mese este limitat conform legii. Cînd îi

vedeam pe cei mai mari cum se caliceau la cite o sută două — băgam mina în buzunar și lăsam pe mese toată diferența. De cele mai multe ori sumele erau de ordinul miilor de lei. Nimeni, dar absolut nimeni, nu își puneau întrebarea de unde am bani. Eu le ofeream bani furați chiar de sub nasul lor, chiar din ograda lor. După ce se termina bilciul toți mă laudau și mă felicitau. Contabilul șef, Dumitru Bugeanu, era așa de mîndru și de fericit de subalternul său, adică de mine, că de cite ori mă vedea îmi propunea să mă înșor cu o nepoată de-a lui de la țară, fată plină de bani, frumoasă și deșteaptă. Dar eu numai la ea nu aveam timp să mă gândesc. Eu, domnule, cînd doream să văd ce gust are whiskyul la Baia Mare, să zic așa, luam avionul pînă acolo, îl savuram o oră, două, și apoi mă întorceam cu prima cursă înapoi. Prietenii, bunii mei prieteni, cărora le dădeam ce își doreau ei, iar acum nu mai vin să-mi aducă măcar un pachet de țigări, îmi spuneau Bebe Lăptarul, Prințul de lapte. Da, domnule, eu am recunoscut de la început totul. Mi-e rușine de ceea ce am făcut. Ce folos că m-am scaldat cițiva ani în bani și acum, la anii mei, nu am nici o meserie. Poate că în detenție o să învăț una. Dar, după ciți ani mă va ierta oare societatea?!

La Fabrica de produse lactate Vitan stăm de vorbă cu tovarășul Dumitru Burlacu, secretarul organizației de partid. Pe Antonescu, ne spune acesta, îl cunosc de cînd a venit în întreprindere. Bugeanu, fostul contabil șef, l-a schimbat pe fostul șef al serviciului de decontări și l-a promovat pe Antonescu. Spunea că este un băiat bun și muncitor. Și așa a fost. Era muncitor. Stătea și lucra și noaptea. Era foarte săritor. Eu pe vremea aceea eram dispecer la producție și, de ce să n-o spun, eram și prieten. În ultimul timp am văzut că Bebiță al nostru s-a cam retras din mijlocul prietenilor. Atunci îmi spuneam că poate iubește vreo fată. Dar, cînd am observat că nu mai avea timp să răspundă nici la bună-ziuă mi-am zis că s-a ajuns și că nu mai sîntem de nasul lui. Apoi a început să-și schimbe costumele cum alții își schimbă batistele, și-a schimbat țigările și bineînțeles și prietenii. El vorbea la telefon și spunea că se întilnește numai cu artiști și artiste. La serviciu povestea, și noi îl ascultam, ce făcea cu aceștia cu o zi în urmă. V-am mai spus, era foarte muncitor, lucra și noaptea, dar nici unul nu se gîndea că Antonescu al nostru de fapt cînd lucra ne fura. Am rămas trăsniți cînd am aflat într-o dimineață, la o ședință de comandament, că Antonescu ar fi furat peste un milion, așa, la prima vedere. Și culmea ridicolului, peste hîrții și calcule au trecut atîtea revizii... ca după cinci ani să aflăm că de aici, de la noi, s-a furat. Cum se făceau reviziile? Culmea e că revizorii au rămas și la ora actuală nepedepsiți. Am luat cuvîntul într-o ședință, prin august, la centrală, unde am spus că după un asemenea necaz nimeni nu a prezentat nici un fel de proces verbal de un singur leu imputație. Și să nu mi-o luați în nume de rău dar, așa în sinea mea, cred că Antonescu nu putea fura doar cu cei doi, trei șoferi și cu Victor Nițu, cel cu chioșcul de lapte și înghețată.

Am cunoscut și am stat de vorbă cu unii tineri care au lucrat cu Antonescu. În prezent, pe postul de șef al serviciului decontări se află Aristița Stoinoiu, care ne spune că asemenea greșeli nu se mai pot repeta. Există o evidență zilnică și foarte strictă a situațiilor și actelor contabile de la decontări care trebuie să corespundă, la fiecare poziție, cu datele aflate în serviciul de contabilitate. Dar cum s-au putut strecura milioanele în buzunarele infractorilor? Există o singură explicație, caută să ne lămurească Elena Bratu și Marin Arfirie: noi cei de aici a-

veam o rază de acțiune limitată în ceea ce privește controlul situațiilor întocmite de către șef, și mai ales al situațiilor șoferilor. Și de cite ori apărea o nouă propunere contabilul șef ne spunea că are o mare încredere în Antonescu, că o descurcă el pînă la urmă și să nu ne băgăm nasul unde nu ne fierbe oala. Antonescu cînd chiulea, chiulea și cînd muncea, muncea dar mai mult noaptea. Îl lăsa aici, îl găsea aici. Era bun de gură și, acum ne-am convins, era și un bun scamator al cifrelor. Era și după toane. Într-o zi vorbea frumos iar în alta ne amenința pe toți că ne dă afară. Cînd găsea o mică eroare în fișele unui subaltern striga cit îl ținea gura: „Băi, o să mă băgați în pușcărie! Căsați ochii cit cepele că nu sînt banii voștri, sînt banii statului!”

Maria Boldea — contabil principal: „Antonescu era direct subordonat contabilului șef. Antonescu devenise în fabrică

un fel de sfînt. Nimeni nu-și putea permite să spună ceva. Situațiile prezentate de el la sfîrșitul lunilor nu erau deloc clare. Cu aprobarea contabilului șef le lăsa în suspensie iar minusurile apărute le justifica prin imputare în celelalte luni. În acest fel se crea un haos. Dar, niciodată nu se lua nici o măsură. Dacă o singură lună dintr-un an, la o revizie, s-ar fi făcut o verificare serioasă a datelor primare, cum le spunem noi, față de cele sintetice s-ar fi observat hoția și poate s-ar fi oprit la timp, paguba n-ar fi fost așa de mare iar tînărul ar fi fost salvat. Cînd o colegă de birou, cu soțul în centrală, a avut curajul să-i spună lui Dumitru Bugeanu că actele prezentate de Antonescu nu prea sînt în regulă acesta a sărit cu gura și a țipat cit îl țineau puterile: „Lăsați voi, nu mai faceți pe deșteptele că se descurcă el. De-ați avea toate la un loc capul lui ar fi foarte bine”. Așa că nimeni nu avea curajul să spună nimic de frică să nu fie dat afară chiar a doua zi!”

Miercuri, 4 noiembrie, la Fabrica de lapte din Militari are loc, în prezența colectivului, ședința în procesul Constantin Antonescu și Victor Nițu, soțul responsabilului unei tonete de lapte și înghețată de pe Bulevardul Matei Ambrozie — care în citeva luni au delapidat aproape 400 000 lei. Dar pentru început să facem o paranteză. Cine este de fapt Victor Nițu? În contrast cu tinerețea și cu părul încă negru al lui Bebe Antonescu, Nițu este un bărbat cu părul alb, în vîrstă de 65 de ani. A fost economist chiar la centrala lapteului. Pînă nu demult a fost și pen-

sionar. Și fiindcă în perioada serviciului a fost un tip cinstit și corect, ce și-a zis omul acum, la pensie: Eu sînt economist. Ce-ar fi să fur? Așa că, întilnindu-se cu Antonescu, a pus la cale afacerea. Interesant este faptul că nu el era cel încadrat la chioșcul din Matei Ambrozie ci soția acestuia care, fiind bolnavă, nici măcar nu trecea pe acolo iar omul, ca să scoată mai ușor un ban necinstit, își angajase un băiat de prăvălie plătit cu doi la sută din vinzare. La cit se ridica retribuția acestui băiat într-o lună? Aproximativ 7 000 lei! În timpul anchetei Victor Nițu a predat suma de 170 000 lei. Și, un fapt care a adus un zîmbet celor ce anchetau: întrebate de unde are atîția bani, Victor Nițu a răspuns „am avut o presimțire”. Bebe Antonescu din boxă: „Fir-ar să fie, băi, nea Nițule, dacă ai avut o presimțire, de ce nu mi-ai spus-o și mie. Eu am cheltuit toți banii...”

Ședința tribunalului în acest dosar: condamnă pe Victor Nițu la 10 ani închisoare, 5 ani interdicție și confiscarea parțială a averii. Condamnă pe Bebe Antonescu la 15 ani închisoare, 6 ani interdicție și confiscarea unui sfert din avere.

Ne permitem să atragem atenția asupra faptului că în acest proces nu mai este implicat absolut nimeni din fabrica de produse lactate. Și încă o curiozitate: la acest proces care a avut loc în fabrică nu a participat nimeni din conducerea întreprinderii! Au fost invocate tot felul de ședințe care aveau loc exact la acea oră.

Într-una din zile reușim să-l găsim și să stăm de vorbă cu Dumitru Bugeanu, fostul contabil șef de la Fabrica de produse lactate Vitan, în prezent șef contabil la I.T.S.A.I.A.-Ilfov. „Tovarăș, zice Dumitru Bugeanu, Antonescu este un escroc internațional. Să fie omorît. M-a păcălit atîta timp. Și eu care doream să-l înșor cu nepoata-mea. Știi cine sînt adevărații inovatori? Colegii lui de birou. Ce dacă le era șef? Trebuiau să fie vigilenți. Dar Antonescu îi păcălea și pe ei. Le dădea cite o țigară fină la cafea. Eu m-am axat pe probleme de gestiune. Au fost probleme și cu unii gestionari și distribuitori. Aparent oameni cinști dar în fișele personale apăreau într-o lună cu plusuri și în luna cealaltă cu minusuri. Acum îmi dau și eu seama că se aranjau între ei. Eu, tovarășe, dacă nu eram atent, Antonescu ar fi distrus și arhiva și atunci nu s-ar mai fi prins nici un hot. Vă mai spun și o repet: mi-a scăpat de sub ochi decontarea. Poate n-am avut un ochi format, în ciuda faptului că lucrez de 26 de ani în contabilitate. Antonescu era un tip abil. Chiar la sfîrșitul anului a făcut un împrumut de la C.A.R. de 10 000 lei. Știu că acum cițiva ani, de ziua lui, colegii i-au făcut cadou, fiindcă nu avea, o pereche de pantofi. Cine s-ar fi gîndit că la acea oră el fura sute de mii? Eu nu am nici o vină. M-a păcălit întregul colectiv care era pașnic. N-am primit nici o reclamație. Am fost și pe la el pe acasă. Am fost invitat și la masă. Ce cumsecade sînt părinții lui! Oamenii de treabă și cinști. Cum de m-am păcălit? Dar să știți că eu l-am descoperit în final.

Acum deschid ochii cit cepele. În prezent sînt tot contabil șef. S-a aranjat ca să nu pierd nimic la retribuție. Cel din centrală au fost înțelegători. Am fost transferat în interesul serviciului. La noul loc de muncă am descoperit deja niște nereguli. L-am schimbat și pe director. Acum sînt în proces cu doi gestionari care au delapidat. Nu mai merge. Acum sînt atent. Nu-mi mai scapă nici o mișcare. Vă dau cuvîntul meu de onoare!”

Cum nu numai despre onoare e vorba în această anchetă, o vom continua cu opiniile aceluia care au lucrat, zi de zi, cu Antonescu, ale șefilor săi direcți, ale persoanelor care, prin natura funcțiilor lor, trebuiau să fie atente fiindcă neatenția, în situații ca acestea, se cheamă incompetență.

La o pagubă de peste un milion, revizorul se mulțumește cu un casetofon

Dacă numai referatul cu propuneri de trimitere în judecată se întinde pe 23 pagini dactilografiate la un rînd, să ne imaginăm cite eforturi, cită migală și răspundere cuprind cele citeva mii de file ale dosarului penal întocmit de Miliția județului Olt cu privire la paguba de peste un milion șase sute de mii lei pricinuită avutului obștesc de către un grup de infractori conduși de Vasile Gheorghe-Dumitru, fostul gestionar al magazinului „Electrice” din Corabia!

Pentru că, mai ales de această fațetă a subiectului abordat — împrejurările favorabile necinstei — împrejurări generate de incompetență, de lipsă de răspundere, de corupție, cum o să vedem și în cazul de față, vrem să ne ocupăm în cele ce urmează.

Este foarte adevărat că inițiatorul afacerilor tenebroase a fost Vasile Gheorghe-Dumitru, încă de pe vremea cînd era gestionar al magazinului „Electrice” din Corabia (1978). El a fost acela care a introdus în magazin mărfuri fără forme legale, aduse de diverși intermediari, care, la rîndul lor, le procurau de la cei care

le sustrăgeau din întreprinderi. De exemplu, Dumitru Dumitru, deparator radio-TV din Dăbuleni-Dolj, i-a „făcut rost” lui Vasile Gheorghe-Dumitru de cantități imense de piese electronice, procurate de la mai mulți bișnițari din București, sustrase, de fapt, de la întreprinderea „Electronica”, de către Filimon Barbu, Constantin Dogan, Florentina Gașpar și alții.

A existat deci un inițiator, care a reușit să-și găsească complicii. Au început să apară și rezultatele evidente ale afacerii ilegale: în primul rînd modul de viață suspect al gestionarului, cheltuielile fabuloase făcute de acesta, în localuri de lux, care indicau de la o poștă surse dubioase de cîștig.

Constituita, oare, acesta, un semn de întrebare pentru factorii de conducere, respectiv pentru directorul I.C.S.M. Corabia, Lascu Alexandru, pentru Mircea Georgeta, contabil șef, pentru Tălăban Valeriu, șeful compartimentului comercial, care aveau obligația legală și morală să vegheze ca în subordinea lor să nu se producă ilegalități?

Să admitem că n-au fost îndeajuns de

perspicace ca să-și dea seama, încă de la apariția primelor aspecte dubioase, ce se petrece la magazinul cu pricina, cu toate că aceasta ar însemna fie incompetență, fie dezinteres, fie și una și alta.

Dar după ce organele de specialitate ale B.N.R.S.R. au sesizat conducerea întreprinderii, personal pe directorul Lascu Alexandru, „la unele unități, inclusiv la magazinul „Electrice”, există nereguli de ordin financiar, există documente fictive, stocuri supranormative etc., de ce nu s-au alarmat factorii de conducere de la I.C.S.M.? De ce n-au acționat în virtutea drepturilor și îndatoririlor pe care le au, pentru a cunoaște realitatea la magazinul respectiv, cînd afacerile se aflau încă în faza de început și paguba nu luase amploare? Cînd înseși consecințele pentru inovatori ar fi fost mult mai ușoare?

Nu, directorul, fostul director de altfel — ca să precizăm că între timp a suporat și el, deocamdată administrativ, consecințele propriei indolențe, fiind schimbat din funcție și urmînd să răspundă ca parte civilă pentru pagubele produse avutului obștesc — n-a mișcat nici un deget! „Ne-am bazat pe revizor, el ne-a indus în eroare...” — aveau să încerce a se scuza factorii de conducere de la amintita întreprindere comercială.

Fără să diminueze cu ceva vinovăția șefilor săi, revizorul de gestiuni Mircea Mugur-Petru Intruchipează, într-adevăr, personajul cel mai semnificativ în privința

favorizării elementelor infractoare, pentru că el nu numai că n-a stabilit niciodată realitatea scriptică și faptică la magazinul „Electrice”, din comoditate și nepricepere, din cea mai crasă lipsă de răspundere, întrerupînd inventarele fără a încheia procese-verbale și lăsînd documentele la discreția gestionarului, dar, colac peste pupăză, s-a dovedit a fi și încorect, pretinzînd și primind, fără plată, un casetofon „Gründing”, pe care l-a restituit cu ocazia cercetărilor întreprinse de miliție!

Cu un asemenea revizor nepriceput dar coruptibil, cu un director care a obligat-o pe soția lui Vasile Gheorghe-Dumitru să primească gestiunea incertă de la soțul său, deși femeia s-a opus, pentru că avea cunoștință de o parte din neregulile săvîrșite, nu este de mirare că paguba a depășit 1 600 000 lei, cînd ilegalitățile puteau fi curmate cu mult înainte de a se fi ajuns la asemenea grave consecințe.

În pofida greutăților întimpinate din cauza numeroaselor falsuri operate în actele de gestiune, a numărului mare de complicii și a prejudiciului creat, organele de miliție au stabilit, în cele din urmă, adevărul. Un adevăr care acuză nu numai pe autorii faptelor antisociale, prin care avutul obștesc a fost păgubit cu peste 1 600 000 lei, ci și pe cei care, din comoditate, lipsă de răspundere sau încorectitudine, i-au favorizat pe infractori.

MIHA' GROZAVU ■

Opinia publică în faptul cotidian

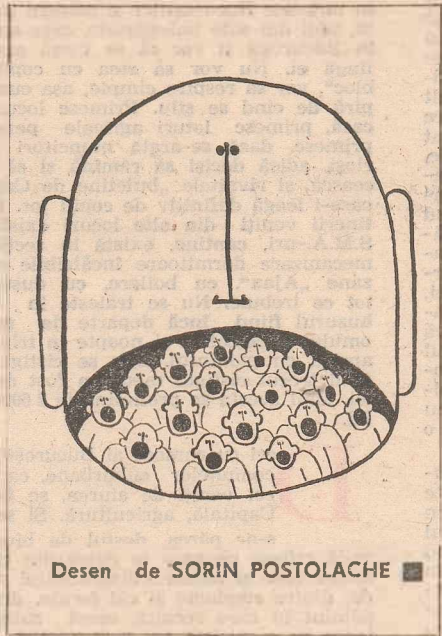
Fără îndoială, opinia publică se manifestă complex și pozitiv, sensibil și prompt, sancționând din ce în ce mai sever abdicările de la normele de conviețuire civilizată în societatea noastră care respectă drepturile și libertățile individului și apără demnitatea umană. Nu întotdeauna însă unii oameni puși în fața unui pericol social, a unei lezări a bunelor moravuri, dau dovadă de perspicacitate, de conștiință, de atitudine fermă. Citeva din ipostazele pozitive și negative ale atitudinii cetățenești vă vor fi prezentate mai jos. Unele dintre ele constituie un model, altele trebuie să ne pună pe gânduri, multe devin avertisment. Pentru că opinia noastră, a fiecăruia în parte, împlinește până la urmă marea opinie publică. Și opinia publică trebuie să rămână permanent în stare de veghe.

Un lanț de naivi în plasa unui „naiv” care vinde jaluzele imaginare

Intr-o sală de tribunal e uneori o ru-moare insuportabilă. Trăiești încordat. Vrei să „prinzi” fiecare replică, fiecare gest, fiecare expresie ca și cum s-ar fi în „priza directă”. De fapt, rumoarea nu depășește niciodată murmurul obișnuit al holului care revarsă brusc înăuntru zgomotele de afară când se deschide ușa sau cind atitudinea unui martor, a unui reclamant, a unui inculpat, a unui avocat și chiar replica exactă, uneori tăioasă, sentențioasă a judecătorului descarcă aproape electric tensiunea înaltă a dezbaterii. Viața ajunge aici în situații-limită, cu dramele, comedile și tragediile ei. Și, uneori, comedia umană provoacă hohote de ris sau, din deceță, zimbeta dezarmate, de flash cinematografic. Cum s-a întâmplat în ziua de 12 noiembrie 1980 în completul de judecată numărul 1 de la Judecătoria sectorului 3, complet condus de o tinăra judecătoare perspicace, energică, rezumând exact, concludent, declarațiile martorilor pentru grefiera de ședință care le bătea imediat la mașină, lansând întrebări precise, clare, celor care s-au perindat prin fața sa și reținând cu luare aminte, chibzând atent, sever, adevărul. La un moment dat, din boxa acuzaților în uniformă de penitenciar s-a ridicat un tinăr ras în cap, cu o figură semănă de voiajor distrat prin viață, cu cîrpit de păsări în jurul timpelor, privind-ne pe cei prezenți în ochi, inteligent dar indiferent, și frământându-și doar mințile pe bara de lemn: Teodor Popa, liber profesionist prin Bucureștii ultimilor ani, escroc notoriu pe care l-am văzut, desigur, de nenumărate ori pe itinerarele vieții noastre comune și nu l-am suspectat niciodată. După cum nu l-am suspectat zeci de cetățeni onești, cuminiți, cu picioarele pe pământ care au apelat la serviciile sale de fals delegat al unei întreprinderi, cooperative sau atelier fantomă de confecționat galerii și jaluzele. Escrocul intra în blocurile de curind predată la cheie în care locatarii își montau mobilierul, își finisau interioarele și, cu siguranță, cu seriozitate, cu putere de convingere se angaja să trateze confecționarea de jaluzele și galerii. Se prezenta îmbrăcat decent, saluta cu „sărut mina”, se comporta elegant, manierat, vorbea calm, cu înțelegere și respect, cu tact și răbdare, prezenta câteva mostre de jaluzele de diferite mărimi și culori precum și o rulată (care s-a dovedit mai târziu a fi de proveniență externă), ca oamenii să-și aleagă modelul preferat, făcea măsurători amănunțite pe care le consemna într-un bonier fals, calcula și, de obicei, exclama sume la întimplare! Uneori în raport direct cu înfățișarea clientului, cu posibilitățile sale materiale, cu pregătirea sa intelectuală. Legitimată de către unii amatori de jaluzele și galerii — obligatorii dealtfel într-un apartament — Teodor Popa își prezenta, cu o stupefiantă candoare, propriul buletin de identitate cu adresa exactă: strada Soldat Soridon Matei, nr. 2, sc. C, et. 10, ap. 129, sector 3! Oamenii își notau adresa dar nici unul dintre ei nu s-a gândit vreodată să verifice bonierul, nici unul dintre ei nu și-a dat seama că așa-zisele chitanțe nu poartă nici o ștampilă, că sint impropriu confecționate. Și astfel, Teodor Popa își însușea, în contul unor jaluzele și galerii imaginare, sume de bani varind între 300 și 3.000 lei pe care îi cheltuia la voia întimplării, liniștit, discret, bătînd străzile Bucureștilui și ale orașelor de provincie de unde avea obiceiul „delicați” și „civilizați” să trimită din cînd în cînd celor escrocați ilustrați și cărți postale prin care îi asigura că afacerea merge și că

întîrzierile se produc din lipsă de materiale, din supraaglomerarea furnizorilor. Ba mai avea timpul să și revină în unele familii pentru a cere suplimentarea sumei inițiale de bani cu încă 1.001 de lei de pildă, (ca în basme), adăugînd, pentru mai multă forță de convingere un leu sau 20 de bani în chitanțier, ca oamenii să fie convinși că face socotelile corect. Cascada amatorilor de jaluzele și galerii ar fi continuat să se prăbușească în buzunarele lui Teodor Popa, dacă scadențele nu ar fi devenit presante și unii oameni nu ar fi anunțat organele de miliție. Mai ales că, vizitat la domiciliu, n-a fost găsit niciodată și vecinii s-au plîns că e căutat mereu de zeci de oameni înșelați.

Pe bună dreptate, în instanță, avocatul celui din boxă se întreba cum de a fost atât de naiv escrocul ca să-și dea adreșa exactă? Și dacă nu cumva Teodor Popa lucra efectiv mină în mină cu „particulari” experimentați care confecționau jaluzele și le plasau, între alții, prin el? Dovadă că în citeva rînduri s-a ținut de promisiune și a adus totuși galeriile și jaluzelele promise. „Naivitatea” lui Teodor Petre n-a rămas în picioare deoarece inculpatul a recunoscut liniștit că intenția sa a fost de la început de a-și însuși banii „clienților” săi și nu de a le onora comenzile. În unele situații a avut chiar

Desen de SORIN POSTOLACHE

tupeul să afirme că e „trimis de o „întreprindere” din Oradea, pentru că nu se realizează planul din cauza unor tipuri care se dau drept meșteri, induc în eroare pe oamenii de bună-credință și sint de fapt niște escroci”. Culmea tupeului! În rechizitoriul procurorii, evident, s-a atras atenția asupra „naivității” persoanelor care s-au lăsat păcălite de un astfel de escroc, cazul constituindu-se într-un avertisment pentru situații similare în care diverși cetățeni dubioși bat la ușa apartamentelor noastre oferindu-și în mod ilicit servicii, fără legitimații reale și la zi, pretinzînd diverse sume de bani. Evident, s-a cerut sancțiunea cea mai aspră a legii prevăzută de articolul 215, aliniatul 2 și 3 din Codul Penal, cu aplicarea articolului 33, litera A din Codul Penal! Naivii, ale căror nume nu vrem să le transcriem aici și nici nu putem (din lipsa spațiului tipografic necesar) s-au constituit în cele din urmă într-o opinie publică, au cerut trimiterea în judecată a escrocului, iar instanța i-a dat o pedeapsă severă. Dar acest gen de naivitate care devine, uneori, iată, complicitate, nu se pedepsește, deocamdată, de nici o lege.

ADRIAN DOHOTARU

a zilei, pe un Pegas roșu, încotro pedalează atât de nesigur pe trotuarul mîncat pe alocuri de ploaie, n-ar fi știut ce să răspundă. Nu avea nici un răspuns pregătît. S-ar fi descurcat ea oricum, își zice. A dus destul de nas (gîndul o face să zimbească amintirilor) și apoi, de ce s-ar lega cineva de ea acum și aici? Nu prea e cunoscută prin Alexandria. Tocmai cînd frămînta astfel de gînduri, sumarul echilibrului pe două roți se destramă. Cade într-un șant, murdărindu-se de noroi și lovindu-se.

„Lasă că-ți arăt eu ție!” — se ridică furioasă, lovind cu sete bicicleta răsturnată. Se uită apoi în dreapta, în stînga, vede un trecător pe care-l interpelează: „Nene, nu cumperi o bicicletă? O dau ieftin!”. „Cu cît?”. „Cu o sută de lei”. Omul o privește ca pe o arătare de pe altă planetă. „Cum să dai frumusețe de Pegas cu o sută de lei?” — o întreabă, după care își vede de drum.

În vremea asta, o femeie trecută de 50 de ani, care asistase la scenă, se apropie. „Ți-o cumpăr eu, fetișo, îți dau 200 de lei pe ea. Numai că trebuie să mergi cu mine pînă la blocuri și-ți dau banii”. Pe drum, n-au prea scos multe vorbe. Tinăra se gîndea la chibzînd. Era veselă. Femeia, la rîndul ei, era tot mai sigură că nu-i lucru curat cu fata asta. Ajung la bloc. Sună la ușa unui apartament. „Tovarășe șef — zice femeia — uite, ți-am adus fata asta. Vinde o bicicletă. O dă cu 200 lei, Pegas veritabil, și, cum știu că aveți copii, m-am gîndit că o s-o cumpărați dv”. Îi face cu ochiul celui apărut în ușă și dispare.

E timpul să prezentăm personajele aces-tei autentice întîmplări. Femeia se numește Maria Scolcaru și e din Alexandria, județul Teleorman. Are 52 de ani, copii

Intr-o zi, in Gara de Nord, un om bătrîn are nevoie de ajutor

Își pierduse răbdarea. Ochii ei bătrîni o dureau, nu mai putea distinge pe nimeni, de atîtea imagini urmărite atent, încordat, căutînd mereu prin șuvoiul de trecători. Își muta greutatea de pe un picior pe altul, o dureau și ele. „Nu se poate, începe să vorbească singură, le-am scris tare limpede: dragii mamei, să mă așteptați la trenul de cinci, vine mama negreșit, să nu care-cumva...”. Și, iată, nu sint. Cine știe ce treburi i-or fi împiedicat, îi scuză bătrîna, vorbind tot singură, ca să se aline. N-au făcut asta niciodată. Trenul din spatele ei, care o adusese din satul de cîmpie, se pusese în mișcare, pleca la depou, fapt ce i-a vestit că de multă vreme stă acolo, ținută în capul peronului. „Ce să mă fac, acum?”. Ingină iarăși, cu privirile pierdute printre trecători.

— Să te ajut, măicuțo, aude deodată în spatele său. Încotro mergi? Nu știi linia unde îți vine trenul?

Tresare. Nu era vocea nici unuia dintre ai săi.

— Ba nu e vorba de tren. Cu trenul am venit, dar nu m-au așteptat copiii mei, și la vîrsta mea, nu mă mai țin puterile să ajung la una din fetele mele. Dacă ești mata așa de bun, cum se vede, ajută-mă cu telefonul. Iacă, hirtia cu numărul, dar

Tăcerea e uneori grea, apăsătoare, acuzatoare, dar și indiferentă și lașă

27 octombrie 1980. Ziua recoltei. Piața de legume a orașului Pitești, piața centrală de pe Calea Bucureștii — superb colorată, de roade și de mișcarea oamenilor — e aprovizionată pantagruelic și asaltată de cumpărători. Administrația pieței și conducerea întreprinderii locale de legume și fructe, se pare, au buni gospodari. Tonele multe, vinzători mulți încearcă să răspundă șuvoiului de solicitanți. Firește, nu pot fi serviiți toți odată, disciplina civică impune, și se formează rînduri. Ce nu văd însă mai marii pieței — și e păcat! — nu văd că unii dintre vinzători nu au instrumente de scris și nu fac socotelii în vîzul cetățeanului care cumpără. Se erijează în „memorii-computer” și „calculatoare-mentale”. Fie și așa, dacă scopurile nu ar fi altele, cam necinstite, ca ale Mîndrei Ciocîrlan. Iată ce rezultate emite „calculatorul” ei. Pentru cumpărături în valoare de 68,30 lei (10 kg mere, 5 kg mîrcovi, 2 kg ceapă preambalată, 2 kg spanac, 3 kg pîstîrnac) pretinde rapid, să n-aiibă omul timp nici să respire, dar să socotească — se pricepe fata la psihologie! — nici mai mult, nici mai puțin decît 99 lei. De data aceasta s-a întrebut cu gluma. „Calculatorul” a luat-o chiar razna. Văzînd că îi merge, îi sint crezute erorile, le amplifică. Urmărînd-o, timp de aproape o oră, cum lucrează, pînă atunci „erorile” ei au fost mai mici, rotunjiri de sume care urcău, ce-i drept, pînă la 10 lei de persoană, depinde cît cumpăra fiecare. Dar 30 de lei, era prea de tot! Este rugată să repete socoteala. Reduce la 89 de lei. Nu vrea să se demaște chiar de tot. Îi e teamă oare de opinia publică, de toți acei oameni aflați la rînd, ori de buzunarul ei?! I se cere, încă o dată, să repete adunarea. Mai scade 10 lei. I se arată calculul pe hirtie, negru pe

asezați pe la casele lor, nepoți. Tinăra „vinzătoare de biciclete” — Ștefania Ungureanu, 22 ani, fără ocupație, de loc din Turnu Măgurele. „Cumpărătorul” — o să înțelegi imediat ghilimelele — spre care o purtase femeia — nu era altul decît sectoristul. Nu credem că trebuie date prea multe explicații pentru ce a urmat. Bicicleta, s-a descoperit imediat, era furată de Ștefania Ungureanu de la scara unui bloc. Supoziția Mariei Scolcaru era deci întemeiată, motiv pentru care o adusese pe hoată la ușa sectoristului. O reacție de bun-simț a omului care are valoarea banului muncit. O reacție omenească împotriva hojilor, degradaților, care întinează prin însăși existența lor peisajul vieții noastre cinstite. Iată un motiv în plus de meditație pentru Ștefania Ungureanu și cei ca ea, cu privire la echilibrul lumii în care, fără cinste fiind, trăind din expediente deloc curate, se pot prăbuși în noroi. Chiar și de pe o bicicletă! Pentru că, în întreaga țară, să nu se uite, sint milioane de Maria Scolcaru, milioane de oameni cinstiți.

GEORGETA BLANARU

fișă n-am. Nu știe malca, și nu mai vede, să umble cu telefoane.

— Lasă, măicuțo, uite, te duc eu la stația de autobuz, îți dau și un bilet, și te duci direct, le faci o surpriză.

— Nu prea m-aș încumeta, bagajul e greu și apoi nu prea știu să umbliu nici cu drăcovenia aia de lift, și fata la care mă duc stă la opt.

— Atunci, ține-te după mine, o să te duc pînă acasă, doar n-o să stai în gară?! Pe ce stradă locuiește fiica dumitale?

— Faci mata așa un gest frumos? O fi tot de la țară, și-oi fi avînd tot așa o mamă bătrînă ca și mine. Altfel cine mi-ar fi dat mie atenție, acolo, în capătul peronului?! Cum te cheamă, să-ți țin mîntă numele?

Bărbatul, de circa 45 de ani, care a făcut acest gest frumos, care a văzut disperarea în ochii unei bătrîne fărînci în Gara de Nord, poate e sau poate nu e de la țară, nu i-a spus, așa cum nu i-a spus nici cum îl cheamă, fiindcă n-are importanță, a zis. Vorbînd pe drum cu el a aflat doar că lucrează într-un minister. Era obosit, venea dintr-o lungă deplasare în provincie, dar a avut totuși timp pentru ea, adică pentru un om, pentru un semen. Pentru că știe să privească în jurul său, și nu cu indiferență.

Cazul este absolut autentic, ni l-a povestit Eugenia S. în vîrstă de 70 de ani. I s-a întîmplat într-o zi de octombrie a.c. Într-o zi de octombrie, în Gara de Nord, Venea dinspre Urziceni, cu trenul de persoane 3402.

ILEANA ALEXENI

alb, însă nu cedează. Sub 79 de lei nu conține să recunoască alt rezultat. Ce importantă are evidența, ea își apără dreptul de a fura mai departe. Pretinde cu aplomb, și incasează, 79 de lei. Își apără autoritatea gradată: ironii, jigniri, dispreț pentru cel ce e atît de... meticulos și... pe limbajul ei „scîrțar”. Consternat, cel păgubit își îndreaptă privirile spre oamenii aflați la rînd, așteaptă, solicită cu ochii, și în cele din urmă cu cuvintele, ajutorul opiniei publice, al tuturor. Ciudad, se loveste de un zid. Un zid de tăcere. Fiecare cu gîndurile lui și interesele lui, nu se amestecă! Și mai ciudat, pînă la urmă, intervine cineva. O femeie. Destul de tinăra, în jur de 30 de ani.

— Pleacă, domnule, odată, ca să servească mai repede! Pentru 10 lei ai dumitale, pierdem noi timpul?!

— Și dacă ți se întimpla dumitale, cum ai fi reacționat?

— Nu te privește!

Ciudad, nici de data aceasta, nici la a-ceastă optică a interesului strict personal și de moment nu răspunde nimeni. Aceeași tăcere! Grea, apăsătoare, derutantă. Un om cinstit este de două ori ultragiag și nu-l ia nimeni apărare! Deseori ni s-a întîmplat să fim martori oculari la asemenea reacții inverse față de cele așteptate, firești, naturale și morale, ale opiniei publice. La zidul indiferenței! Cine să-l apere atunci integritatea și autoritatea acestui mare educator colectiv? Fiecare sintem opinia publică! Primind o ripostă colectivă pe loc, direct, scurt, rapid, fapta Mîndrei Ciocîrlan n-ar mai fi putut să continue și să prolifereze! Știînd că omul din față, cumpărătorul, nu acceptă, formează zid împotriva oricărui gest în afara legii, a normelor morale în orice domeniu, sintem siguri, Mîndra Ciocîrlan n-ar mai fi încercat.

În schimb, nu sintem siguri că sancțiunea administrativă — pe care ne-a asigurat directorul I.L.F. Pitești că o va suporta vinzătoarea — o va și vindeca de asemenea practici. Reacția opiniei publice ar fi fost însă cel mai sigur antidot.

CICI IORDACHE

Echilibrul fragil pe o bicicletă furată

Simțea că nu va reuși să strunească bicicleta. Încăpățînată, strîngea ghidonul, căutînd echilibrul cu înversunare, ca și cînd de mersul pe bicicletă ar fi depins însuși echilibrul lumii. Dacă ar fi întrebato cineva de ce se afla ea, la acea oră

Tractoriștii Bucureștilor

Nu sînt mulți. Sînt vreo șase sute, împărțiți în trei S.M.A.-uri: Mogoșoaia, Popești-Leordeni, Măgurele. Au sub păstoriea lor 15 C.A.P.-uri și 3 I.A.S.-uri din suburbiile Capitalei, cu o suprafață de vreo 27 000 de hectare.

De obicei nu-i vezi. În București, poate mai mult decît oriunde, profesiile nu se interferează cotidian decît arar. Nu zilnic te întîlnești cu medicul, foarte puțin probabil să te întîlnești cu avocatul, și mai puțin cu ciberneticianul sau cu programatorul economic. În schimb nu te ocolește — fiindcă îl cauți! — omul care vinde morcovi în piață. El e o piatră unghiulară a existenței fiecăruia, intrucît fără morcovi nu prea ne iese supă. Iar soarta morcovului e legată de soarta unei porțiuni cultivabile a pămîntului, asupra căreia se aplică o tehnică numită global agricultură. Aici, în zona Bucureștilor, ca pretutindeni, dar parcă mai mult ca în pretutindena țării, soarta agriculturii e exclusiv în mîinile lor, ale tractoriștilor. În spatele omului de la taraba pieței stau ei, cu mașinile lor, cu truda lor aspră, puțin sau deloc știută de restul bucureștenilor. El, tractoristul, este deci unul din oamenii cei mai prezenți în viața noastră, chiar dacă nu-l vedem decît extrem de rar, mai rar decît pe cibernetician sau pe programator.

Munca lor, a celor șase sute, se desfășoară de regulă fără martori. Ei trudesc, cu mașinile lor, în cîmpurile din jurul orașului, în care pasul bucureșteanului nu prea calcă, pe care acesta le vede mai mult din tren sau din automobil, cînd merge vara spre litoral și cînd ia act (uneori cu surpriză!) că aici, în jurul Bucureștilor, chiar în poarta lor, unele suprafețe sînt acoperite cu griu, cu porumb, cu roșii, cu ceapă, cu morcovi. (Iar-nu sînt acoperite cu zăpadă!) Atunci se văd, din goana trenului sau a mașinii, și niște inși călări pe tractoare sau pe combine, niște inși care, idilici, bucolici sau numai naivi, asemenea unor vechi (și repudiați în zilele noastre) poeți ai ogorului, ai semănăturii și ai pășunii, s-ar părea că nu iubesc, ca tot omul modern și civilizată, asfaltul, preferînd să calce cu piciorul gol, uneori cu talpa goală, pe lutul reavăn.

Uneori însă apar unde nu te-astepti și cînd nu te-astepti. Bucureștenii din cartierele mărginașe îi văd mereu. Fiindcă dacă vreo 60 la sută din cele 27 000 de hectare sînt dispuse în largi tarlale (tarlale ca toate tarlalele din Cîmpia Română, tarlale de 20, de 50, de 100 ha), restul sînt insule de pămînt, uneori insulițe, alteori doar petice de 1—2 ari, sute și sute de insulițe și petice risipite în suburbia imediată a Capitalei, printre străzile diferitelor cartiere, printre case și printre blocuri. Aici, cel mai bine s-ar putea lucra cu boii sau cu caii, dar de unde boi sau cai? C.A.P.-urile Bucureștilor, cuprinse cîndva și ele în acel patos grăbit al „eradicării vechiului”, în care „vechiul”, primejdiosul „vechi” îl însemnau blajinele și harnicele patrupede, simbol al unei agriculturi vetuste, azi nu le mai au nici de sămîntă. Nu prea mai au, de fapt, nici țărani, toți s-au făcut orășeni, muncitori în industrie, care cînd se întorc din navetă (făcută de regulă cu tramvaiul) își văd mai mult de grădina lor decît de ogoarele C.A.P.-ului. Drept care insulițele de pămînt de 1—2 ari rămîn încă în seama tractoarelor, a tractoriștilor obligați să parcurgă pînă la ele drumuri lungi, cu ocoluri chinuitoare (căci nu pot tăia spre ele pe artere moderne și intense circulate), și obligați, acolo, pe aceste insulițe sau petice, să muncească lovindu-se de fel de fel de obstacole, de case și blocuri, de stîlpi electrici, de rețele ale I.C.A.B.-ului, de mormanele de gunoaie și de deșeuri deversate aici de oamenii cartierului, ades și de întreprinderi. (Și obligați, în paranteză fie spus, ca la ceasul recoltei să fluiera, des, a pagubă. Fiindcă porumbul, cînd vin să-l culegă, nu prea mai e, au fost mai harnici decît ei „dăunătorii” cu două picioare, care ronțăie orice ai planta, și griu, și porumb, și furaje, nu mai vorbim de legume. S-a plantat în astfel de locuri ricin, crezîndu-se că acesta se va salva, nefiind comestibil de către oameni, de către găini, oi sau porci. Nu s-a salvat, „dăunătorii” fiind niște perseverenți și niște mari inventivi: au furat ricinul și l-au făcut săpun.) Pe scurt, ei, acești oameni, ca pretutindeni, dar mai mult ca pretutindeni, fiindcă în zona Bucureștilor nu prea mai sînt țărani, iar animale de muncă nici de sămîntă, sînt obligați să preia în mîinile lor tot ce înseamnă, în mare ca și în mic sau în foarte mic, agricultura acestei zone

cu marile ei împliniri și cu problemele care-și așteaptă încă soluțiile. (Vom mai deschide aici, din nou, o paranteză, exteriind cumva subiectului nostru, dar încercînd salutară preocupare pentru descoperirea și aplicarea acestor soluții. Este vorba de scoaterea insulițelor de pămînt de sub tutela ineficace a C.A.P.-urilor și de trecerea lor sub veghea, munca și grija colectivelor întreprinderilor industriale din zonele respective. Problema este în studiu, și studiul ei, pe baza unor experiențe practice ce și-au vădit eficacitatea, arată că, într-adevăr, o astfel de soluție conține niște bune promisiuni pentru recolta viitorului. Desigur, și în asemenea circumstanțe, tractoriștii ar fi prezenți, ei ar executa, ca și pînă azi, lucrările mari și de temelie, precum aratul și discuitul.)

Răsar uneori, spuneam, unde nu te-astepti. Nu numai în cartierele mărginașe, dar și în centru. Evenimentul acesta se petrece în anotimpul extraagricol, adică iarna. Iarna, cînd tractoriștii țării se retrag în ateliere, ca să-și repare utilajele și mașinile, ca să le pună la punct pentru asaltul cel mare al primăverii, ca să mai respire și ei o clipă și să-și îndrepte trupurile, descălecați din șaua campaniilor întinse pe trei anotimpuri, mecanizatorii bucureșteni rămîn pe tractoare, într-un asalt dintre cele mai grele. Între 15 noiembrie și 15 martie, 120 de tractoare, cu cite două schimburi, adică două rînduri de tractoriști, sînt mobilizate la deszăpezirea Capitalei. O parte din tractoare se înhamă la „sărărițe” (mașinile care deversează sare), o parte se echipează cu pluguri și perii, ca să deblocheze și să curețe străzile transformate în munți și troiene. Este, spuneam, un asalt dintre cele mai dure (nu e nevoie să-l mai descriem, bucureștenii îl știu, fiindcă îl văd în fiecare iarnă). Dar e și un moment care ne incută, ne reinculcă mai bine-zis, o imagine și un sentiment depotrivă puternice și fragile, pe care cîndva le-am purtat în noi, pe care de mult le-am cam uitat. Este momentul în care orașul, marele nostru oraș, care a ridicat între noi și natură, între noi și cîmpie, atîtea ziduri de beton și de oțel, se înfilmește din nou cu natura, cu uriașa cîmpie ce-l ține-n palmă, este momentul cînd pe străzile Bucureștilor, în inima lor, pătrund acest duh, aceste mișme ale cîmpiei, aduse pe șubele, pe căciuliile, în vorbele și în respirația oamenilor cîmpiei, care vin să ne scoată din încercuirea zăpezii. E drept că bucureșteanul, nervos că străzile nu se degajă de nea în ritmul voit de el, că tramvaiul pe care-l așteaptă zace la capul liniei, așteptîndu-i pe salvatorii prinși în salvarea altor locuri, nu prea gustă acest moment. Dar asta este o altă poveste.

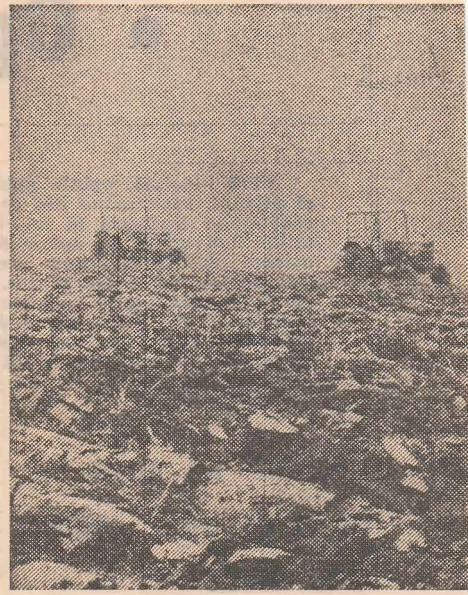
În povestea lor, a tractoriștilor Bucureștilor, intră deci, cel puțin la egalitate de efort și de încordare cu asalturile din primăvară, din vară și toamnă, și asaltul din iarnă, anul lor de muncă însemnînd de fapt chiar un an, un an ce începe la 1 ianuarie și se isprăvește la 31 decembrie, fără pauze, fără reprize, adică dintr-o repriză într-alta, fără duminici, uneori fără nopți. E anul e ziua e ceasul, e clipa tuturor tractoriștilor țării, dar aici, la cei de care ne ocupăm acum, cu niște accente de încordare specifice, cu niște probleme specifice.

Una dintre probleme: caracterul complex al culturilor, deci al muncilor ce trebuie săvîrșite. C.A.P.-urile și I.A.S.-urile din zonă au și cultură mare, dar predominant în profilul lor e specificul legumicol și cel zootehnic, de unde o mare gamă, o mare diversitate a operațiilor, a lucrărilor, a mașinilor folosite, a cunosțințelor ce i se cer tractoriștilor. Inventarul de mașini, utilaje, scule, dispozitive aflate în dotarea Trustului S.M.A. al municipiului București alcătuieste o întreagă carte. Sau o cartă, dacă vreți, a exigențelor, a multiplelor exigențe tehnice, mecanizatorul trebuind să fie stăpîn nu pe o familie de mașini (ca muncitorul industrial) ci pe cîteva zeci de familii, fiecare cu legi și secrete proprii, trebuind deci să fie un polivalent al mecaniciei, mai trebuind să știe, evident, și agricultură, mai trebuind să știe, evident, și pedologie. Și mai trebuind, peste toate, să și vrea să fie tractorist, într-un oraș în care posibilitățile de calificare înaltă, de cîștig bun, de locuri de muncă modern echipate sînt mai largi și mai multe decît oriunde.

Sînt destui tractoriști, pentru nevoile agriculturii zonei? Întrebarea noastră, adresată directorului Trustului S.M.A., inginerului Alexandru Gherman, rămîne o vreme fără răspuns. Inginerul e înghețat, abia a picat „din teren”, de la

Popești-Leordeni, unde, aflăm, a avut o „consfătuire cam agitată”. (Nu-i cerem detalii, fiindcă știm de acum că viața mecanizării agriculturii bucureștene nu poate fi decît astfel: agitată.) Își scoate șuba, își freacă mîinile, își șterge mustața de niște fire de brumă și, după niște clipe, zice că da, treaba se face și cu cei care sînt, deși, dacă ar fi mai mulți, ar fi și mai bine. Dar de unde să-i iei? Tinerii Bucureștilor și ai suburbiilor Bucureștilor vor alceva de la viața lor decît trînta cu lutul. Iar ca să faci mecanizare (și am văzut ce multe, mari, grele, complexe sarcini stau în fața acestora!) cu cei ce n-au izbutit să treacă examenul de admitere la nici una din nenumăratele școli și grupuri școlare ale fabricilor bucureștene, deci cu niște flăcăi cu capul la alte decît la tehnică, nu-i nici pe departe o șansă pentru recoltă. Și-atunci? Și-atunci, ne spune ing. Alexandru Gherman, se apelează și la oameni din alte țări, cu mai puține ispite industriale, fie din sate excentrice ale Bărăganului, fie din Dimbovița, fie chiar din Dobrogea sau din Moldova. De 12 ani, de cînd ing. Al. Gherman lucrează „în zonă” (a fost mult timp directorul S.M.A. Ciorogirla), acest proces de atragere s-a amplificat de la an la an. Desigur, fluctuația e încă mare, mulți vin atrași doar de tentația Bucureștilor (implicîți a unui „buletin de Capitală”) și, cînd dau în locul asfaltului de noroaiele cîmpului, își fac coada colac și se duc. Dar mulți au rămas, făcîndu-se și cu „buletine de Capitală”, cumpărînd sau clădindu-și în suburbane și case (C.A.P.-urile oferindu-le pentru asta terenuri), întemeind în zone ca Jilava sau Popești „străzi ale tractoriștilor”, cu case-vile pe care directorul trustului le-ar dori filmate și proiectate la cinema sau pe micul ecran, „ca să se vadă cum trăiesc tractoriștii noștri”. Vin să facă mecanizare în tarlalele Bucureștilor și oameni în vîrstă, unii din sate îndepărtate, care au copii în București și vor să se tragă mai pe lîngă ei. Nu vor să stea cu copiii, „la bloc”, vor să respire cîmpie, așa cum respiră de cînd se știu. Primesc locuri de casă, primesc loturi agricole personale, primesc, dacă se arată muncitori și serioși, adică decizi să rămînă și să muncească, și rîvnitele „buletine de Capitală” care-i leagă definitiv de copiii lor. Pentru tinerii veniți din alte locuri există, în S.M.A.-uri, cantine, există în secțiile de mecanizare dormitoare încălzibile cu cazane „Ajax”, cu boilere, cu dușuri, cu tot ce trebuie. Nu se trăiește în huzur, huzurul fiind încă departe de meseria omului înclăștat și de noapte în trînta cea aprigă cu pămîntul. Dar se cîștigă bine, anul trecut cîștigul mediu a fost de 2 400 lei, anul acesta se prelină la 2 600—2 700 lei.

Deci cu oameni ai Bucureștilor, ai comunelor suburbane, ca și cu cei veniți de aiurea, se face, în Capitală, agricultură. Și se face, s-ar părea, destul de bine, dovedind cifrele pe care le culeg din cîmpie, dintre case și blocuri, dintre stîlpi și sonde, dintre conducte și căi ferate, dintr-un pămînt în care recolta, acest substantiv țepos ca o miriște pe care o calci cu piciorul gol, pretinde, parcă mai mult ca oriunde, efort, trudă, prudență, tactică, strategie, multiple măsuri organizatorice, tehnice, economice, ca și bobul numărât al străduințelor ajunse la soroc. Cifrele acestui an indică medii de aproape 3 400 kg griu la hectar, 3 200 kg porumb, indică, după toate calculele, îndeplinirea planului (și fizic, și valoric) la legume. A fost un an greu, certat și de frig, și de secetă, și de ploii excesive, căzute în epoci cînd decisiv pentru plante era doar soarele. Steaua recoltei, în frîmintul cotidian al cerului, și-a tot mutat de ici-colo locul în zodiac, cerîndu-le oamenilor, ca s-o ajungă, eforturi mari, adesea disproportionat de grele, cel puțin în raport cu ce s-a cules. Dar fără aceste eforturi rodul ar fi ieșit și mai anemic. Griul a fost recoltat din vreme, porumbul la fel, ultimul bob a fost cules în prag de octombrie, înaintea ploilor și a zăpezilor. Semănatul de toamnă s-a încheiat la 20 octombrie, deci în epoca optimă. Acum, ca toți cei din Cîmpia Română, ei, cei șase sute, sînt prinși într-o mie și una de treburi, timpul e iarăși împotriva lor, lucrările s-au aglomerat, s-au suprapus, se execută intens stropirile în plantații, transporturile în zootehnie, culesul furajelor și însilozarea lor, fertilizările chimice și organice, se lucrează din plin la ogoarele toamnei, care în ziua cînd luam aceste note (11 noiembrie) erau isprăvite în proporție de 50 la sută. Radioul, în dimineața aceleiași zile, anunțase, pe țară, 25 la sută. Apropo de radio și revenind la culesul porumbului, unde am omis să subliniem fruntășia pe țară a

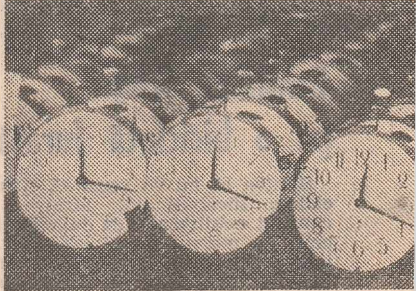
Capitalei, iată că există (le-am văzut cu ochii noștri) locuri în care porumbul s-a recoltat la timp și nu doar la radio.

I-am văzut, în tarlalele Bucureștilor, pe cei șase sute la lucru. „Străzile tractoriștilor” din Jilava și din Popești erau, cînd le-am străbătut, niște străzi pustii, cu casele-vile zăvorite și goale. Lipseau din Jilava și Ion Vlăduț, și Petre Ciok nu, și Petre Băiețicu, și Marin Dobra, și mulți alții, lipsceau din Popești și Gheorghe Vișan, și Ion Ciobanu, și Stea Grazeala, și toți ceilalți. Aveam să-i regăsim, cu mașinile lor, sub ceturile cîmpiei, printre uriașele bălți (plouase cu lapovită o zi și o noapte) strângute aici-colo de pămînturi fertile de mil negru. L-am căutat, la Pantelimon, pe șeful de secție Nicolae Istrate, conducătorul unei formații de 20

TESA

la ora

producției

Simplu, niște nume de constructori

Santierul viitoarei termocentrale pe sisturi bituminoase de la Anina este, fără doar și poate, unul dintre acele locuri în care se duce aprigă și încreștată, bătălia pentru energie, o bătălie în miezul căreia, la o incandescență proprie unui romantism pe care nu-l putem altfel numi decât eroic, eroic sută la sută, ard și se călesc adevărații oameni ai timpului nostru, cei ce și-au asumat, la locul lor de muncă, pe șantiere, în confortul, orice s-ar spune, încă limitat al acestora, dreptul nostru la lumină, dreptul nostru la putere, dreptul nostru la energie.

În doar câteva cuvinte, datele tehnice ale acestei bătălii sunt următoarele: două cazane uriașe, cîntărind fiecare nu mai puțin de 16 000 de tone și atingînd fiecare înălțime de 92,3 metri fix; între aceste două cazane de tip Benson, cu trecere forțată, o turbină cu o putere instalată de 330 MW, o turbină asupra căreia se vor năpusti, literalmente, 1 035 de tone de aburi pe oră, aburi ajunși la o temperatură de 540 de grade și la o presiune de 245 de atmosfere, la intrare, și 196 de atmosfere la ieșire. Datele de mai sus, plus amănuntul că respectivele cazane sînt fabricate în întregime la noi în țară, la întreprinderea „Vulcan” din București, după un proiect întocmit de Institutul de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru echipamente energetice și mașini de ridicat, mai pe scurt ICSITEEMR, ne-au fost furnizate de unul din proiectanții institutului, inginerul Lucian Ștefan, prezent pe șantier încă din luna septembrie a anului trecut cînd s-a început montarea celor două cazane.

Și, deocamdată, tehnic vorbind, cam atît. De ce? Pentru că, prezenți pe acest șantier, ne-au atras, mai mult și mai mult, oamenii, majoritatea dintre ei tineri, surprinzător de tineri.

I-am întîlnit la sol, la cota zero, cum se spune, în fața uriașei construcții metalice printre grinzile căreia se zărea lîmpe și clar copturul unuia dintre cazane. I-am întîlnit, așa a fost să fie, sub aripa de tunet a unei explozii. Undeva, în dreapta cazanelor, la aproximativ 150 de metri, se pușcase într-o carieră de piatră. Sub picioarele noastre pămîntul s-a cutremurat parcă din temelii. Deasupra locului în care se pușcase, un nor alb plutea alene, ca într-un film dat cu încetinitorul.

La cota zero, cum spuneam, chiar în fața blocului de cazane, l-am întîlnit pe inginerul constructor Adrian Popescu. Tînar, înalt, cu alură de voleibalist, cu un post foarte bun în Timișoara, orașul său natal, Adrian Popescu s-a săturat, pur și simplu, să tot construiască blocuri, creșe sau grădinițe. „Nu spun că respectivele construcții nu-ți pot oferi și satisfacții, dar, ne declară Adrian Popescu, eu am terminat o facultate de construcții civile și industriale. Construcții civile, am tot făcut, construcții industriale, nici una. Și pentru că șantierul de la Anina nu e prea departe de Timișoara și pentru că sînt liber ca pasărea cerului, adică necăsătorit, iată-mă aici, lîngă radiatorul viitorului coș al viitoarei termocentrale. Ce e radiator? Nimic altceva decît baza coșului. De la radiator în sus începe numărătoarea, încep cei 235 de metri cît va avea în final acest catarg, că eu așa îi spun, catargul viitoarei corăbii de lumină. Adevărul e că n-am născocit eu metafora asta, ci un poet, dar mi-a plăcut și o țin minte.

Tot la sol, tot la cota zero l-am întîlnit și pe sudorul Dumitru Țene. Suda conducta canalului de gaze. De fapt și de fapt, Dumitru Țene, un tip solid, cu o mustață neagră așezată peste gură ca o buză de oală, lucrează la întreprinderea mecanică din Caransebeș. Cînd s-a pus problema ca un grup de tineri din întreprindere să vină aici, la Anina, a fost primul care s-a înscris pe listă și iată-l brigadier pe Șantierul județean al tineretului. „Sincer să fiu, nu știu dacă veneam, dar cînd l-am auzit și pe prietenul meu, lăcătușul montator Matei Avram, că vrea să vină pe șantier, n-am mai stat pe gînduri. Sosit aici, pe șantier, pot să vă spun, la fel de sincer, că a început să-mi placă. Tovarășul inginer Bogdan Anghelescu, șeful grupului de montaj, mi-a spus într-o clipă de răgaz că și el tot așa a început în urmă cu aproape 10-15 ani. A venit pe șantier din întimplare, că se cam plictisise să stea în căminul de nefamiliști al întreprinderii în care lucra, și acolo, pe șantier, și-a terminat liceul, apoi a dat examen la facultate, la fără frecvență, a terminat facultatea, dar de rămas tot pe șantier a rămas, că nu se poate despărți de viața asta. Adică, mai altfel spus, viața asta i-a intrat, cum se zice, în singe. Simt că și cu mine se petrece cam același lucru. Simt că-mi place tot mai mult atmosfera de-aici, de la Anina.”

Ceva mai sus, la cota 40, unde am urcat cu liftul manevrat de Iosif Katona,

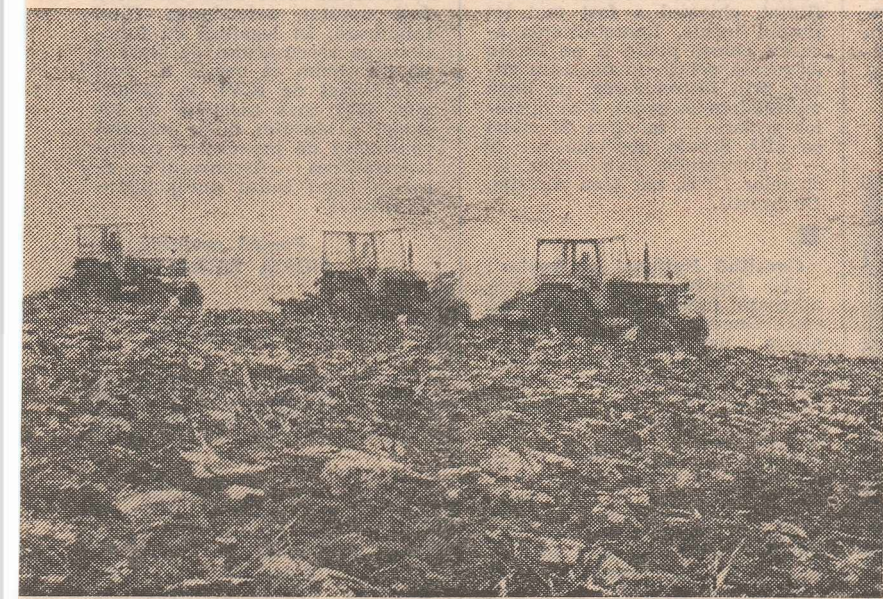
un tînar de numai 19 ani, l-am întîlnit pe sudorul Viorel Bușu. Mehedintean, de loc din Poroina Mare, fost brigadier pe șantierul de la Cerna-Motru-Tismana, unde, ca mare specialist în sudura cu argon, a terminat conducta forțată, a făcut parte dintr-un șantier al tineretului. Iată-l prezent și aici, la Anina, ca veteran, dacă se poate spune așa, deși numără numai 25 de ani bătûti pe muchie. Bineînțeles că și el este unul din acei oameni cîștigați definitiv de această viață în aer liber. Singura problemă care-l nemulțumește este faptul că poșta merge prea încet. Mai exact spus o scrisoare care pleacă de-aici, din Anina, ajunge la Fintina Mare, la cineva anume de-acolo, o fată, în aproximativ trei zile. Respectiva fată, al cărei nume n-a vrut să ni-l mărturisească nici cum, citește epistola și se-astește imediat la scris, adică la răspuns. Dar pînă să primească Viorel Bușu scrisoarea, mai trec alte trei zile, iar el, Viorel, după cum chiar singur ne mărturisește, se cam perpelește. Aflăm totuși că fata este în ultimul an de liceu, un liceu economic, și că în toamna anului 1981 la Poroina Mare va fi o nuntă ca-n povești, după care ea, fata, îl va urma pe Viorel pe toate șantierele țării. „Acuma, ne declară Viorel, locuiesc într-o cometă, la numărul 14/2, adică într-o căsuță tip, marca „Cometa”, cu două apartamente, fiecare apartament avînd o bucătărie, două camere și o baie cu dus. Mai sînt și alte tipuri de căsuțe, de exemplu Tomis, ceva mai vechi, dar și un tip mai nou. Baniat, după numele rafinării din Siria, rafinărie construită de noi, de români. În Baniat poți avea și baie cu cadă. Eu, deocamdată, locuiesc, cum spuneam, într-o Cometă. Stau în cameră cu un alt sudor și e bine că sîntem doi, că mai schimbăm seara o vorbă, mai facem de mîncare, mai ascultăm un radio, altfel, dacă aș sta singur, cred că aș innebuni, nu alta, că, oricum, viața de șantier nu-ți prea oferă mare lucru în ceea ce privește distracția.”

Mai sus, la cota 79, la montatul serpentinelor, l-am întîlnit pe lăcătușul Costache Vizitiu. Face parte, ca și Dumitru Țene, din cei 52 de tineri cîți cuprinde pînă la ora actuală Șantierul județean al tineretului. Spre deosebire de Bușu și Țene, Costache Vizitiu e căsătorit, are o fetiță de numai 2 ani și jumătate și, la Reșița, are o locuință, un apartament proprietate personală. Cum așa? Foarte simplu, Costache Vizitiu e lăcătuș montator la ICMR dar, la cerere, a fost detașat de numai o lună aici, la Șantierul tineretului. În luna care a trecut a cîștigat 6000 de lei, a muncit de dimineață și pînă seara, zi-lumină, cum se spune, și a fost acasă, la Reșița, la soție și fetiță, de două ori, în două duminici. „Pot să vă spun, ne declară Costache Vizitiu, că niciodată n-am trăit atît de puternic, atît de intens, bucuria de-a fi împreună, de-a ne plimba, de-a mă juca cu fetița. Au fost două duminici de vis, iar la reîntorcerea pe șantier, luni dimineața, cu un microbuz pus la dispoziția noastră de Comitetul județean al U.T.C., am fost de-o veselie și bună dispoziție pe care nu le-am pierdut nici acum, deși peste doar două zile voi pleca din nou acasă. Ce vreau eu să spun, în concluzie? Că, în general, mă simt foarte bine pe acest șantier unde credeam la început că va fi o plictiseală de moarte. Aici ai atîta de lucru, muncă, nu glumă, că nici n-ai timp să vezi cum trece vremea. Lucrez de-aproape o lună și, iată, nici măcar nu știu pe după care deal apune soarele. Apune acolo, cam înspre dealul acela numit Tîlva Zinei, dar cam pe unde anume, precis, nu știu.”

Și iată-ne sus, sus de tot, la cota 92,3 metri fix, de unde șantierul ni se dezvăluie în toată fierberea lui. Jos, la sol, se zărește radiatorul viitorului coș al termocentralei, coș care, cu cei 235 de metri ai săi, va depăși cu mult blocul cazanelor. Cînd lucrările de montare a cazanelor, lucrări conduse de maistrul Vasile Dirjan și Florian Gheță, vor ajunge pînă aproape de vatră, coșul se va fi ridicat de mult peste cota 92,3 metri, cel mai înalt punct la ora actuală din tot șantierul. Da, spre deosebire de coș, a cărui construcție se înalță, cazanele, în montarea lor, coboară. Adică montajul a început pe schelărie, mai exact spus pe carcasa metalică, de sus în jos, și a ajuns pînă acum, în coborîre, pînă la cota 40, acolo unde, dacă vă mai amintiți, l-am întîlnit pe sudorul Viorel Bușu care locuiește într-o Cometă, la numărul 14/2.

Dar fie că ne referim la urcare sau coborîre, cotele cele mai adevărate ale șantierului de la Anina sînt oamenii, majoritatea tineri, surprinzător de tineri, oameni care, prin faptele lor de zi cu zi, fac emoționantă dovadă a faptului că viața poate fi trăită și aici, în mijlocul munților, la modul cel mai eroic posibil, eroic fără nici o exagerare.

VICTOR NIȚA ■

ractoare care a terminat. În această ogoare toamnei în timp record, sprăvit, ni s-a spus, în doar patru zile hectare, muncind cîte 16-18 ore pe zi, și printre aceste zile și o duminică ploii sau fulgi, de care s-a profitat de easul zorilor pînă în crucea nopții. I-am găsit pe N. Istrate, era plecat cu fiul lui și cu recordurile acestora la roești, ca să isprăvească și-acolo este de isprăvit. Cel notați aici sînt cîțiva dintre fruntașii trustului, zelul oricărui de a transcrie nume s-a dat într-o întreagă listă onomastică. Cîna îi va găsi, ni s-a spus, cu toate arile încheiate, cu toate rubricile saror bifate, cu toate peisajele cîmpului avite conform proiectelor. După care,

fără să-și tragă răsufiul, vor încleca pe tractoarele echipate cu pluguri și perii, ca să scoată Bucureștii de sub zăpezi.

„Cînd se odihnesc acești oameni?” I-am întrebat pe Nelu Iliescu, inginerul-șef al trustului. „După lucru” ne-a răspuns. „Și unde îi găsim după lucru?” „Cum unde?! Evident, la lucru...” De ce să ne mirăm?, a continuat inginerul. Lucrul lor e creația, marea creație a recoltei, a piinii, iar creația nu cunoaște rigori ceasului, ale orarului.

După care interlocutorul nostru ne-a părăsit precipitat, uitînd să ne mai spună „la revedere”, grăbit să ajungă în cîmp, la creație.

ILIE PURCARU ■

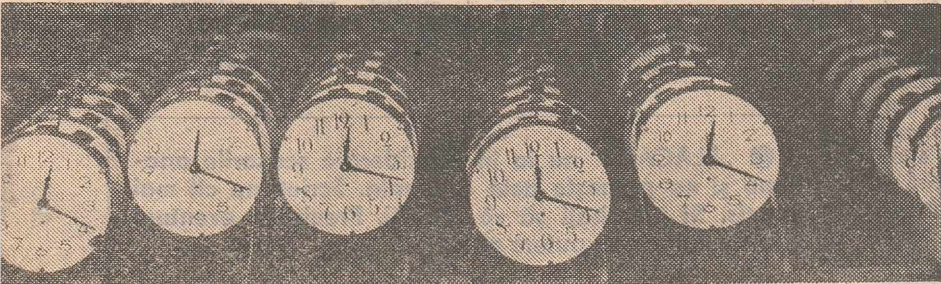
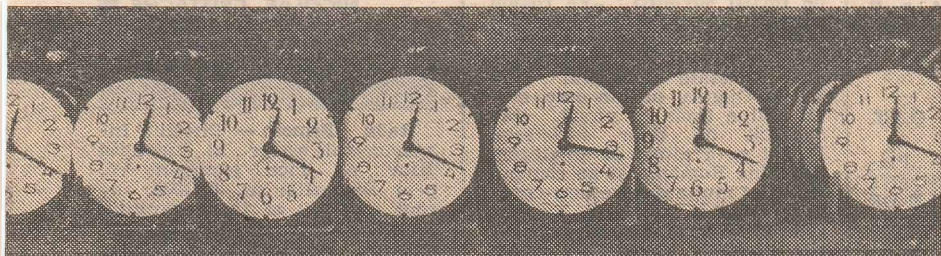
La întreprinderea de ceasuri din Arad vinerea este ziua în care personalul TESA lucrează direct în producție. În prima săptămîină, oamenii au lucrat, împrăștiat, prin toate sectoarele; rezultatele au fost slabe cu toate că marea majoritate a funcționarilor de-aici au fost promovați din producție, erau familiarizați cu diferitele faze de fabricație. În urma unui schimb de experiență organizat la nivelul municipiului s-a hotărît organizarea oamenilor în brigăzi și folosirea lor numai acolo unde li se pot da de lucru pe măsura posibilităților.

Ca urmare, la întreprinderea de ceasuri s-au format trei brigăzi, conduse și supravegheate de cîte un șef de brigadă. Astfel, la montaj lucrează brigada supravegheată de directorul întreprinderii, Iosif Bentz, la subasblare cea a inginerului șef Grubei, iar la uzinaș II, cea a con-

tabilului șef, Irma Wolf. Cu două zile înainte, fiecare vorbește cu maistrul secției respective pentru organizarea lucrurilor de muncă și reglarea mașinilor înainte de intrarea în schimb, astfel că la ora șapte, fiecare funcționar lucrează efectiv, iar la sfîrșitul zilei, într-un caiet special se notează rezultatele. Îmbucurător, pentru toată lumea este, faptul că aceste realizări se apropie, cu fiecare săptămîină, de normele muncitorilor. Vineri, 14 noiembrie, pînă la ora 11, Gh. Conraș, șeful producției, făcuse un tur prin toată fabrica și cantitățile executate, pînă la acea oră, de către brigăzile TESA erau comparabile cu cele executate de muncitori.

La sfîrșitul celor opt ore de lucru munca acestor oameni se materializează într-o serie de repere deficitare și care sînt atît de necesare producției.

ELENA GHERA ■

Scrisoare comentată

Zidul vanității

De la 1 septembrie a.c., Elisabeta Tudor din orașul Dej, jud. Cluj, actualmente cu domiciliul flotant în București, str. Moldovița nr. 6, fostă instituitoare suplinitoare la Școala generală nr. 93 (cartier Bercești) scrie memorii. Memoriile dramatice pe care le expediază în mai toate punctele cardinale: presă, inspectorate școlare, Comitetul municipal de partid București etc. „Din ziua de 15 septembrie sunt muritoare de foamă”, subliniază cu o linie apăsată. Deși întreg tonul petiției trezește suspiciuni — este de acuzare și uneori chiar de invecțivă la adresa celor care au lăsat-o „muritoare de foamă”, fără să lămurească exact și cauzele, precum și în ce ar consta abuzul — luăm totuși, de bună-credință faptul și ne facem datoria de a ajuta un om. În România de azi nu se poate să rămână nimeni fără piine!

„...Clasa mea, a III-a D, a fost desființată datorită numărului mic de elevi, dar rămânea liberă clasa paralelă, a III-a A, prin pensionarea unei colege. Deci, firesc, treceam la acea clasă. Și totuși, a fost „preferată” tovarășa Lucaș Eva care a primit ael post „moștenire” de la tovarășa pensionată, nu știu conform cărui tratament. Verificăm și constatăm că era de firesc să ocupe dinsa postul și cum l-a „moștenit” învățătoarea incriminată. Ceea ce, de fapt, știe și tovarășa Tudor, dar a tănuit adevărul pentru a-și putea susține cauza. A fost preferată cu adevărat, și nu în ghilimele, tovarășa Eva Lucaș pentru că: 1) are prioritate, prin lege, fiind de profesie învățătoare, absolventă de școala pedagogică; 2) are prioritate, tot prin lege, avind domiciliul stabil în București, buletin de Capitală, este căsătorită, soțul lucrează în oraș, are doi copii; 3) are, în plus, prioritate, deoarece a obținut calificativul „foarte bine” la finele anului trecut „fiind un cadru didactic capabil, bine pregătit profesional și care răspunde la toate acțiunile comisiei metodice a învățătorilor, și ale școlii” (cităm din caracterizarea semnată de către toți membrii comisiei). Nu este membră de partid, dar nu apartenența politică — fapt pe care îl cunoaște foarte bine și tovarășa Tudor — hotărăște încadrarea într-un post, într-un loc de muncă.

„Eu sînt membră de partid din 1964, an de cea mai mare importanță în istoria țării noastre și lucrez efectiv la catedră din 1958. Insist în rugămintea mea de a fi lăsată să lucrez în continuare la această școală deoarece sînt legată de această unitate școlară prin tratamentul pe care îl fac. Mai precis, mă tratez permanent, ambulatoriu, la Spitalul „Gh. Marinescu” de o agorafobie veche și această școală este cea mai apropiată de spital, dar și de gazda pe care mi-am ales-o...” Mai departe strecoară cu abilitate tot solul de alte neadevăruri, precum relevă ancheta pe care am întreprins-o. De ce n-a fost deci preferată tovarășa Elisabeta Tudor?

1) Conform ultimei diplome obținute este, în fapt, profesoară de limba și literatura română. Profesie trădată, ani de studiu ignorați, făcînd apel la diploma anterioară, pentru a veni în București. 2) Nu are buletin de Capitală — iar Capitala este un oraș închis; nu este căsătorită, nu are copii spre îngrijire, deci nu se poate prevala de aceste priorități acordate prin reglementările M.E.I. Are familia în Dej (un tată bătrîn care ar avea nevoie de căldura și îngrijirile unei fiice, și un frate) oraș destul de apropiat de Cluj-Napoca și de clinicile medicale de excepție ale acestuia. 3) „Are multe absențe de la școală și nu a participat, din această cauză, la activitățile metodice...” — redăm, la paritate, din caracterizarea comisiei. În urma unor repetate discuții între membrii comisiei metodice și directorul școlii, prof. Ana Iacoș, și la insistențele acesteia din urmă — tocmai dintr-o prea mare înțelegere și din dorința de a o ajuta — i s-a acordat, în final, calificativul „foarte bine”, fiind o prioritate de prim-ordin pentru a mai putea obține în anul școlar următor suplînire. Iată, cu două diplome în buzunar, la 40 de ani, și după ce a fost profesor titular la o catedră de limba română la Liceul economic din Dej, se zbate în fiecare toamnă, de 4 ani, să obțină suplîniri de învățator institutor!! În cartea de muncă a Elisabetei Tudor aproape că nu mai este loc, prin ațtea locuri de muncă a umblat, din școală în școală, din intrerupere în intrerupere. Din nici un certificat medical prezentat pînă acum școlii și redacției noastre nu reiese diagnosticul de „agorafobie”, maladie printre manifestările căreia se află și cea adusă mereu ca argument de petiționara noastră, teama de a merge singură pe stradă, căderile în gol. Chiar dacă ar fi așa, cine poate s-o creadă, din moment ce, în fiecare vacanță (de iarnă, de primăvară, de vară), se deplasează la Azuga (merge deci și cu trenul), de unde uită să vină la vreme la școală. Dă telefoane bizare și aduce certificate medicale parafate de medici locali sub alte diagnostice decît agorafobie. (Certificate ce pot fi consultate la inspectoratul școlar.) În trimestrul al III-lea — ca să dăm un singur exemplu — al anului trecut, trebuia să se afe în școală pe 16 aprilie și s-a prezentat pe 28, lăsînd clasa descoperită, iar alte colege și-au încercat programul, susținîndu-i orele... Se pare că pentru Elisabeta Tudor e o obișnuință, un modus vivendi profesional, căci de la Dej a venit cu o gravă sancțiune de partid, cu vot de blam, dat tot pentru un similar mod de a-și trata obligațiile școlare. Sancțiune pe care a tănuit-o multă vreme. În cea de-a treia scrisoare adresată redacției noastre vorbește de „zidul prin care nu pot să-mi fac o porțiță de ieșire”. Care zid? De ieșire unde? Spre posturile rivnite? Un zid există, zidul vanității dumneavoastră, zidul unei concepții prea... personale și prea străin eticii noastre, despre drepturile și îndatoririle individului în societate.

CICI IORDACHE

Simbătă, 1 noiembrie, orașul Tîrgu Frumos și-a primit din nou fiii care locuiesc în alte colțuri ale țării, eveniment devenit tradițional. Zeci de fii ai localității, mulți dintre ei purtînd în plele bruma anilor scurși, au vizitat și apreciat schimbările petrecute aici, noile realizări edilitare și obiective economice. Festivitatea a avut loc la Casa orașenească de cultură, urmată de un program artistic susținut de șolmi ai patriei, pionieri și tineri muncitori din unele unități economice ale orașului. Menționăm aportul prestigiosului cenacul satiric al ziarului „Flacăra Iașului”. În final, după masa festivă, „oaspeților” li s-a adresat urarea de sănătate și de bună întîlnire în anul viitor. (Dumitru Păpușoiu, Tg. Frumos)

Prîm din partea Regionalei C.F. Craiova:

„Referitor la scrisoarea trimisă revistei „Flacăra” de către Alexandru Irizoiu, om al muncii în cadrul Districtului linie de contact Strehafa: cele arătate în sesizare sînt reale. Considerăm că atît Comitetul sindicatului secției I.F.T.E.-1 Craiova cît și conducerea administrativă a secției nu s-au orientat în lumina celor mai corecte măsuri pentru rezolvarea problemelor ivite. Cu ocazia cerce-

tării acestui caz s-a constatat că sumele încasate nu au fost însumate de personalul secției, ele se justifică cu chitanțe, dar mărfurile folosite nu sînt cele corecte. Conducerea regională a luat măsuri energice pentru a nu se mai repeta asemenea cazuri.”

Din partea Comitetului municipal Petroșani al P.C.R.:

„Privind scrisoarea adresată revistei de către un GRUP de cetățeni din Petroșani, strada Anton Pann, care solicitau remontarea cișmelei de apă de pe strada lor: datorită lucrărilor de modernizare a drumului, cișmeaua respectivă a fost scoasă spre a fi remontată la un alt loc stabilit de cetățenii acestei străzi. În data de 10 octombrie acest lucru a fost efectuat, cetățenii în cauză declarîndu-se astfel mulțumiți.”

În urmă cu 7 luni, în numărul 13 din 27 martie a.c., în revista „Flacăra”, a apărut scrisoarea mea în legătură cu furnizarea apei calde la etajele superioare în orașul Tg. Mureș, cartierul Alea Carpați, blocul 43. Pe lîngă faptul că de atunci nu am primit nici un răspuns din partea celor în drept, în loc să se îmbunătățească situația s-a înrăutățit și mai mult: sînt zile

întregi cînd nu numai că nu avem apă caldă, dar nu curge nici măcar apa rece. În schimb, noi continuăm să achitam importante sume de bani pentru niște servicii de care nu beneficiem. (Octavia Petrovici, Tg. Mureș)

Plasat la altitudinea de 1106 metri, Complexul hotelier „Cioplea” din Predeal e la înălțime, la propriu și la figurat deopotrivă. M-am simțit acolo, în mijlocul unui grup de prieteni ai muntelui, ca acasă, mulțumirile noastre revenindu-i, în primul rînd, lui Teodor Misăilă, șef de complex. La 33 de ani, acesta are, am înțeles, 20 de turism, începîndu ca ajutor de ospătar, trecuți apoi prin felurite școli de calificare. Nu știm care au fost acestea dar, hotărît lucru, ele au fost, judecînd după calitatea serviciilor de la „Cioplea”, folositoare. (Petre Grigore)

Sînt pensionară în etate de 72 ani și locuiesc în București, strada Competiției nr. 21, sectorul 2. În ziua de 7 iulie a.c. m-am programat la cota de lemne pe acest an și am achitat cantitatea la Depozitul 24, zona Gării de Est. În ziua de 1 septembrie mi-au sosit lemnele acasă, niște inși le-au descărcat în stradă și au dispărut. Trebuia să primesc 1560 kg lemne, plus cota respectivă de cărbuni. Mi-am dat seama că lipsește o însemnată cantitate atunci cînd am așezat lemnele în pivniță, comparînd rîndurile cu cele din anii precedenți. Prezentîndu-mă la depozit, mi s-a spus că „s-ar putea să lipsească lemne, într-adevăr, că și vagoanele sosesec cu lipsuri mari, că se mai fură și în timpul transportului” și că, în orice caz, să scoț lemnele din pivniță, să mai plătesc o dată transportul — 90 lei — și să le aduc la depozit, pentru a fi recîntărite. Au urmat o mulțime de drumuri, de promisiuni, dar nici pînă astăzi cantitatea recunoscută de cei în drept a fi lipsă nu mi-a parvenit. (Ion Constantina)

Ministerul Turismului, O.J.T. Dimbovița:

„În nr. 38 al revistei „Flacăra” a apărut articolul „SCURT CIRCUIT PRIN CABANELE DE MUNTE”. Urmare celor sesizate aici, conducerea O.J.T. și a Complexului de hoteluri și restaurante Pucioasa, care coordonează respectivele cabane, au luat următoarele măsuri: cabanierul Nicolae Zbircea a fost avertizat în conformitate cu Legea nr. 1/1970 și art. 100, litera B, din Codul Muncii, cu precizarea că la prima abatere va fi scos din funcție; personalul necorespunzător din formația de lucru a cabanei „Padina” a fost înlocuit cu cadre competente; s-au făcut intervenții la Ministerul Turismului în scopul alocării de fonduri privind modernizarea grotii „Peștera Ialomioarei”; gestionarul Ion Negroiu de la această grotă a fost scos din funcție.”

Vă scriu în numele tuturor cetățenilor din cartierul Vatra Luminoasă, care vă solicită sprijinul pentru rezolvarea unei probleme extrem de acute pentru noi: redeschiderea chioșcului 203—63 de pe strada Leonte Filipeșcu, dat fiind că pe o rază de mai mulți kilometri nu avem un astfel de chioșc de unde să ne aprovizionăm cu ziare, reviste, efecte poștale. Adresîndu-ne în scris D.P.M.B., aceasta ne-a răspuns că a desființat acest chioșc

datorită „nerentabilității sale”, lucru pe care îl considerăm inexact, intrucît atunci cînd a ființat, chioșcul a fost mai tot timpul închis. Rentabilitatea acestui chioșc poate fi pe deplin asigurată printr-un program zilnic, prin introducerea, pe lîngă materialele de presă, a rechizitelor școlare — la circa 20 metri se află Școala generală nr. 49 — a ilustrațiilor, felicitărilor, tichetelor I.T.B. etc. (Ion Andrița, București).

Consiliul Național al Apelor:

„În legătură cu scrisoarea adresată revistei „Flacăra” de către Gheorghe Imbri, vă comunicăm următoarele: tovarășul G.I. absolvent al Școlii tehnice postliceale de hidrometeorologie, promoția 1975, după efectuarea stagiului militar, în decembrie 1976, a fost încadrat la Filiala zonală a apelor Timișoara pe un post de muncitor hidrometru, funcție ce ocupă și în prezent. Nu a putut fi încadrat conform calificării, neexistînd în schema unității post TESA liber. Intrucît în cursul lunii noiembrie apare posibilitatea eliberării unui post TESA, tovarășul G.I. va fi promovat în funcția de tehnician hidrolog.”

Deși în municipiul Craiova s-au generalizat abonamentele pe transportul intraurban în comun, I.J.T.L.-Craiova acum, în plină iarnă, face față cu greu asigurării transportului nostru în bune condițiuni. Multe autobuze nu opresc, altele poartă plăci cu inscripția „Cursă specială” iar noi, oamenii muncii, cu abonamentele în buzunar, facem cursele, în multe cazuri, pe jos. Un exemplu de dezinteres îl constituie, pentru a ne referi la un singur caz, desființarea stației „Carotaj” ce deservea excelent cartierul Craiovița Nouă, pe traseele liniilor 5 și 18. Acum aceste autobuze merg aproape goale, pentru că noua stație se află la circa 500 metri dîncolo de terminarea cartierului. Repet, acesta este numai un singur aspect al condiției precare a circulației în municipiul nostru. (Dumitru Uță, Craiova)

Din partea C.P.M.B.:

„Privind scrisoarea Asociației locatarilor din strada Baba Novac nr. 4—6—8, blocurile R. 1, T. 2 și T. 1, vă informăm: în urma măsurilor adoptate, lucrările necesare de reparare a teraselor blocurilor T. 1 și T. 2 au fost terminate. De asemenea, a mai fost terminată, la începutul lunii septembrie a.c., și repararea instalațiilor sanitare din subsolurile blocurilor R. 1, T. 1 și T. 2, fiind asigurată de la acea dată alimentarea cu apă rece și caldă a acestora.”

Prîm din partea unui GRUP de turiști sovietici: „Vă rugăm să publicați aceste rînduri în paginile revistei „Flacăra” exprimînd mulțumirile noastre cordiale adresate stimatului ghîd Vasile Djigola, un om care, deși nu mai e tînăr ca vîrstă, este deosebit de tînăr sufletește. Dînsul ne-a ajutat să înțelegem mai bine România și pe români, am aflat multe despre țara dumneavoastră și istoria ei. Tuturor celor care au contribuit la reușita acestei excursii — ce va rămîne pentru noi de neuitat — le dorim ani mulți și fericiți” (din partea grupei 1008, semnează conducătorul grupei, V.P. Bibeșko, din Odesa, U.R.S.S.).

Consiliul popular al municipiului Constanța:

„Referitor la scrisoarea lui Filip I. Dumitru din Constanța, care solicită o locuință din fondul de stat: Consiliul oamenilor muncii din cadrul I.E.C.—C.E.T. Pallas, analizînd situația locativă a tovarășului F.I.D., i-a repartizat acestuia apartamentul nr. 1, bloc 2. a., strada B. P. Hasdeu nr. 118, unde acesta s-a și mutat.”

Consiliul popular al municipiului București:

„Referitor la scrisoarea lui Mihai Mocanu, privind unele neajunsuri existente la blocul H, scara 3 din Bd. Păcii, nr. 170, București, vă comunicăm: sub-

solul inundat, datorită unei defecțiuni pe coloana de canalizare obturată între două cămine, a fost curățat, defecțiunea fiind înlăturată. În legătură cu funcționarea ascensorului pe scara 4 vă informăm că acesta a fost recepționat de ICVL la 22 august 1980, însă asociația de locatari a blocului nu a încheiat contractul de întreținere cu Intreprinderea „Ascensorul”, aceasta fiind cauza nefuncționării liftului.”

Pagină realizată de HORIA PĂTRAȘCU

Poșta redacției

SOCIAL

Molnar Radu — Satu Mare: Sesizarea este vagă, injurii și impresii pentru un punct de plecare. ● Tuculean Ovidiu — Vrancea: Vom reveni, dacă va fi cazul, deocamdată procesul este în curs de desfășurare. ● Baltazar Stănescu — Bacău: Scrisoarea este prea lungă și argumentele prea întortocheate; Flacăra la dispoziția dumneavoastră are un specific limpede de observat. ● Ignatie Văduva — București: A trecut aproape un trimestru, chiar dacă vi se aprobă contestația nu se mai poate repara nimic, cum de v-ați trezit atît de tîrziu? ● Bocan Marin — Brașov: Cazul este din Cristianu din Săcele și ne-am ocupat de el. ● Bogos Valeria — Brașov: O așteptăm pe colega dv. la redacție; prin intermediul dv. faptele par mult romanzate. ● Ionică Silvestru — Ialomița: Ați înțeles corect; parțajul a avut loc prin intermediul unei tranzacții. ● Florin Constantinescu — Teleorman: Nu în „Flacăra” a apărut, ci în ziarul „Scinteia”. ● Topală Marin — București: Ați fost plămuit de șef și reclamați după un an: tardiv. ● Albuț Sirghie — București: Înțelegem indignarea, nu și pretențiile. ● Elena Bucuroiu — Prahova: Vi s-a trimis răspunsul prin poștă; găsiți copia la Procuratură. ● Romică Pandele — Prahova: Nu e de competența Ministerului Educației și Învățămîntului, ci Direcției sanitare. ● Isidor Pănaît — Mehedinți: Am fost într-adevăr informați; așteptăm detalii. ● Dorin Voicu — Sibiu: În Călimănești nu există persoana indicată de dv. ca martor; poate nu ați reținut corect numele. ● Florentina Ionescu — București: Termenul se încheie la 23 februarie; e cazul totuși să vă grăbiți. ● Holbocan Marin — București: N-are importanță; dacă aveți domiciliul stabil în sectorul 2 vă adresați la circa 8 miliție.

NICOLAE CRISTACHE

INVĂȚĂMÎNT

Radu Frincu — Pitești: Inspectoratul școlar al județului Ilfov ne face cunoscut că, prin Dispoziția nr. 62/1980, Biroul executiv al Inspectoratului școlar a aprobat detașarea tovarășei învățătoare Constanța Ghinea în județul Argeș — în baza acordului Inspectoratului școlar al acestui județ — pentru anul școlar 1980—1981. ● Cornelia Manolescu — București: Potrivit prevederilor cuprinse în Normele de înscriere în clasa a IX-a, nu se efectuează schimbări în situația candidaților care au depus contestații pentru verificarea lucrărilor din cadrul probelor de cunoștințe decît dacă notele acordate la verificare sînt mai mari cu cel puțin un punct față de cele acordate inițial; deoarece, în cazul fiului dumneavoastră, diferența de notare a fost de numai 0,6 puncte, nu s-a putut da curs favorabil cererii. ● Antonela Ionescu — Lugoj: Conform Legii educației și învățămîntului din 26 decembrie 1978, funcțiile didactice se ocupă în învățămîntul preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional și de maștri prin repartizare sau concurs, iar în învățămîntul superior numai prin concurs.

HORIA PĂTRAȘCU

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

**„Să nu uităm
că spectatorul
este și el
un actor”**

Marele actor și eminentul profesor de teatru, Petre Gheorghiu este, pentru memoria majorității noastre, un erou tonic din CITADELA SFĂRIMATĂ de Horia Lovinescu, filmată profesional și rece pe ecran cu mulți ani în urmă. L-am redescoperit în neenumărate întâmplări, într-o amplă, dramatică, discretă și lacomă galerie de personaje din literatura universală a scenei. Ni-l amintim de-a lungul anilor în CLIPE DE VIAȚĂ de William Saroyan, UN TRAMVAI NUMIT DORINȚĂ de Tennessee Williams, O SCRISOARE PIERDUTĂ de I. L. Caragiale, LIVADA CU VIȘINI de A. P. Cehov, PUTEREA ȘI ADEVĂRUL de Titus Popovici, A DOUĂSPREZECEA NOAPTE de William Shakespeare, GIN RUMMY de N. Coburn, LUNGUL DRUM AL ZILEI CATRE NOAPTE de Eugen O'Neill ș.a.

Robust, masiv, bonom, grăbit, vehement, mereu preocupat, repetind la nesfârșit variantele posibile și imposibile ale unui rol, Petre Gheorghiu a ajuns astăzi la vârsta optimă a creației. Fără un actor de calibrul său un teatru nu are forță de gravitație.

Conversația se leagă abrupt. Sintem față în față cu doi jucători de sah. Știu că interlocutorul meu este un om dificil. Am fost avertizat că nu acceptă interviuri, că nu se lasă descoperit, desconsolat. Trăiesc discret și în același timp plin, tentacular, e un om sfâșiat de întrebări și răspunsuri, dar și calm.

— Vi se pune un text în mână și vi se spune că urmează să interpretați un rol. Ce se petrece cu dv. din acest moment?

— E posibil să nu-mi placă textul, să nu-mi placă rolul. Din punctul acesta de vedere sînt categoric.

— Refuzați?

— Da. Refuz. Refuz uneori și din teamă de mine. Dincolo de preocupările estetice, de calitățile textului și de valențele personajului! Refuz, din primul moment, pentru că știu ce înseamnă pentru mine un rol. Un război! Citesc, mă apropiu de text, mă strecoar prin rol, pe lângă rol, îl încerc, îl ascult, îl potriveșc, mi-l imaginez, îl iubesc și-l urăsc. Un rol mă neliniștește. Un rol mă obligă să-mi iau mereu viața de la început.

— Se spune că atîta vreme cît ne putem lua viața de la început sintem încă tineri.

— Nu mă gîndesc la asta. Eu trăiesc și exist prin teatru indiferent de vîrsta mea biologică. Fiecare rol este pentru mine un om, un individ, un destin, o epocă, o luptă pe viață și pe moarte. Cu fiecare perso-

naj trebuie să spun ceva, să exprim o idee, o credință, un punct de vedere asupra existenței.

— Știm despre dv. că sinteți un om incomod, un coleg dur, răspicat.

— Răspicat, da. Nu cred că sînt un dur. Incomod, da. Pentru cei care nu-și văd de treabă, pentru cei care nu iubesc meseria, care dezertează ușor, care se distrează prin viața asta efemeră și patetică a scenei. Eu nu-mi urăsc colegii. Trăiesc în scenă emoțiile lor, sînt cu sufletul la gură pentru cuvintele lor, pentru jocul lor, sînt un partener sigur. Eu nu trădez. Eu nu caut să mă pun în valoare, eu știu să secondez, știu să mă repliez, să fac loc ce-

Atelier PETRE GHEORGHIU

lui care vine după mine dacă are de spus ceva important în această meserie. De altfel, eu am strunit primii pași în teatru a cel puțin 100 de actori. Am fost cel dintîi dascăl al unor actori care joacă pe scenele cele mai înalte și pe scene obscure. Și cred că am fost un bun pedagog. Pittiș și Caramitru, de pildă, vă pot da relații mai exacte despre mine ca pedagog și coleg de scenă.

— E adevărat, cițiva din colegii mi-au spus că prezența dumneavoastră pe scenă ridică temperatura spectacolului, tensiunea interioară a ideilor care se frîmîntă și că relațiile dintre personaje intră în sfera imponderabilului.

— Nu știu dacă sînt atît de complicat cum mă descriu ei sau cum mă transcrieți dumneavoastră, dar în scenă trăiesc împreună cu ei pînă la incandescență. Cel puțin așa mi se pare mie. De aceea sînt incomod, sînt abrupt, sînt „al dracului” cu cei care nu ard ca noi.

— Prin urmare, un rol pentru dumneavoastră înseamnă în primul rînd zbucium, suferință, supliciu.

pe care mi-a lăsat-o cu dedicație poetul își exprimă crezul poetic în acest fel: „poetul și poezia fiind două entități de condiționare reciprocă se produc unul pe altul, poetul împrumutînd poeziei ceva din el, iar poezia exprimîndu-l pe poet pînă la abandonare. Omul nu se poate lipsi de poezie căci el, omul, este prin construcție, structură, acțiune și tendințe poet și poezie. Cînd va dispărea poezia va dispărea și omul”.

În versurile acestei cărți transpare o anume dorință după puritate, cea a copilului care înțelege ce înseamnă a lega, a culege, lega, în înțelesul filozofic, se simte de asemenea lectura atentă în această poezie a liricii noastre contemporane, mai ales a lui Nichita și Sorescu. Neavînd la îndemînă decît această ultimă carte, orice generalizare riscă să fie grăbită asupra efortului demn de luat în seamă în poezie de către acest cultivator de limbă română căruia îi trimit un cuvînt de mulțumire pentru cartea ce mi-a lăsat-o, pe această cale.

IOAN ALEXANDRU ■

— Să nu dramatizăm. Să nu melodramatizăm. Înseamnă chiar viața mea care nu e nici mai fericită, nici mai tristă decît a altor oameni ce muncesc. De aceea îmi iubesc publicul, de aceea nu-mi sînt dragi rolurile tenebroase, rolurile scelerate, care nu lasă omului șansa unui suris. Nu-mi place să întunec chipul omului, să-l frustrez de speranță. Eu cred în oameni. Cred pînă la uitare de mine însumi, dacă vreți. Dar nu concep să-i las să plece acasă, după spectacol, înfrinți. Vreau să-i pun pe gînduri. Dar nu să-i flagelez. Vreau să le ofer căldură, înțelegere, tandrețe, să-i fac să viseze. Urăsc oamenii care nu știu să viseze și care nu-i lasă nici pe alții să viseze. Oamenii au nevoie de artă ca de aer, de hrană, de îmbrăcăminte, de libertate. Arta e o manifestare supremă a libertății. A libertății spiritului. O lume de oameni care iubesc arta este o lume a coexistenței pasnice, dacă vreți. Amatori de droguri se găsesc la multe colțuri de stradă de pe mapamond. În loc de droguri să le dăm artă curată, adevărată. Evadarea în drog poate fi o evadare în neant. Evadarea în artă este sigur o reîntoarcere la esența noastră umană, la viața adevărată. Vreau să cred că după o seară în care am jucat, oamenii care m-au urmărit vor fi mai calzi, mai înțelepți, iluminați pe dinăuntru și chiar fericiți.

— Credeți că arta are un efect terapeutic?

— Evident. Arta poate să vindece boli incurabile ale sufletului. Teatrul dă un sentiment de solidaritate spectatorilor. Eu cred că spectatorii, în sală, trăiesc uneori într-un acord total în plan psihic și fizic. Cardiogramele lor ar semăna aproape perfect. Într-o seară, un om a murit de ris la un spectacol. A fost găsit prăbșuit în stal, în ultimul rînd. Foarte puțini oameni mor într-o sală de spectacol. Dar a murit fericit. Oamenii se despart de trecut rîzînd. Dar pentru omul acela acest trecut a fost chiar viața lui. Să nu se înțeleagă prin aceasta că oamenii vin la teatru ca să moară fericiți. Oamenii vin la teatru ca să învețe să trăiască, să cîștige o experiență de viață și o experiență de cultură. De aceea, jucînd, noi nu avem voie să trîșăm, să mințim. Sensul nostru e să jucăm cît mai aproape de adevăr. Totul depinde de cum spunem acest adevăr. Unii sînt pentru adevărul total, brutal, hidos, pentru un teatru al cruzimii, al naturalismului dezastruos. Sînt regizori care privesc în viață prin usa din dos, eventual prin closet. Sînt regizori care își permit să răstoarne sensurile unei piese, să mutileze esența ei. Ei spun că experimentează, forțînd limitele logice ale jocului și ale vieții. Nu accept nici acest gen de trădare. Îi suspectez pe acești creatori de exhibiționism, de goană după publicitate, de vînzare de false adevăruri la tarabă. Să jucăm în sensul textului, în sensul vieții, în sensul prezentului și experimental va deveni chiar adevărul de care avem atîta nevoie. Și lupta pentru descifrarea adevărului e nu numai un act politic, social, ci și un act de cultură.

— Dar în felul acesta rolul poate influența direct viața actorului. Ce-a lăsat în viața dumneavoastră personajele pe care le-ați interpretat?

— Cînd spun că uit de mine însumi jucînd un anumit rol, asta nu înseamnă că nu rămîn eu însumi în restul vieții. Cu tabieturile mele, cu felul meu de a privi pe fereastră cînd plouă sau cînd ninge, de a mă plimba pe lângă ziduri, de a trece strada, de a citi o carte, de a pescui. Dar vîd viața mai complex. Am cîștigat multă experiență de viață. Am jucat nătarîi, tembeli, mitocani, timizi, visători, perfizi, oameni buni la suflet, eroi de epopee, tați de copii răcitorii, prinți, voievozi și cunoscut multe din măștile vieții. Apoi, personajele interpretate au lăsat în mine idei, ticuri, cuvinte, expresii, o înțelepciune de om care a trăit mai multe vieți într-una singură, fără a fi perfect în nici una. Uneori mă trezesc vorbind ca unii sau alții din eroii mei de fiecare seară. Și depun mari eforturi să ies din rolurile vieții mele de artist. Personajele sînt fondul principal de sentimente și de reprezentări ale biografiei mele. Sînt trăsături de-ale mele de caracter, leii și tigrii mei intîmi care mă sfîșie uneori pe dinăuntru. În momentele adevărului actorului coboară în el însuși ca un gladiator. Și e atît de greu să te învingi pe tine însuși...

— Ce-i cereți dumneavoastră unui dramaturg? Cum să fie scrisă piesa în care ați vrea să jucați?

— Să fie scrisă cu sinceritate și credință și cu strategie. Să mă captiveze, de la început. Să mă dezlege de farmec la sfîrșit. Să mă țînă cu sufletul la gură. Să mă facă să visez, să sper că în seara asta Romeo și Julieta vor scăpa de la moarte, sau să-mi demonstreze că în seara asta unu și cu unu fac trei. Să nu-mi rămînă altceva de făcut ca actor decît să amin frumos deznodămîntul.

— Și atunci credeți că spectatorul va fi fericit?

— Să nu uităm că spectatorul este și el un actor în seara vieții sale cînd vine la teatru. Să-l lăsăm să joace rolul visului său. Să-l lăsăm să-și scrie piesa mai departe. Piesă care poate fi sau deveni chiar viața lui.

ADRIAN DOHOTARU ■

Sculpturile lui Péter Balogh

Vorbînd despre manierism, José Ortega y Gasset considera, cu felul său abrupt și aforistic de a sublinia, la urma urmei, niște evidente, că acesta ar semnifica — în plan artistic — ceea ce semnifică mania în planul caracterului. Manierism și manie, iată doi termeni plini de peiorativ și a căror întrebuintare cere tact, pedagogie, vocație de restaurator. Îmi amintesc descătușarea ce-am trăit-o citînd, cu nesaț, cu un adînc sentiment de justiție celebra scriere a lui Gustav René Hocke „Lumea ca labirint — Manieră și manie în arta europeană de la 1520 pînă la 1650 și în prezent” și, cu temeiul acesteia, toate eliberările spirituale încercate, mai apoi, la producția artistică „exagerată” — la arta contemporană manieristă, în sensul larg al cuvîntului, la constanța manieristă, mai bine zis. Recuperarea celor doi termeni, cu toate consecințele unei emancipări mentale radicale, poate să însemne, atît pentru comentatorul de artă, cît și pentru publicul de anume nivel cultural, și un lung prilej de bucurie. În fond, n-ar fi decît să-i recunoaștem ideii de manieră (și manie) întregul conținut, funcția de control spiritual, ascendențial activ, tensionat asupra celui contemplativ.

Expoziția retrospectivă a lui Péter Balogh, organizată la Sala Dalles, cu ocazia împlinirii vîrstei de 60 de ani — și, se înțelege, ca o recunoaștere a meritelor sale importante de sculptor, de artist cu vocația construcției — a fost, totodată, și momentul unei tentative de evaluare critică a „manierei Balogh”, a unui chip de a structura obiectul atît de personal, atît de hotărît în matca unor soluții, încît discuția „maniei”, a generoasei sale manii s-a impus, chiar dacă s-a procedat prin perifrază. Într-un fel, orice artist autentic e un deținător, un maniac. Chestiunea este dacă mania aceasta e de substanță pozitivă, dacă neodihna artistului într-un unic rol slujește voinței cunoașterii de sine a omului, chemării lui de sublim. Sculptura lui Péter Balogh, deosebită producția ultimelor două decenii, a dobîndit notorietatea, meritată, ca urmare a apetitului general pentru „exagerare”, pentru lucrul de artă al unor „personalități accentuate” și, deopotrivă, pentru muzica ei de aleasă persistență. Despre Péter Balogh am fi îndreptățiți să spunem: iată un sculptor de muzici, un maniac al sunetului pur, al metaforei — fle-ne îngăduit s-o numim astfel — esențiale. Pentru programul său estetic, foarte darnic cu toate categoriile de public, Péter Balogh a frecventat numai metafora pe punctul de a deveni bun colectiv. E un risc, dar unul asumat cu inteligență, cu un simț anticipativ remarcabil. Péter Balogh a înțeles că o operă este, pînă la urmă, un fapt de consecvență. „El desprinde din biografia spirituală a construcției — scrie cu dreptate Cornel Radu Constantinescu — momentul plenitudinii finale, străjuind calm și senin vocația umană a duratei”. O expoziție și, cu selecția de la Dalles, un sumum de creație făcînd elogiu înălțării, al desprinderii întru sus și celest, al verticalei ce l-a chemat pe om din nefînța lui animalică — iată al doilea chip al manierei. Să nu fi făcut sculptură, artistul acesta ar fi clădit catedrale.

Născut la Mîsca, în Bihor, prin anul '20, școlit în arte la Oradea, la faimoasa — în vremea ei — academie liberă de pictură din Baia Mare, trecut un timp prin Institutul de artă decorativă de la Budapesta și stabilit — cu absolvirea Institutului „Nicolae Grigorescu” — în București, artistul e cîștit, de toți cei care-l cunosc și-l știu starea, ca un om de mare finețe sufletească, o fire armonioasă, un blind și un ome-nos. Ciudată manie, omenia unui sculptor, obstinția lui la obiectul tăiat cu maximum de meșteșug, pînă ce bronzul e ca sticla și piatra capătă ecou metallic! Între grăbiții cei mulți ai timpului nostru, Péter Balogh e un încet și un laborios. „Deci — notează Viorel Oprea în catalogul retrospectivei — meșteșugar, în sensul major al cuvîntului, sensul cel adevărat pe care i-l atribuia, vorbind despre artă, Mihail Sadoveanu”.

TUDOR OCTAVIAN ■

Iubirea de frumos

Cultivarea limbii

Ne-a vizitat țara în vara această poetul Solo Har-Herescu care trăiește în Israel și scrie versuri în limba română. Născut la Roman în anul 1928 a studiat economia în țară iar poet a devenit după ani de la plecarea din România. A publicat pe cheltuiulă proprie șase cărți de poezie în limba română pînă acum, limbă pe care o cultivă în țara lui cu jertfele de rigoare pe care se cuvine să le apreciem. O istorie literară asupra poeziei contemporane scrisă în limba română în țară va trebui să țînă seama și de cea scrisă în limba noastră de suflete adevărate care trăiesc în diferite alte cetăți ale planetei. În ultima sa carte de versuri apărută în acest an, „Suspendat pe-o rază”,

Ce profesim, ce profesăm

Cele bune să se-adune

Asistăm nu demult la o întâlnire dintre un grup de uteciști și citiva reprezentanți ai unor ministere, tema dezbaterii constituind-o aplicarea noului mecanism economico-financiar. Toate bune și frumoase cit au tinut expunerile, interlocutorii tinerilor fiind oameni destul de avizați în materia abordată. Numai că unul dintre tineri a fost să-și exprime o nedumerire: de ce totuși întreprinderea unde lucrează el a comandat niște scule într-o țară străină pe care, la scurt timp, le-a văzut, absolut aceleași, la Pavilionul expozițional național de lângă „Casa Științei” realizate la o întreprindere din Brașov? Unele explicații s-au găsit până la urmă dar întimplarea rămâne, vorba poetului, „o enigmă nesplicată”.

Din păcate însă nu o dată sintem puși în fața unor astfel de „enigme nesplicate”, presa oferindu-ne, în repetate rânduri, exemple în care circuitele experienței valoroase nu funcționează nu numai în cadrul aceluiași minister sau aceleiași centrale dar, uneori, nici chiar în aceeași întreprindere. Drumul de la o soluție tehnică mai bună pentru un anumit reper sau operație găsită la un capăt al halei de producție se dovedește foarte lung până la celălalt capăt, unde aceeași soluție ar putea fi aplicabilă.

Experiența valoroasă indiferent sub ce formă s-ar materializa — invenții, tehnologii și procedee noi, organizarea muncii etc. — rămâne investiția cea mai eficientă dacă pretutindeni mecanismele ei ar fi puse în funcțiune, dacă ar produce, căci ea presupune, dincolo de mijloacele materiale consumate într-un anumit loc de muncă, o mare investiție de inteligență umană, o bătaie cistigată în avanposturile noului. Transferul de experiență înseamnă de aceea un triumf al spiritului revoluționar, care trebuie să caracterizeze societatea noastră în genere. Realizarea acestui transfer, îndeosebi într-o perioadă când importurile din străinătate s-au redus la maximum, pe lângă faptul că reprezintă unica alternativă pentru soluționarea unor probleme tehnice are și o puternică înrîmire patriotică, stimulând și mai mult încrederea în forțele proprii, în capacitatea gândirii și civilizației românești.

Există apoi, în diferite localități din țară, și o bogată experiență social-gospodărească, vizibilă cu ochiul liber, ca să zic așa. Dacă unii dintre lucrătorii noștri din unitățile de care depinde ridicarea gradului de civilizație a vieții, în deplasările lor în străinătate, n-au avut ochi pentru a sesiza ce e valoros în aceste domenii scrutând prea mult magazinele în care să-și facă cumpărăturile pentru acasă, în țară pot, cu prețul unor voaje ieftine, să culeagă roadele unei experiențe extrem de prețioase. De ce, de pildă, n-am încerca să vedem cum se menține la Suceava curățenia desăvârșită a străzii, cum se aranjează vitrinele comerciale la Brașov sau Sibiu, cum sint popularizate monumentele și muzeele la Iași, cum sint organizate micile restaurante specializate, tip bistrouri, la Cluj-Napoca sau cum se întrețin spațiile verzi în orașul-grădina Timișoara?

Precum se vede, nu numai în ce privește marea producție industrială, dar și în desfășurarea vieții de fiecare zi experiența valoroasă trebuie să fertilizeze terenul muncii noastre, pentru a-i ridica gradul de civilizație, a o face cât mai rodnică, mai eficientă mai ales din punct de vedere calitativ. Problema pe care ne-o punem este dacă semnalele emise de noi vor fi, fie și pe ici pe colo, recepționate? Să auzim, dar mai ales să vedem!

NICULAE STOIAN

P.S. Și pentru a fi consecvenți cu noi înșine, să adăugăm la precedentul nostru comentariu despre festivalul „Înmurire patriei” de la Calafat câteva cuvinte de laudă pentru entuziastul grup folk local „Donaris”, care a ținut să salute cu dragă inimă printr-un cuplet de bun venit pe toți concurenții și să invite publicul să asculte „în această seară pe folkistii ce-or cânta pentru-ntreaga țară”, gest deopotrivă ospitalier și artistic, pentru care juriul i-a și acordat un premiu special. (N. S.)

„Să creăm opere valoroase”

— Viorel Mărginean, de doi ani sinteți vicepresedintele Uniunii artiștilor plastici. Mai înainte ați fost timp de trei ani secretar al aceleiași uniuni. Sinteți deci familiarizat cu problemele pe care le are de rezolvat obștea dumneavoastră în acest moment. Vă invit să discutăm despre cîteva dintre ele precum și despre modul în care Uniunea artiștilor plastici își conjugă eforturile în strădania generală a țării.

— Potrivit indicațiilor date de secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvintarea ținută la Conferința Națională a Uniunii artiștilor plastici, la 22 iunie 1978, cînd a arătat că „și în acest domeniu trebuie să realizăm o anumită eficiență, desigur, nu în primul rînd economic, ci artistică și ideologică. Or, eficiența artistică, politică și ideologică nu este cu nimic mai puțin importantă decît eficiența economică! Desigur, fără o activitate economică eficientă și rentabilă nu putem desfășura nici activitatea de creație, dar, la rîndul lor, creația, activitatea politico-educativă au un rol foarte important în creșterea eficienței economice, în ridicarea nivelului general al întregii noastre activități sociale”, conducerea Uniunii artiștilor plastici a luat măsuri de organizare a unor filiale și cenacurii de artiști plastici profesioniști în unele județe în care nu existau astfel de unități cum sint: filiala Alba Iulia, cenacurile Brăila, Vaslui, Focșani, Suceava, Slatina, Drobeta-Turnu Severin și Reșița.

— Să rămînem la capitolul proiecte. După cum se știe, prin grija organelor de partid și de stat se va crea în București Centrul artelor, un complex impunător format din 230 de ateliere, sediul U.A.P., galerii de artă, spații pentru expoziții temporare și permanente, o sală de 500 de locuri cu folosință comună cu Institutul de arte plastice „Nicolae Grigorescu”. Centrul artelor va fi amplasat în spatele „Casei Științei”.

— Ce consecințe va avea pentru arta plastică românească un astfel de complex?

— Centrul va fi unul din cele mai frumoase și funcționale complexe artistice din Europa. El va contribui decisiv la impulsivitatea activității artiștilor plastici de la noi. De pildă, datorită atelierelor sale mari se va ajunge la o nouă calitate și la noi dimensiuni ale lucrărilor — în clipa de față nu avem, de pildă, o sală unde să se poată realiza o tapiserie de 50 de metri pătrați. În atelierelor de ceramică, sticlă se vor putea obține serii mari, de 1000 de bucăți, din fiecare prototip. Obiectele de artă decorative se vor crea în condiții mai bune și la un preț mai scăzut. Atelierelor vor fi împărțite în mici, mari și foarte mari. Vor fi, de asemenea, hale unde se vor realiza cele mai mari lucrări de artă monumentală, mozaicuri, statui ecvestre, goblenuri, tapiserii de mari dimensiuni, chiar și pictură în ulei de mari dimensiuni, care să reflecte epoca noastră mai bine decît s-a reușit pînă acum. De asemenea, Combinatul fondului plastic este foarte aproape, ceea ce este extrem de avantajos, contribuind la

legătura directă ateliere-învățămînt-producție.

— Ce activitate expozițională are Uniunea artiștilor plastici în prezent?

— În țară — organizăm anual cam 450 de expoziții, fără a le mai include pe cele organizate în întreprinderi, instituții, case de cultură, holuri de teatru etc. Peste hotare — numărul de participări la concursuri, la expoziții colective, de grup, personale se ridică la 80—100 anual.

— Cum se obține o participare la o expoziție?

— Uniunea artiștilor plastici este o organizație centrală obștească și profesională. Munca este dusă în colectiv. Toate hotărârile se iau în colectiv. Și toate aceste hotărâri se caută să fie cit mai obiective. Aprecierea lucrărilor de artă se face de către comisiile care decid dacă ele să fie expuse sau nu în cadrul unor expoziții. Pentru participarea la manifestările de peste hotare — Bienala tineretului de la Paris, Bienala de la Veneția, Sao Paulo, trienala de la Sofia — filialele și secțiile din București fac propuneri și ele se aprobă de către conducerea operativă și biroul executiv în funcție de calitatea lucrărilor și de participările anterioare.

— Nu intervin și alți factori de apreciere? Care să favorizeze pe unii în defavoarea altora, la fel de talentați sau poate chiar mai înzestrați?

— Căutăm să păstrăm drept criteriu de bază de apreciere calitatea operei respective. Bineînțeles că se mai nasc nemulțumiri. Însă credem că ele nu sint atît de flagrante ca să necesite o examinare specială. Uniunea artiștilor plastici, în conformitate cu hotărârile de partid și de stat asigură dezvoltarea tuturor stilurilor artistice și diversitatea lor. Mai trebuie să adaug că artiștii noștri plastici sint antrenati în munca obștească a numeroase comisiilor din U.A.P., încă un semn al climatului democratic în care ne desfășurăm activitatea. 808 artiști din 1570 cîți numără uniunea (inclusiv membrii Fondului plastic) fac parte din astfel de comisiile care se schimbă anual, astfel încît practic toți membrii obștii ajung să participe direct la banul mers al activității plastice.

— Totuși parcă este altceva să fii membru în Consiliul de conducere al Uniunii artiștilor plastici și altceva să fii membru într-o comisie de avizare și dezbateri a lucrărilor prezentate într-o expoziție dintr-un județ.

— Din consiliul pe țară fac parte 95 de membri — dintre care 21 alcătuiesc biroul executiv (președinte, vicepreședinte, secretar) ales în conferința pe țară din patru în patru ani, prin vot secret. E greu de crezut că în astfel de condiții el nu ar reprezenta opinia majorității artiștilor plastici.

— Despre arta plastică românească se spun numai lucruri bune în legătură cu valoarea ei.

— Și pe bună dreptate. La ora actuală este printre cele mai interesante din lume. Ea are un nivel mai ridicat decît cel atins în unele țări mai dezvoltate decît România din alte puncte de vedere. Dar nu se face destul pentru a ne populariza artiștii, așa cum merită și așa cum s-ar cuveni, la importanța lor de mari creatori contemporani. Degeaba recunoaștem că lucrările unuia sau altuia sint de valoare dacă nu contribuim la recunoașterea lor la noi și la impunerea lor pe plan internațional. Se tipăresc cărți de popularizare, dar asta nu e de ajuns. Uniunea artiștilor plastici a tipărit în 1980 lucrările 111 pictori, 50 graficieni, 50 sculptori. Se află sub tipar lucrarea 50 de artiști decoratori, un album cu tabăra de la Măgura, un altul cu simpozionul de ceramică de la Medgidia. Continuăm tipărirea altor volume — 121 de alte nume de artiști plastici, pînă cînd vor fi prezentați toți membrii uniunii.

Trebuie să mai amintesc că revista *Arta* (care apare în 4000 de exemplare din care 3300 sint abonamente în străinătate și deci practic nu poate să facă o informare pentru publicul nostru) va scoate un supliment săptămînal, într-un tiraj de 15000 de exemplare, care va deveni cel mai important mijloc de informare la noi în legătură cu artele vizuale, în ceea ce privește acțiunile legate de expoziții, de dezbateri teoretice. Va fi o revistă vie, care să reflecte într-un mod pasionant fenomenul nostru plastic. În această publicație atît artiștii cit și criticii, precum și alți oameni, indiferent de profesia lor, vor putea să-și exprime într-o deplină libertate punctele de vedere.

— Din moment ce se adresează nu numai oamenilor de specialitate, presupun că și limbajul folosit va fi mai accesibil, nu așa cum se mai întîmplă în unele cronicile plastice în care opera de artă este analizată uitîndu-se că ea a fost creată de un om pentru oameni.

— Critica de artă are datoria să apropie oamenii de opera de artă, s-o explice, s-o facă știută de cit mai mulți.

— Unii dintre colegii dumneavoastră și-au exprimat nemulțumirea în legătură cu modul în care e condusă obștea artiștilor plastici. Că numai unii ar obține comenzi de lucrări. Că numai unii ar participa la expoziții în timp ce alții sint ocioși sistematic. Că nu li s-ar face la toți o popularizare așa cum merită.

— În munca de creație există perioade de acumulare în care lucrezi mai puțin. Dar dacă ele se prelungesc ajungi chiar să nu-ți mai stăpînești meseria. Unii pot să fie și bolnavi, alții să se ocupe de altceva, alții pur și simplu să renunțe. Din această categorie fac parte unii dintre colegii mei care la intrarea în uniune au avut calități reale, dar din diverse motive nu le-au mai dezvoltat. Dintre aceștia se ridică unii care, deși nu fac nimic, încep să teoretizeze, să pretindă tot felul de drepturi fără a se mai gîndi nici o clipă și la ce datorii le revin. Vorbesc cu mare plăcere de democrație dar o confundă cu anarhia sau cu o democrație pusă în slujba exclusiv a intereselor lor personale. Pe primul plan sint aduse întotdeauna micile incidente și se ignoră regulamentele obștii, ca și cum ar fi create numai pentru unii. Atunci cînd se țin plenary în loc să-și explice poziția aceștia nu știu ce să mai facă pentru ca să creeze dezordine. Pretind să li se achiziționeze lucrări, însă ele sint de valoare îndoielnică, pentru că nu sint investite muncă și pasiune. Pasiunea o exercită în sensul rău. Norocul e că astfel de personaje sint puține la noi în obște și nu ele dau tonul activității noastre. Dacă toți sintem egali ca membri ai Uniunii artiștilor plastici, nu înseamnă că și toți avem o aceeași valoare. Fără o ierarhizare a valorilor nu se poate. Fiecare dorește să fie foarte bun. Însă unii ajung așa și alții nu. E deci normal ca unii dintre noi care sint mai înzestrați să fie mai solicitați cu contracte. Dar fiecare om poate fi utilizat potrivit capacității sale și la locul cel mai potrivit pentru sine. Aceasta a fost și rămîne în artă în general ca și pentru Uniunea artiștilor plastici o literă de lege. Conducerea Uniunii artiștilor plastici și Fondul plastic caută noi modalități prin care să asigure comenzi tuturor membrilor. Sintem preocupați să găsim noi forme menite să ne îmbunătățească activitatea și primim sugestii de la toți colegii noștri, fiind fericiți ca fiecare să-și aducă o contribuție cit mai substanțială în acest sens. Să renunțăm la micile orgolii și să ne îndreptăm forța și puterea de creație în consens cu efortul general pe care îl face întregul nostru popor, plin de talent în toate ramurile de activitate, pentru crearea de noi opere valoroase care să depună o mărturie a existenței noastre în această epocă.

GEORGE ARION

Mamă, gospodină, activistă pe tărîm social și obște, îndeplinind cu conștiinciozitate, dăruire și gingășie îndatoririle ce i se cuvin, femeia joacă un rol activ în viața societății noastre de azi. Pentru tot ceea ce ea reprezintă, din dorința de a-i da o posibilitate cit mai largă, mai variată de exprimare, de manifestare, Televiziunea consacră femeii o emisiune în exclusivitate intitulată „Noi, femeile”. Am urmărit săptămîna de săptămîna această emisiune și am ajuns la concluzia că, deși spațiul afectat ei este destul de mare, preocuparea pentru umplerea acestui spațiu este mică, dovadă fiind conținutul prea adesea privit stereotip: un interviu realizat într-o unitate cu multe femei, cîteva sfaturi practice sau aspecte fugitive și nesemnificative ale modei de sezon.

Sedintele de producție își au rostul lor, la fel și statisticile, dar credem că ele nu-și găsesc cadrul potrivit în cuprinsul emisiunii.

La Tricodava unde s-a desfășurat ultima emisiune, în mod sigur că s-ar fi putut găsi multe muncitoare talentate care ar fi realizat ele însele emisiunea, prezentîndu-ne modul lor de viață, dorințele și aspirațiile lor și de ce nu și o rețetă nouă de mîncare.

Posibilitățile de realizare a unor emisiuni cu adevărat interesante sint multiple, ideile nu lipsesc nici ele, iar oamenii talentați, artiști ai cuvîntului și ai faptelor, se găsesc rîspîndiți în toată țara. Acest lucru ni l-a dovedit a doua parte a emisiunii ce avea un titlu aneșant: „Frumuseți durabile”. Ceea ce am văzut purta într-adevăr semnul frumuseții și al durabilității tra-

duse în cusăturile Elenei Niță din județul Neamț. Elena Niță, culegătoare de cusături și creatoare de modele, deapănă amintiri sau mai bine-zis prezintă fapte, emoții legate de descoperirea și păstrarea bunurilor

nu uite un lucru — să păstreze și să continue tradiția „Bradul il ai în coasta casei, de ce nu-l teși?”

În rîndul frumuseților durabile poate fi înscrisă și emisiunea cu nume simplu „Program muzical folcloric” realizată de Marioara Murărescu. Vocă și nume cunoscute iubitorilor de muzică populară s-au prezentat spre a încheia momentul folcloric oferit de televiziune într-una din seriile sale, moment deosebit subliniat de vocea minunată a Lucretiei Ciobanu și de cîntecul ei în ale cărei vorbe găsim toată filozofia lumii:

Mult mă-ntreabă codrul verde
De ce fața mi se pierde
Codrule nu mă-ntreba
Că doar se pierde s-a ta
Numai să vie toamna.

Ascultînd-o pe Lucretia Ciobanu am simțit fiorul acestei stelare părți de Românească Țară, care este Mărginimea Sibiului.

Tentați să exclamăm „formidabil” auzind-o pe Lucretia Ciobanu, nu mi s-ar părea prea mult dacă am repeta cuvîntul și în legătură cu decorurile foarte talentate scenografe Aurelia Ticulescu. Rareori ți se întîmplă să dorești să vezi prin planurile unor decoruri — deoarece poleiala, gîrdulețele, florile de hirtie ce servesc drept cadru în mai toate emisiunile de folclor îți stîrnesc o senzație de răceală, de rutină. De această dată decorurile s-au îmbinat cu cîntecul punîndu-se reciproc în valoare. Se pare că și Aurelia Ticulescu a „umbat” cu folos în lada bătrînească.

ELENA GRECESCU

Lăzile bătrînilor

de neprețuit aflate în lăzile bătrînilor. Elena Niță a dorit ca frumusețile descoperite să nu se piardă și le-a reinvățat pe femeile locului ceea ce știuseră străbunele lor: să alegă culorile și să le îmbeine, să găsească motive noi pentru cusăturile și țesăturile lor, dar mai ales le-a învățat să

Cărți de poezie

S-au adunat la redacție numeroase volume de poezie pe care am fi dorit să le comentăm pe larg dacă spațiul ne-ar fi permis. Desigur, nu toate sînt la fel de valoroase. Dar nu e nici una în care măcar câteva poeme să nu-ți ofere privilegiul întâlnirii cu poezia. Și asta este, credem, destul pentru a le remarca. Editurile fac o selecție destul de riguroasă a producției pe care o aduc la cunoștința publicului. De aceea majoritatea cărților de versuri care apar în noi atinge mai întotdeauna un nivel de calitate acceptabil. Ceea ce e mai greu este tocmai depășirea cotei obișnuite a poeziei care se scrie în prezent. Doar cițiva reușesc să spargă acest plafon și să pătrundă în loja rezervată celor mari. Dar pentru existența acestora este nevoie de o masă de poeți, de stiluri diverse, inconfundabili în demersul lor pe cit posibil. De cițiva dintre aceștia e vorba în această trecere în revistă sau, cum îi spuneau mai frumos cei de dinaintea noastră, „repede ochire”. Unii sînt la început de drum. Despre alții se vorbește deja cu acel respect cuvenit consacraților. Le prezentăm cu toată iubirea cărțile, convinși fiind că fiecare dintre ei e necesar și își aduce după puteri contribuția la înflorirea poeziei românești.

Un chip neștiut al scrisului Anei Blandiana — „poeta frumoasă ca o dezamăgire” — ni se dezvăluie în volumul de versuri pentru copii **Intimplări din grădina mea** (Editura Ion Creangă). Poeta care ne-a obișnuit cu invitații de a scruta gravi ceea ce se află în jurul nostru și în noi înșine își permite de această dată să se „copilărească”, să se abandoneze jocului. Ea imaginează în spațiul unei grădini un teritoriu al fericirii și sărbătorii perpetue. Aceasta devine ținutul în care orice minune e posibilă și nu contrariază pe nimeni: „În grădina mea, șirete, / Piersicile-s violete, // Iar prunele, și mai și / S-au făcut portocalii // Cătrărați cu mult dichis, / Strugurii cresc în cais; // Castraveții, cum să spun, / Au pornit să urce-n prun...” Autoarea întocmește cu vervă și umor „biografia unei veri”. Ea înregistrează creșterea plantelor, zborul păsărilor, giumbușlucurile unui pisoi, stabilind astfel repera unei „rai liliputan”. Marele talent al Anei Blandiana reiese pregnant și în această „cărțică foarte mică”, o colecție de versuri care glorifică ingenuitatea copilăriei.

Una din cele mai frumoase cărți de poezie apărute în acest an este **PLATA AURARILOR** (Editura „Cartea Românească”) de Liliانا Ursu. Poemele sale par compuse în liniștea unui laborator în care pătrunde zvonul existenței. De aceea fiecare emblemă a ei care parvine la cunoștința poetei îi provoacă exaltația. Frinturile de viață sînt surprinse cu melancolie și prezentate apoi într-un decor de sărbătoare. În fiecare „eșantion” pe care îl studiază cu minuția unui savant ea descoperă încântată rumoarea unei existențe ce trebuie slăvită. Intimplările insignifiante capătă în relatarea autoarei proporțiile unor evenimente interesante pentru întreaga planetă. O fată care vinde cișec, un fotograf, o bătrînă care trece strada, un vinător se transformă în personaje fabuloase ale căror destine merită să fie cercetate cu grijă. În schimb, ceea ce are dimensiuni cosmice este imblinzit astfel încît să-și poată găsi un loc în acest univers miniatural și tandru: „Hai să-i cîntăm imne de slavă! / Să-i închinăm cite un poem pietrei cosmice / ce-a fost cîndva capul unei comete strălucitoare / și care acum e folosită / de un om cumsecade / ca piatră pentru butoiul de varză”. (Instantană)

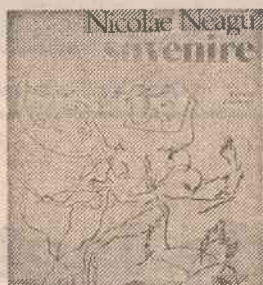
O viziune de ziarist asupra existenței ne întîmpină în volumul lui **Mircea Florin Șandru** **Flacăra de magneziu** (Editura Eminescu). Autorul este interesat de toate compartimentele vieții, de la problemele strict personale pînă la cele la scară mondială. El alcătuiește deseori despre ceea ce observă în jurul său reportaje lirice pasionante prin patosul comunicării, fie că e vorba de simpla conviețuire într-un bloc („Zgomotul acesta de moțoare / De lifuri, de păsări care se zbat / De uși trîntite, de geamuri / Plînsul de copii, de femei / Părăsite, de bătrîni, care presimt / Mirosul de moarte...”), fie că sînt aduse în discuție grave frînturi de conștiință ale umanității: „Secolul e luminat de cadavrele lor / Guevara, Allende, Lumumba / Se dansează rock, se dansează rumba / Peste amintirea lor fumegoașă și grea”. Poemele sînt aglomerări febrile de cuvinte pentru a răspunde prompt la provocările realității și sînt

bîntuite de o neliniște autentică, așa cum se dezvăluie de pildă în turburătorul poem în curînd de la începutul volumului.

A surprinde obiectele și ființele din realitate așa cum sînt ele și a le descrie cu lux de amănunte pare să fie ambiția lui Dorin Sălăjan în **Nașterea cea mare** (Editura „Albatros”). O lume a senzațiilor fruste este creionată

fără a recurge în aparență la nici un artificiu poetic. Cuvintele dau impresia că sînt așezate în pagină în ordinea în care se ivesc ele și autorul nu mai intervine asupra lor pentru ca printr-o elaborare prea atentă să nu anuleze spontaneitatea comunicării. Poetul contemplant în extaz viețuitoarele, se imbată de miremele ierburilor, își cheamă iubita pe cîmpuri. Jubilația sa seamănă cu cea a lui Ioan Alexandru din **Cum să vă spun**. Regăsim aceeasi plăcere exprimată în acel volum de a vieții într-un teritoriu al inocenței, într-o deplină armonie cu mișcarea firii. E drept, unele poeme ale lui Dorin Sălăjan anunță deja o tentativă de a spiritualiza ceea ce vede. Dar să notăm pînă acum ca pe niște reușite certe în special acele pagini în care notația rămîne exactă, fără pretenția de transfigurare: „Am recitat într-o zi la televiziune / O poezie mai mult cu capul plecat, / Rudele toate însă pe-ascunsul mă biciuie / Că n-am adus mașinăria diavolească în sat, // Acum e-o noapte oarecare din existența lumii / Jucăriile puștilor dorm azvirlite prin curte, / Greierii, broaștele și țințarii ce mai chiuie / Paște-ndoiala puil de vînt cu insemne cornute, // S-au culcat în sfîrșit și orăniile dolofane / În toamna asta sigur vom tăia tînrul roi, / Dihorul dă tiroale — dihania — pe la cotețe / Despletit răzbuibue o talangă otrăvită la oi, // Este absurd să dormi într-o astfel de noapte / E ca și cum ai căsca intruna fără de știre / Bine bine, cineva a zis și-a numit / Un altu-n locul meu, vai, fără har de mire”.

Foarte exactă opinia lui G. Dimisianu înscrisă pe coperta volumului **Suvenire** de Nicolae Neagu: „În noul său volum, Nicolae Neagu resuscită atitudini și tonalități care aparțin spiritului romanțes, decomprimînd un fond sentimental privegheat totuși de umor... Poetul adaugă nuanțe proprii evocării unei lumi de vitalitate bogată și culori aprinse, atrăgătoare prin sentimentul candorii și jocului”. Cartea este o tentativă de regăsire a unui timp al iubirilor de altădată, în ritm de tango, al unei vieți provinciale, de o monotonie care nu supără. Poemele au muzicalitate și degajă un aer voit desuet: „Așa, erau, în tîrg, un simigiu, / un plăpumar și un rudar de linguri; / batalionul a venit tîrziu: / Afeturi, cai și oameni foarte singuri. // Imaginează-ți, suspina, imaginează / prînte peluze, trandafirii trîști / și, rezemați în țeava de amiază, / artileriști, artileriști, artileriști”.

Un debutant care merită să fie urmărit în continuare cu atenție este Vasile Târta, muncitor din Satu Mare. Volumul său **Imagini** (Editura „Dacia”, cu o prefață de Petre Poantă) ne face cunoscut un limbaj liric esențializat la maximum. Confesiunile poetului se nasc greu, cuvintele parcă ar re-

fuză să se prezinte la înțila chemare și trebuie îndelung curțate pînă cînd își fac apariția. De aceea poezia lui Vasile Târta nu are nimic sărbătorec. Chiar și bucuria este exprimată cu încrîncenare: „Du-te fiule în palatele acestei colectivități și bucură-te! / Bucură-se / privilegiile anotimpului / care rămîn c-un zbor înălțat, c-un zbor căzut, / Bucură-se anotimpul, care rămîne viu, / Bucură-se bunicii orfani, bucură-se lucruri sătule în cîmpul zorilor: / luna, luciferii, fără suflările antice și astrale / Bucură-se fete virgine, bucură-se fineri aievoa”. (Cuvinte)

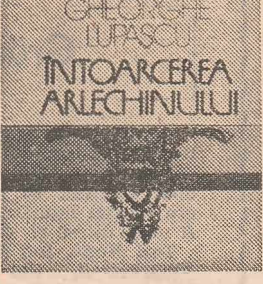

Un poet remarcabil se prezintă Marin Mîncu în noul său volum **PEȘCA ȘI PEȘTELE** (Ed. „Cartea Românească”). Poetul persiflează arta care pretinde că își este sieși suficientă și își rețeaază orice legătură cu exteriorul, condemnîndu-se astfel la o lentă năruire, întocmai ca și Veneția bolnavă de prea multă frumusețe. (Artistul tînar la Veneția) Tulburător este poemul **Vînătorii de berze** în care se dezvăluie cum alungarea ambasadurilor trimiși de real într-un ținut atrage după sine cufundarea în uitare a respectivului teritoriu: „sub ploaia incinsă de lumină / nimeni nu se arată / cauciucul se înmoale și / curge pe șoseaua anonimă / nimic nu se vede dincolo / de orizont un pom se scutură / și moare singur / în goană treceau turiștii fără / să oprească aici a fost satul cu berze / spuneau fără să-ntoarcă privirea”. Cartea înregistrează dramatismul pendularii între real și ideal care nu pot să-și câștige independența fără a sărăci considerabil. Opțiunea poetului pentru o contopire pe deplin cu freamătul existenței este clară și aminteste de **Intrarea în muncile de primăvară** din volumul **II** aleși al lui Nichita Stănescu. Din carte răzbate însă în repetate rînduri nostalgia după un „cîntec încăpător” care să nu ofere numai „impresii” despre contingent.

Multe dintre poemele volumului semnat de Lucian Avramescu **EL, AȘI ȘI SPUNEA POETUL...** (Editura Eminescu) celebrează „dragostea. Poetul inchiupie cu grație un adevărat ceremonial al iubirii. El se traves-tește în numeroase personaje din diverse epoci pentru a experimenta în fața noastră diferite ipostaze ale sentimentului de dragoste. Îl vedem apărînd uneori ca un strengar care dă cu tifla și nu-i pasă de nimic: „doamnă, noi putem fi lei / vînzători de portocale / și putem fi dacă vrei / geniali și geniale”. (Puf de păpădie), alteori cotropit de o gravitate coplesitoare: „de ce te chem, neclar mi-e, de ce te-alung, străină / mi-e inima căzută pe mușche de jungher / cînd ninge-n carnea nopții zăpada clandestină / a ochiului meu palid și vîrșit cu ger”. Muzicale și de o limpezime de cles-tar, exprimînd o tinerete cuceritoare, versurile lui Lucian Avramescu din noul său volum sînt un imn înălțat purității și iubirii, rostit în gura mare, fără teama de a părea demodat prin sinceritatea confesiunii.

Cel mai frumos poem din volumul lui Gheorghe Lu-pașcu **INTOARCEREA ARLECHINULUI** (Ed. „Cartea Românească”) este un elogiu adus stărilor normale și omului obișnuit: „Sînt un om modest și prudent / Nu-mi bat niciodată capul / Cu oceanele / Nu-mi trece prin mînt / Să-mi leg numele de vreun arhipelag / În care ar naufragia cînd și cînd curajoșii. / Sînt un om normal / Îmi iubesc liniștea / Îmi plac genunchii mei neînsingerați. / Nu-mi vorbiți de spinosul drum al dragostei. / Mă mulțumesc cu un drum sigur / La capătul căruia m-așteaptă o boare serviabilă / Gata oricînd să-mi spele praful din gene — / Sînt mereu nou-născutul vițelul al zefirului, / De ce-mi reamintîți de / Consecvența lumină a stelelor. / Sînt un om modest și prudent / Mi-ajunge lumina aceasta de spermanțet / Mă încălzesc la lumina ei mică / Mă răcoresc la umbra ei plăpîndă / Și mă învîț cu moartea / În timp ce voi ați uitat-o de mult / Și nici n-aveți măcar un licurici / Să vă lumineze drumul spre dincolo”. (Justificări) În celelalte pagini ale cărții — înțîlnim versuri

despre existența în cuprinsul civilizației moderne, despre amenințările istoriei, despre accesul la un tărîm al candorii.

Ana Maria Pop își clamează în **PASUL CORBILOR** (Editura Eminescu) orgoliul de a fi puternică și de a domina evenimentele după bunul său plac. Superb poemul următor: „Sînt o femeie puternică, / sînt o femeie chiar foarte puternică... / știu să trec singură strada / și am învățat să-mi cumpăr singură flori, / despart ploaia de neploaie / și nu-mi-e frica de năsori, / nu-mi-e frica nici de limba șarpelei, / nici de numărători... / sînt o femeie puternică, / sînt o femeie chiar foarte puternică, / dar / nimeni nu mă întrebă / dacă are cine să-mi repare mașina de scris / suspendată, undeva, / între un are voltaic și o singurățate, / nimeni nu mă întrebă / dacă din cînd în cînd — normal — / mi-e dor de un bărbat / sau dacă vreau să am copii frumoși / seara, / cînd ure singură / într-o mansardă cu miros de calendare vechi”. În însă tonul sfidător e deseori minat de tristețea neîmplinților și în locul unui marș triumfal ni se oferă lamentații în legătură cu adversitățile soartei. În special imposibilitatea de a opri destrămarea unui cuplu stîrșește accentele cele mai emoționante din scrișul poetei. O dramă autentică ne este comunicată cu mijloace simple și directe.

In 1, 2, 3 SAU... (Editura „Albatros”) Traian T. Coșovei istorisește în versuri pline de ironie povestea unei infante și a familiei sale. El conturează un paradis al obiectelor demodate puse în de-vălmășie cu altele din secolul nostru. Decorul e populat de personaje din toate epocile și coexistența lor e privită cu un umor tandru. Vrînd cu orice preț să socheze, tînrul poet își începe invariabil fiecare poem cu sintagma „unu doi trei”, ca pentru a marca măsura și a declanșa mecanismul după care își scrie poezia. Tăcînitul metronomului ajunge la un moment dat să fie supărător dar se pare că acesta a și fost scopul autorului, de a nu-i înlesni cititorului o lectură agreabilă și comodă. Ceea ce e demn de reținut, lăsînd la o parte poza teribilistă a poetului, este capacitatea lui de a porni de la o experiență culturală și de a ajunge cu bine pe tărîmul poeziei adevărate. El se desparte chipurile de cele învățate în tomuri și le ia în ris dar inchiupie totuși pe baza datelor din cărți o lume artificială, a cărei descoperire nu e lipsită de interes, ba chiar de senzațional: „Unu, doi, trei, unu doi trei / în orașul cu arene, cortine și trape, / pianele aveau numai cite două clape: / pentru palate și pentru arlechin / (restul fusese înghițit de rechini)”.

Lată din volumul **MURIND PENTRU PRIMA OARĂ** (Editura Eminescu) de Mircea Micu un poem admirabil care nu putea fi scris decît de un poet deosebit: „A-cum cînd pleacă toamna ca un regat căzut / cu visterii ce-les-te și perfidii nebune, / visez un privilegiu de a trăi în lume / îndrăgostit și tînar ca-n anii ce-au trecut. / Aș vrea să trec pe cîmpuri uitat ca un provec, / palid și tras la față cum sînt în cărți poezii, / liber, rîvind tristețea de mie-re-a unui loc / unde se-aude toaca și gem anahoretii. / Să nu mă-ntrebe nimeni de unde vin spre ei / Un trandafir sălbatec să crape de uimire, / Pe cînd străin și singur, ca după-un chef un mire / Să uit că mai există în lume Dumnezei. / Răpus, în nemîșcarea sfîrșitului de zi, / În iarba nebrumătat, sumînd uscat, să-mi pară / Că e pe veci lumină și nu se mai însară / Și, că de fericire, nici nu voi mai muri. / Ascultă! se aude o pasăre zburînd, / Besmetică se duce spre cîrful ei numeric, / M-a despicat în două și m-a lăsat în vînt / Neputincios și virstnic și palid și eteric...” Întreaga carte este scrisă în aceeași tonalitate gravă. Mircea Micu este în primul rînd atent la ceea ce spune și nu-l interesează să inoveze în planul expresiei. De aceea forma poeziilor sale nu contrariază. Teamă în fața morții, iubirea ca o posibilă salvare, înstrăinarea de mealeagurile natale sînt temele predilecte întîlnite în volum. **Murind pentru prima oară** este cartea de vizită a unui autor cu o adîncă responsabilitate față de cuvîntul scris, pe care refuză să-l folosească pentru tot soiul de experimente gratuite și îl investește să comunice adevăruri fundamentale despre existență.

GEORGE ARION

Un muzeu in labirint

Impresionismul sau tentația clipei (IX)

Un pictor fericit

6.

Renoir in 1919

Eugenio d'Ors cînd vizita un muzeu necunoscut se ducea în ultima sală, apoi se întorcea la intrare, declarînd că nu vede limpede decît acele lucruri despre care știe unde se termină.

Unde se termină viața? Fi-rește, în moarte. Renoir privește însă moartea doar pentru a se întoarce să iubească și mai mult viața. Va ajunge în ultima sală într-un fotoliu de infirm, aproape paralizat. E poate simplă legendă faptul că în ultimii ani ai vieții trebuia să i se lege pene-lul de degetele anchilozate de reumatism. În realitate, se pare, trebuia numai să-i așeze cineva cu grijă penelul între degetele întepenite și să i se pregătească paleta. Legenda penelului legat de degete s-a născut din pricină că pielea mîinilor jupuindu-se mereu, pictorului i se bandajau mîinile. Dar ceea ce e important e că Renoir nu renunță la pictură nici acum. Invelit cu o pătură pe picioare își petrece în fiecare zi cîteva ore în fața sevaletului. Face asta cu prețul unor mari suferințe și trebuie să se odihnească des.

Și mai mult decît toate aceste omănunte ne tulbură o frază pe care bătrînul pictor o murmură în această ultimă sală. Tocmai acum, ajuns aproape la optzeci de ani, el exclamă: *Je crois bien que j'ai trouvé*. „Am găsit”. Cîți pot spune asta? Uneori nu știm prea bine nici ce cău-tăm. Ce forță admirabilă are acest bătrîn cu ochii aburii de o ușoară melancolie să opună din căruciorul său de infirm tuturor disperărilor care ne pot înăbuși chiar fiind să-nătoși o frază atît de laconică și de nechivocă în același timp? Poate că mai mult decît orice confesiune, această frază ne vorbește despre adevăratul Renoir, despre visurile modeste, dar foarte umane din privirile femeilor pe care le-a pictat și despre modul său de a trece prin viață fără grabă și fără spaimă. „Am găsit”, șoptește el. „Am găsit”, într-o lume în care atîția ne-au asigurat că n-avem nici ce căuta, că totul e absurd, fără sens, inutil, chiar cău-tarea unui sens, chiar o revoltă... Comoara pe care atîția au căutat-o, pe care pirații filozofiei au crezut c-o pot fura, comoara de care ne-au vorbit poeții, care l-a îmbătat pe Don Quijote, după care alerga din femeie în femeie Don Juan, comoara în care scepticii n-au mai crezut și pe care pesimiștii au contestat-o și chiar au disprețuit-o, comoara care părea să fie eșecul iluziilor, țărnul inaccesibil, Hiperboreea, lîna de aur visată de argonauții... ei bine, toate acestea nu sînt simple povești, dacă reușești să crezi în ele destul de mult, ele există, vrea să spună, poate, această frază a lui Renoir.

În ultimii ani, tablourile lui cîntă parcă și mai limpede bucuria de a trăi. Sub cerul de cenușă al războiului, culo-rile lui Renoir rămîn nealterate, în vreme ce bătrînul pictor tremură pentru viața fiilor săi plecați pe front. El păstrează pictura departe de toate grijile și suferințele sale. Arta lui e ca o patrie fericită unde florile nu se veștejesc, nici cerul nu se maculează.

Este aceasta fericirea adevărată? Cuvîntul „fericire” trebuie pronunțat cu teoare spunea cineva. Aptitudinea lui Renoir de a fi fericit, de care s-a făcut atîta caz, mă trimite cu gîndul la definiția pe care o dădea odată fericirii Romain Rolland: „Fericirea stă în a cunoaște pro-priile limite și a le iubi”. Ceea ce au făcut și grecii în fond! Și-au cunoscut limitele și le-au iubit. Oare întîm-plător, după ce a pictat ca impresionist clipa, Renoir sfir-șește prin a se întoarce la divinitățile Greciei antice? Afrodita părea că murise în clipa impresionistă. Ea renă-ște acum din aceeași mare unde pictorii impresionisti nu mai văzuseră o vreme decît reflexele apei și soarelui pe plajă.

Obsosit de nemurire, omul nu e obsosit probabil decît de conștiința imposibilității ei. Cunoaște dinainte eșecul care-l așteaptă pe acest drum, de aceea caută uneori adevărul în direcția opusă. În locul unei eternități goale, impresio-niștii ne-au arătat o clipă cu brațele încărcate de daruri. Infinitul a acceptat să se așeze pe patul lui Procust pentru a fi o cărare care urcă prin ierburi pe o colină într-o amiază de vară, iar spiritul părea că s-a conciliat cu ceea ce trece ireparabil. Și, deodată, venind pe drumul impresio-niștilor Renoir nimereste direct în Grecia antică. Adică acolo unde ne-am fi așteptat cel mai puțin. Alergînd să vineze clipa, el a ajuns la hotarele intemporalului. Ciudată această aventură în care impresionismul găsește la capăt, printr-unul din reprezentanții săi, țărnul de care vroise să fugă. Dar cit de limpede recunoaște astfel Renoir că oricît ne-am înfrupta din clipă, disprețuind eternitatea, clipa nu ne potolește foamea. În ultima sală a vieții lui Renoir, buzele Afroditei murmură ceva despre limite și despre puterea de a le iubi. Și, probabil, nu există un mod mai înalt de a iubi clipa decît acela de a nu vrea s-o pierzi, dorînd-o eternă.

Ajunși aici, înțelegem că Renoir nu vrea să arunce trandafiri pe rîni pentru a ascunde rănile. El ne spune numai că acești trandafiri există și e păcat să-i ignorăm. Căci, într-adevăr, mai rea decît nefericirea e numai re-nunțarea care te împinge să te resemnezi cu ea și s-o accepți.

OCTAVIAN PALER ■

Simple note

BUCURA DUMBRAVĂ

Nu m-am gîndit să scriu despre Bucura Dumbrovă; dar destui citi-tori tineri și cîțiva mai în vîrstă chiar, întîlnindu-i numele menționat în precedentele mele note con-sacrate lui Mircea Eliade, m-au întrebat pur și simplu cine-i Bucura Dumbrovă, cum de a ajuns în India, ce a scris ea în general și, în mod special, asupra Indiei?

Nu știau nimic. Și mi-am pus problema din nou, cu tristețe și cu melancolie, că Timpul atît de verti-ginos, de feroce și vesnic flămînd, ne mastichează cu măselele lui de oțel pînă la urmă pe toți, otova, cu aspirații, cu trude și vieți.

Nici eu nu știu, în fond, mare lucru, deși în tinerețea mea am avut norocul să le fiu apropiat și să-i frecventez des, pe cei doi sta-tornici prieteni și admiratori fără limite ai Bucurei Dumbrovă, poe-tul și esteticianul Ștefan Nenișescu și scriitorul Emanoil Bucuța — doi oameni de pilduitoare sensivități și delicatețe — care îi păstrau în amintire valoroasa ei imagine, cu evlavie. Și m-am îndreptat spre fișele și ciornele mele cu decolo-rate însemnări și cred că ceea ce am recoltat, — departe de a alcătui un portret — vor fi niște date cu un specific biografic și bibliografic, capabile să satisfacă dorința lecto-rului neștiutor.

E adevărat că Istoriile literare nici cele vechi și nici celea mai noi n-o pomenesc, și mă surprinde că o ignorează George Călinescu și că nu e semnalată nici în Micul Dicționar Enciclopedic scos în 1972. Și e cu atît mai bizar, cu cît Bucura Dumbrovă a fost prețuită, la vreme, de Titu Maiorescu, de Caragiale, de Vlahuța, de Duiliu Zamfirescu, de C. Stere iar în pe-riodicele de altădată, criticii lite-rari ca Mihail Dragomirescu, Ilarie Chendi și Caion pînă la Perpessi-cius la începuturile lui, au scris elogios despre creația ei; cum nu e cu nimic îndreptățită omisiunea întregii activități publicistice de la „Ideea Europeană”, excelenta revistă a lui C. Rădulescu-Motru, de la „Convorbirile Literare” din pe-rioadă Al. Tzigara-Samurcaș, de la „Lumina” lui C. Stere, ca și de la „Viața Românească”.

S-o iau însă metodic: Bucura Dumbrovă — pe numele ei adevă-rat Fanny Seculici — s-a născut la Bratislava, în 1868, slovacă așadar ca obîrșie, iar la vîrsta de 5 ani dimpreună cu părinții s-au stabilit în țară. Aici a crescut, aici a învă-țat, aici i s-au dezvoltat frumoasele însușiri ale minții și ale su-fletului, cu care și-a cucerit stima unor amicicii durabile și iubiri sta-tornice, aici își descoperă vocația scriitoricească, împătimită de isto-ria noastră și de poporul nostru. Era un spirit intru totul ales, cu o cultură de adîncimi, stăpînind ire-proșabil, în scris și vorbit, în afara limbii pămînturilor unde văzuse lumina zilei și româna, care era a patriei adoptive, germana, franceza și engleza și era dominată în egală măsură de voluptatea muzicii și a poeziei.

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr

Gründe

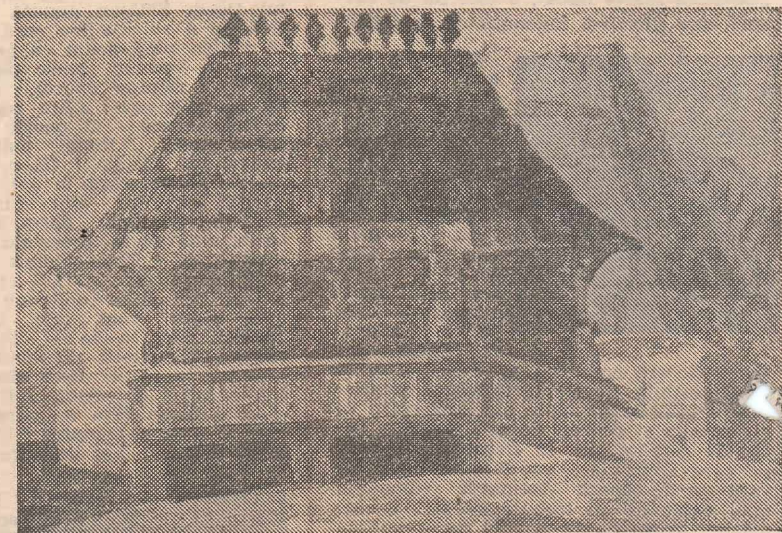
Bătăia — în lagărele de concen-trare — reprezenta cel mai cotidian, cel mai statornic fenomen. Îl concura doar foamea. În nici un lagăr nu era limitat numărul celor ce puteau fi ucîși într-o zi, dar mite cei bătuți.

Toți *Kapo*, toți *Blockälteste*-rii și *Verträge*-ii, toți *Lagerälteste*-rii băteau cu și fără motive, băteau crunt și permanent. SS-iștilor însă le plăcea să pozeze în oameni res-pectabili care respectă legile lagă-rului pe care ei înșiși le-au instituit. De aceea și ei băteau crunt și per-manent, totdeauna însă „aus guten Gründen”, „din motive bine inte-melate”. Spre norocul lor, motive găseau ușor, în fiecare zi. Cele mai multe motive erau legate de țînta noastră de *Häftling*.

A trece în hainele murdare pe lîngă un SS-ist însemna o insultă la adresa acestuia, deci *ein Grund*, un motiv, pentru a fi bătut. Dar în lagăre nu exista apă pentru a-ți curăța hainele care o dată puse pe ține, la intrarea în lagăr, nu le mai dezbrăcai decît pe timpul selecțio-nărilor pentru camerele de gazare

Cele două cărți ale ei *Haiducul și Pandurul*, ambele cu o canava istorică, au fost scrise în limba germană și au apărut inițial „Der Haiduk” în 1907 și „Der Pandur” în 1912, la Regensburg, pentru ca un an mai tîrziu, adică în 1908, romanul *Haiducul* care are un caracter social, inspirat din viața și acțiu-nile lui Iancu Jianu, să fie tradus în graiul nostru de Teodor Nica iar *Pandurul* consacrat revoluției de la 1821 și lui Tudor Vladimi-rescu, în același an, 1912, e trans-pus în românește de Eliza I. Bră-tianu. Ar fi trebuit să urmeze încă un volum cu titlul *Sfîrșimătorii de valuri* dedicat revoluției din 1848, dar care n-a mai fost făcut.

În orice caz, amîndouă aceste cărți s-au tras la noi în mai mult de zece ediții fiecare. Nu știu dacă *Haiducul* a fost retipărit în anii noștri. Dar am văzut *Pandurul* scos la Editura Tineretului în 1969 cu o frumoasă prezentare a lui D. Almaș, într-un tiraj de peste patruzeci de mii de exemplare, în grabă epuizat. Volumul reproduce și prefața scrisă de Bucura Dum-brovă pentru ediția din 1921, cînd se împlinea un secol de la drama-ticele întîmplări și de unde citez: „Într-un sat ascuns prin dealurile Gorjului — unui cîtun al lui i se zice Pitulita — sub țuguiul negru de șifă de stejar ce acoperă că-suța mică de birne, s-a dezvoltat conștiința care s-a simțit răspun-zătoare pentru înaintarea sufle-tească a unui neam întreg. Ce ușor i-ar fi venit fiului de moșnean Tu-dor Vladimirescu să trăiască în tîhnă și în belșug, pe sfoara lui de moșie, pe rodnicul pămînt al României care — oricît de cumplite ar fi greșelile morale ale stăpî-nirii — își hrănește neamul și nu-l lasă să se prăpădească trupește”.

Casa Vladimirescului — Pictură de OCTAVIA BERCA ■

Și ceva mai departe adaugă: „Astăzi, o lume întreagă strigă ca gorjanul Tudor din Vladimiri: Dreptate! Îndrumare pe calea cînstel!”

Cea de-a treia ei lucrare este *Cartea munților*, prima pe care a scris-o direct în românește — un superb poem al naturii închinat ti-neretului — din care s-au scos între 1920 și 1943 trei ediții, dintre care cea din urmă cu un vibrant cuvînt înainte al lui Emanoil Bucuța. Îi transcriu finalul pentru poezia lui: „Peste capetele noastre se ridicau deodată în aerul care părea sterp, munții veșnici. Ea îi vedea ca un cioban și ca un călugăr, ca un drumeț și ca un scriitor, ca un ca-valer și ca un filozof: loc de odihnă și de frumusețe, dar și vatră de entuziasm și de mari idei, gătită cu flori și încinsă cu fulgere.”

„Cartea munților” nu trebuie uitată. Mulți oameni și multe locuri trăiesc în ea. E ca o zare de ideal foarte înaltă și foarte albă, pusă vieții noastre. Să ne aplecăm, din nou, peste paginile ei de arg-int și de safir.”

A patra ediție iese în Editura „Stadion”, în 1970, într-o adecvată înfățișare grafică, prefată și cu foarte utilele note ale lui Mircea Handoca, același care ne-a dat la „Minerva” corespondența lui Moș Ghiță Kirileanu și, recent, meri-tuoasa bio-bibliografie a lui Mircea Eliade.

Bucura Dumbrovă va mai tipări în 1921 un volum de povestiri in-titulat *Ceasuri sfînte* și cu aceasta bibliografia ei se sfîrșește.

Mai există o cărtuie postu-ă, care reunește scrisori, notații, fragmente, apărută prin sîrguința lui Emanoil Bucuța și Ștefan Neni-șescu, în 1927, după mai bine de un an de la deces — ea va înceta din viață la Port-Said la sfîrșitul lui ianuarie 1926, după ce împli-nise 58 de ani — în drumul întoar-cerii acasă din călătoria în îndep-ărtata Indie. Ce năzuințe au dus-o acolo privesc o altă fațetă a per-sonalității ei. Și despre ea, data viitoare.

L. KALUSTIAN ■

buiau să moară cît mai mulți de-ținuți cu puțință”. Or, pînă la ulti-mul S.S.-ist știa că fără bătaie, fără schingiuri, ritmul morții nu putea fi accelerat. *Ein anderer Grund*, un alt motiv, mai întemeiat nici nu pu-tea fi descoperit.

Ușurința cu care S.S.-iștii găseau *Gründe*, motive pentru a bate a fost reliefată cel mai limpede de S.S.-istul Gustav Sorge, ajuns din șef de bloc, comandant de lagăr tocmai datorită zelului și inventivității sale în schingiuirea și torturarea *Häftling*-ilor.

Procurorul: Corespund realității depozitiile dv. că băteați zilnic de-ținuții?

Sorge: Da, ele corespund adevă-rului.

Procurorul: Dacă un om tușea, îl băteați?

Sorge: Dacă un om tușea sau făcea o mină neprietenească, îl băteam.

Procurorul: Și dacă era voios și avea o mină prietenească, tot îl băteați?

Sorge: Și atunci găseam motive pentru a-l bate.

Procurorul: Așadar, dv. ați bătut oameni cînd aveau mine nemulțu-mite, cînd nu erau voioși, cît și atunci cînd erau voioși?

Sorge: Da, niciodată nu mi-a fost greu să găsesc *Gründe*, motive pen-tru bătaie.

OLIVER LUSTIG ■
fostul *Häftling* nr. 112398

*) Colonel în S.S.
*) Sergent-major în S.S.

constelația lirei

BUN VENIT !

Surprinzător și totodată remarcabil la acești patru foarte tineri poeți (sint elevi în ultimul an ai liceului agro-industrial din Odorheiu Secuiesc și membri ai cenaclului „Aron Pumnul”, condus de profesorul de limbă română Octavian Mihăilescu) nu este doar faptul că ei, a căror limbă maternă este limba maghiară (cu excepția lui Nelu Orlaie), scriu direct în românește. Surprinzător și totodată remarcabil este rezultatul însuși al demersului lor liric din care se degajă prospețimea, grația și sinceritatea imaginii poetice. Și acesta este, de altfel, singurul motiv pentru care le oferim un spațiu tipografic ce se vrea a fi prima lor mare întâlnire cu marele public. Bun venit !

V. N. ■

Surprindere

Într-o seară
soarele reapărea
îndărătul ploii.
Aprindea toți norii
și deasupra
capului meu
nu mai fu
decît o pulbere de apă
incendiată.

Columna

Un popor
împietrit în marmură
pe care adie lumina.

Vis de primăvară

Pe coamele înalte ale dealurilor
am adormit cu pleoapele
ascunse-n valuri de griu ;
flori galbene

ca niște bani de aur risipiți
de-o mină străină
străjuiau pe cărare
și mai încolo muguri
din gardurile vii
plesneau
prefăcîndu-se în rozete ;
Sturzii
eufundați în universul
plăpînd
al palmelor mele
se rătăciseră
și mă strigau...

CSUTAK ZELMA ■
Odorheiu Secuiesc
Harghita

Totem

Mi-am tatuat în suflet
iubirea
pentru pămînt și țară.
Nimeni și nimic
nu-mi mai poate șterge
ce în singe s-a așternut !
Nici aștrii, nici dușmanii,

de s-ar uni cu toții la un loc !
Aș fi mai tare și i-aș birui
la fel ca stîncă
apele mării.

Fructe

Roadele pomului
Sintem noi —
culesse
în lunile bucuriei
de mina divină
a țării.

NELU ORLAIE ■
Odorheiu Secuiesc
Harghita

Unire

Unire — cel mai puternic zid
Unire — putere săvîrșită de oameni
Unire — legătura dintre noi și țară,
iubire de țară,
putere
și frăție.

Unire — țel cutezător,
chezăsie,
Unire — țară liberă, independentă,
stîndar tricolor,
neînvins leagăn al
înaintării.

Unire — Alba Iulia, legătură unică,
sînge de oameni vărsat,
țarie,
suflet și inimă.

Unire — strălucești în noi,
înaintînd în nesfîrșitul
libertății noastre.

CZERJAK LENKE ■
Odorheiu Secuiesc
Harghita

Orașul meu

Orașul meu
e cerul sprijinit de dealuri
e sămînta îngropată în acest
pămînt...
orașul meu e seara liniștită
cu lună plină
dînd tîrcoale nopții...
Orașul meu e văzul
e azurul
e un zîmbet
stropit cu o lacrimă izvorită
din Tîrnava
și e un zbor înalt
în contemporaneitate !

MOLNOS ZOLTAN ■

În cadrul Clubului cooperăției meșteșugărești din București funcționează — condus cu inteligență și tact de profesorul Costin Mustață — un cenaclu literar ; se numește Ienăchiță Văcărescu. În fiecare după-amiază de joi se adună aici cîteva zeci de tineri. Poeți, desigur. Prozatori, desigur. Cum altfel ? Dar este vreunul dintre ei un adevărat poet, un adevărat prozator ? După părerea mea, da, sînt mai mulți cei care au dreptul să se considere nu numai începători talentați, ci altceva. Niște artiști. Niște viitori artiști. Printre aceștia se numără muncitorul Alexandru Priboieni, tehnicianul Radu Stoenescu, proiectantul Octavian Berindei.

FLORIN MUGUR ■

Patrie

Îndrăznesc să recunosc, printre noi
zăcăminte,
Inima țării fierbinte.
Uneori am impresia că-mi recit Iluzoria
stea din izvoare,
Cu genunchii-ndoiiți pe muchii subțiri de
topoare.

Uneori mă simt un vultur bătrîn,
privind cu neîncredere spre rotoarele văi.
Amurgul mă-nțîmpină trist și mi-e frig
și mi-e somn în penumbra ochilor săi.

Îndrăznesc să iubesc și să sufăr
Fețele, suprafețele, luminile,
Îndrăznesc să mă supăr pe arborii
Care nu-și mai simt rădăcinile.

Mama

Mama e prinsă în vîietul roșii.
Rar îmi mai calcă pragul cu florii.
Vine numai de sărbători
Să mă-ntrebe ce fac și să-și vadă nepoții.

Vine cu daruri încărcată
Pentru mine și pentru copil.
O vom ajuta și noi vreodată
Cînd n-o să mai poată veni ?

Îmi povestește de copilărie,
Năzbitii despre care-am și uitat,
Lucruri de preț ce-mi zac în amintire
Ca-ntr-un vapor de-un secol scufundat.

E o coloană care susține
Templul de marmură al zeilor drepti.
Cu sufletul ăsta ce-ți aparține,
Dacă nu vii, vin eu, mamă. M-aștepti ?

ALEXANDRU PRIBOENI ■

Albă-ca-Zăpada

Am s-o iubesc pe Albă-ca-Zăpada,
am s-o iubesc,
îmi voi auri epoleții și eizmele
numai pentru ea.
Pentru Albă-ca-Zăpada
am să învăț alfabetul încă o dată
a, e, i, o, u —
numai să se ridice zmeul de hirtie,
numai să se ridice,
acum cînd, cu un ban de argint,
cu un singur ban de argint,
întreg haosul poate fi acoperit.

Bacovia

Noaptea la ora 33
din prag începe strada Bacovia
ca un lung șir de paravane
după care se ascunde același actor.

O mărunță senzație de frig,
un sunet de pe cealaltă lume,
o pereche de cuvinte
ce mișcă acele ceasornicului agățat de
tavan
ca o ghilolină cu memorie.
Strada Bacovia :
prinți artificiali
trandafiri mecanici
o mie de păpuși cu toate aripile de vată,
ca-ntr-un spital cu ușile pictate.

RADU STOENESCU ■

Ca despre un cerb

Cît de subțire este risul
între valțuri de aer

rostogolit în dreptul ferestrelor

Roți de hirtie
se așază deasupra copacilor
închipuindu-i melcii uriași
la intrarea în toamnă.

Și dintre toate, poezia
se știe după frica de a asculta
plîsul copilului în camera vecină
cînd înveți că pămîntul
poate aîi de ușor lua forma
supîa a glonțului —

Prea cuminți vinătorii
se ridică în dreptul cuvîntului
vorbind despre lumină
ea despre un cerb.

Această colivie

Voi spuneți că vine zăpada
peste casele înalte ale orașului
și pină să vă asculte cineva
toate mușcatele dintre ferestre
înflorose.

Ar trebui să numărăm trenurile
ce nu se mai întorc.

Copilul cere ziarul
își face din el o corabie și ride
— o corabie ascunzînd ultima experiență
nucleară

în poligonul din Nevada —

Voi spuneți că vine zăpada
dar lucrurile se strigă sigure pe nume
și treptele din fața casei
iau forma unei păsări.

OCTAVIAN BERINDEI ■

PRO MEMORIA (20-26 noiembrie)

1969 — Aselenizarea navei Apollo-13.
● Anul acesta se împlinesc 100 de ani
de cînd : L. Pasteur a realizat virusul-
vaccin și a descoperit stafilococul și
streptococul ; J. B. Hammond a bre-
vetat invenția mașinii de scris per-
fecționată ; E. Degas pictează „Dansa-
toare în rochie roz”, P. A. Renoir —
„Din lojă”, Ion Andreescu — „Drumul
mare”, iar A. Rodin creează „Gîndito-
rul”. ● 20-26 nov. 1919 — Conferința
internațională a tineretului de la Ber-
lin, la care se constituie Internaționala
Comunistă a Tineretului. ● 20 nov. 1922
— Conferința internațională de la
Lausanne în problema Bosforului și
Dardanelelor. Participă și România. Se
semnează tratatul de pace cu Turcia,
care recunoaște drepturile României

asupra insulei Ada-Kaleh. ● 20 nov.
1907 — S-a născut Mihai Beniuc la
Sebiș — Arad. Absolvent al Facultății
de filozofie din Cluj. Studii de specia-
lizare la Hamburg în domeniul psiho-
logiei animale. Preparat la Institutul
de psihologie din Cluj, asistent, confe-
rențiar, consilier cultural. Funcții de
conducere în Uniunea scriitorilor. În
1966 își reia activitatea profesorală la
Universitatea din București. Director al
unor publicații literare, deputat, mem-
bru al diferitelor comitete naționale și
internaționale. Debutează ca poet în
Bilete de papagal (1928). Scrie și nuve-
le, romane, piese de teatru, publicisti-
că literară ; traduceri. ● 21 nov. 1784
— Iosif al II-lea ordonă reprimarea
răscoalei țărănești conduse de Horea,
Cloșca și Crișan de către armată. ● 21
nov. 1857 — Deputații pontazi din Mol-
dova, conduși de Ion Roată, cer Adu-
nării ad-hoc desființarea boierescului.
● 21 nov. 1877 — Trupele române
ocupă Rahova (Orjohovo). ● 1900 —
Industriașul Gh. Assan aduce la Bucu-
rești primul automobil (7-8 km pe

oră). ● 21 nov. 1921 — Congresul
Partidului Național-Liberal (București),
care adoptă noul statut și programul
bazat în ceea ce privește prevederile
economice pe principiul „prin noi în-
sine”, urmărind dezvoltarea capitalului
industrial și financiar autohton. ● 21
nov. 1932 — Premiera piesei Titanic
vals de Tudor Mușatescu la Teatrul
Național din București, cu George
Calboreanu, Sonia Cluceru, Ion Fin-
teșteanu, N. Atanasiu. ● nov. 1944 —
Reapare la București seria a III-a a
Vieții românești condusă de M. Ralea
și D. I. Suchianu. ● 21 nov. 1944 —
Trupele române încep luptele pentru
cucerirea Munților Bükk din nordul
Ungariei. ● 22 nov. — Sărbătoarea na-
țională a Republicii Liban. ● 22 nov.
1898 — Biblioteca Academiei Române
devine bibliotecă publică pentru cer-
cetători. ● 22 nov. 1916 — Începînd cu
nr. 190, Monitorul Oficial se tipărește
la Iași. Dificultățile de aprovizionare
duc la scăderea calității tiparului. To-
tuși, aceste file urite ca aspect, care
trădează atîta suferință și durere, sînt

file glorioase ale istoriei neamului. Ele
înregistrează victorii și înfrîngerii, dar
cuprînd zeci de pagini cu numele eroi-
lor țării. Nr. 191 din 16 nov. 1918 este
ultimul tipărit la Iași. La 22 nov. se
sărbătorește la Ministerul Franței din
București triumful comun. ● 22 nov.
1918 — Consiliul Național Român Cen-
tral din Transilvania cere guvernului
maghiar recunoașterea puterii depline
asupra Transilvaniei. ● 22 nov. 1963 —
Este asasinat la Dallas (Texas) John
Fitzgerald Kennedy (n. 1917), lider al
Partidului Democrat, președintele
S.U.A. ● 23-24 nov. 1960 — Sesiunea
Prezidiului Consiliului Mondial al Păcii
la București. ● Sărbătoarea națională
a Republicii Zair. ● 24 nov. 1796 — S-a
născut Stephan Ludwig Roth, istoric și
gînditor transilvănean de renume.
Participant la Revoluția din 1848-1849,
a susținut cauza românilor transilvă-
neni. A fost condamnat la moarte de
un tribunal militar maghiar și execu-
tat în 1849.

REGHINA VIRVICI ■

DOCUMENTE ALE UNEI MARI CONȘTIINȚE

În decembrie 1941, aflându-se în dureros refugiu la Sibiu, Universitatea Daciei Superioară a ținut să comemoreze cei 250 de ani de la moartea marelui cronicar Miron

Costin. Cu care prilej, profesorul Alexe Procopovici — evocând figura martirului — rostește un memorabil legământ: „În țara aceasta nime să nu se mai piardă, pentru că este un om întreg și drept, un gânditor ager, care are curajul convingerilor sale, și pentru că este prin fapte și prin atitudine un slujitor credincios și un adăugător al ei. Să ne chivernisim esențele cele mai de preț ale virtualității românești”.

Acest înălțător moment universitar ne-a revenit stăruitor în minte, în zilele din urmă, pe când reflectam asupra tragicului sfârșit al unei alte glorii a spiritualității românești — savantul de renume mondial Nicolae Iorga.

Cu un an și ceva în urmă apărca, sub auspiciile Editurii „Scrisul românesc” din Craiova, volumul *Ultimele* — ediție ce înmanunchează toate poeziile, o parte din articolele politice și un set de portrete ale lui Nicolae Iorga, cel din ultimele cincisprezece luni de viață. Au rămas, atunci, în afara științificei discursuri

parlamentare rostite, exact în aceeași perioadă, de unul dintre cei mai străluciți reprezentanți ai elocinței românești. Genialul orator-patriot N. Iorga trebuie să fie cunoscut generațiilor de cititori din zilele noastre! Este și motivul pentru care purcedem la prezentarea acestei atitudini civice a lui N. Iorga — vizavi de deriva apocaliptică în care intra omenirea.

Marele cărturar, destușor de istorii vechi și multe, își rostește cuvântul de foc în cadrele noului regim politic instituit sub dictatura personală a regelui Carol II — și mărturisim că nu-i rostul nostru să insistăm cu analize de nici un fel asupra acestor realități socio-politice; a făcut-o, cu excelente rezultate, Al. Gh. Savu în cartea sa *Dictatura regală*. În orice caz, că N. Iorga a fost un incomod pentru noua stare carlistă, o atestă cu pregnanță întreaga desfășurare a dezbaterilor parlamentare — inclusiv *cabala regală* prin care avea să fie răsturnat de la președinția Senatului. Numai că discursurile lui

N. Iorga, expuse în Senat între iunie 1939 — martie 1940, poartă în ele — aproape în exclusivitate — pecetea cutezătoarei sale atitudini antihiileriste, de vajnic stîlp apărător în calea surpătorilor de Cetate și pentru salvagardarea ființei naționale a României. De aceea, aducând prinos de recunoștință la cripta memoriei apostolului-profet — brad românesc viguros, căzut victimă terorii hitleristo-legionare — chibzuit lucră este să ne readăpăm încă setea noastră milenară de deaprate și de adevăr istoric și la acest neseecat izvor.

În cele ce urmează, redăm părți ilustrative din cuvântul lui N. Iorga — preluat de discuțiile, în Senat, asupra proiectului de răspuns la mesaj. Momentul ca atare a avut loc în ziua de miercuri, 28 iunie 1939.

STELIAN NEAGOE

„Păcatul este că s-a îngăduit maimuțărirea periculoasă a lucrurilor din afară...”

N. Iorga: D-le președinte, d-lor senatori, cum ați putut vedea, am ascultat de la un capăt pînă la altul cuvântările care s-au ținut în jurul răspunsului la mesaj...

Din toate aceste puncte de vedere, este interesant să se dea o definiție: Definiția acestei noi stări de lucruri, definiția Senatului, răsărit în starea nouă de lucruri...

Da, credem că din cele spuse de unul sau de altul va ieși definiția aceasta, care este necesară. Este necesară pentru noi, ca să știm ce este noua ordine de lucruri, este interesantă pentru țară, este interesantă pentru străinătate, pentru străinătatea care ne-a fost prietenă și care trebuie să se întrebe dacă mai este siguranță în prietenia noastră, pentru străinătatea care nu ne-a fost prietenă, prin puterea împrejurărilor, a conflictelor de interes, pe care nimeni nu le poate opri și care, imbiindu-se spre noi, trebuie să știe ce o așteaptă de la noi.

Prin urmare din toate aceste puncte de vedere, se simțea necesitatea acestei lămuriri. Lămurirea n-a venit. O s-o încerc eu, pe baza cunoștințelor, cite le-am putut aduna, pe baza unei foarte lungi experiențe politice, pe care n-o socot încheiată, pentru că văd cum se desfășoară lucrurile, și în același timp, și pe baza învățăturilor istorice, pe care mi le dă profesiunea mea, chemarea mea, pentru care n-am nici un merit...

Deci, încăodată, cum am ajuns noi la acest regim? Să ne aducem aminte și veți vedea că semnalarea pe care o am în vedere corespunde cu adevărul cel mai desăvârșit.

Evident că s-a făcut în istoria românilor un lucru extraordinar prin crearea statului român unitar, intrupat, așa cum a ieșit din imensele sacrificii...

A doua zi după această minune la care trebuia să ne închinăm, și de care trebuia să ne facem vrednici, se cerea să ne adresăm la altcineva decât la cele câteva sute de persoane care ne guvernaseră România pînă atunci. Acesta este adevărul! Prin urmare, era natural să fim guvernați prin mai mulți oameni, prin oameni mai dezinteresați și prin oameni care să aibe conștiința că un lucru nou a început...

Dar acestea fac parte din trecut. În tot acest timp s-au petrecut două lucruri care sînt la originea regimului celui nou. Aceste două lucruri sînt: Alteceva. Aici să-mi dați voie să subliniez bine gândul meu.

Acesta este adevărul.

Nu confundăm situația de la noi cu situația din Italia d-lui Mussolini și cu situația din Germania cancelarului Hitler. Aici a fost cu totul altceva. Acolo în Italia, într-adevăr luptătorii războiului și în Germania, un număr oarecare de oameni amestecați și ei în război, dar care aveau și o carieră politică, oamenii aceștia — pe niște căi care nu pot fi ale noastre, căci noi sîntem, înainte de toate, deși un popor foarte hotărît, un popor blind — pe aceste căi au ajuns să ia în stăpînire statul. Și, atunci cînd oamenii înarmați, formînd oști gata de orice, iau în stăpînire statul și, cum este cazul Italiei, inițiativa o țin pentru șeful lor, respectînd pe monarh, dar mărginindu-i acțiunea, sau, cum este cazul în Germania, înlătură însuși persoana suveranului, pentru ca șeful acestei mișcări, cu anumite titluri luate din istorie sau din poezie, să-l înlocuiască.

Atunci, evident, că oamenii aceștia pot face orice... Un drept potrivit cu dreptul pe care l-am învățat noi și l-am respectat noi, evident că nu există, dar este un drept al puterii manifestate față, care s-a luptat cu tot riscul care a ajuns să biruite.

Dvs. sințici reprezentanții foarte stimabili ai altor ramuri de activitate românească, dar nu aveți, cum nu avem nici noi, senatorii de drept, cum n-are nici banca ministerială, nu aveam caracterul unor cumpliti luptători care au lăsat jertfe în urmă și după ce și-au spălat miinile de sînge, s-au apucat cu miinile acestea, îndirijite tocmai prin sîngele vărsat, să guverneze țara. Nu, regimul

acesta nu l-a făcut Carol II, regele României. Nu l-ați făcut dvs. și de aceea, și în ce privește Frontul (renașterii naționale — n.N.), cei care beneficiază de acest regim și cei care îl reprezintă, fără a beneficia în sensul obișnuit al cuvîntului, trebuie să fie de cea mai desăvârșită modestie.

Atitudinea mussoliniană din Italia și atitudinea hitleristă din Germania nu se potrivește cu noi...

În acest timp ce s-a făcut? Iată cei doi factori la care vin acum. Un factor a fost imitarea străinătății; al doilea factor a fost înscăunarea anarhiei cutezătoare...

Păcatul este că s-a îngăduit maimuțărirea periculoasă a lucrurilor din afară care nu puteau fi introduse la noi și care nu se puteau aclimatiza aici. Și, al doilea, că s-a îngăduit oricărui îndrăzneț să devină stăpînul străzii și să amenințe cu moartea pe oricine i-ar fi stat în cale.

Ce însemna seria aceea de uniforme de toate culorile? Și guvernul își avea uniformele sale. Erau tot felul de cămași, mai mult sau mai puțin spălate, iar în ce privește corpul pe care-l îmbrăcau cămășile acestea, el era cam de aceeași calitate. Cămășă verde, cămășă albastră, cămășă neagră, cămășă albă, cămășă brună. Era și un subsecretar de stat sub guvernarea liberală, care își avea și el cămășile sale. Aceste cămășii — ceea ce se potrivește mai bine cu sexul acelor care le îmbrăcau, — aceștia erau un fel de sans-culoși ai „revoluției” românești.

De fapt, sans-culoșii francezi erau aceia care nu purtau pantalonul costumului de curte, ci pantalonii pe care li poartă astăzi toată lumea. Ai noștri n-aveau pretenții decât la cămăși, pentru a ne filifa toate cămășile lor sub nas. Așa se făcea în Germania, așa trebuia să facem și noi, așa se făcuse odinioară la d. Mussolini, dar din ce în ce mai puțin, așa trebuia să facem și noi. Nu puteai ieși din București fără să mîlînești lagăre de exerciții, și din cînd în cînd puteai să vezi pe străzi deliați.

Dar a trebuit atunci ca un om fără rost în stat, numai un cetățean îngrijorat, — atunci cînd Bucureștii erau ocupați de trupele celui care și-a plătit păcatele (Cornelii Zelea Codreanu, condamnat la zece ani muncă silnică, apoi suprimat la sfîrșitul lunii noiembrie 1938 — n.N.), — deși eu nu iau răspunderea nici pentru păcatele pe care le face cineva, nici pentru felul cum este adus a le ispăși — cînd erau ocupați Bucureștii de trupele celui asupra memoriei căruia să aruncăm un veșmînt de milă și de iertare, așa zice, dar răspunderea lui față de istorie, este așa de mare, că un veșmînt de iertare nu-și poate avea loc, a trebuit ca acel om, eu, — să întreb, cu pumnul în masă, Consiliul de Miniștri cum e posibil ca guvernul să părăsească în mina unor energumeni, a unor fanatici, Capitala Țării, s-o predea în mina fanatismului unor indivizi organizați, lăsîndu-i să facă orice voiau, fără știință, fără merit, căci erau studenți care își pedepseau colegii chinîndu-i, studenți care nu permiteau profesorilor să-și facă cursurile, numai pentru că umblau cu revolverele în buzunar. A venit la mine un om de bine, dar care mergea pe o cale greșită și care auzise că am primit și eu o amenințare, de altfel am o bibliotecă întrecăgă — ca să-mi spuie îți trimît eu să te păzească niște băieți de-ai mei, solzi, cu revolvere în fiecare buzunar.

Și era aici pe cheil Dimboviței, cartierul general, de unde plecau ordine, care se și executau. Mai puteau merge lucrurile așa? Nu.

...S-au încercat toate soluțiile înainte de a se ajunge la Constituția din 1938...

Și s-a mers la alegeri (electorale din decembrie 1937 — n.N.). Cel care era ministru de interne (Richard Franasovici — n.N.) îndeplinește acum o misiune foarte importantă în diplomație (ambasadorul României la Varșovia — n.N.). Este foarte sigur însă că sau nu știa să facă alegeri, sau n-avea curajul să le facă, sau pentru cine știe ce motive îi cădea bine să

lase a ieși ce o să iasă. Au urmat frămîntări de un misticism din cele mai nesănătoase, spunîndu-se că se va căpăta orice dacă se aduc partizanii la putere și niciodată țărănul, în simplitatea lui, n-a fost mai mult exploatat decît de acești băieți, tovarăși de mîncare, tovarăși de băuturi, tovarăși de „dureri” și sfaturi, pe care eu îi cunoșteam foarte bine, căci doar veneau la examen la noi și îi puteam judeca. Și țara s-a trezit deci cu 60 de deputați ieșiți ca din fundul pămîntului...

S-a chemat alt guvern (sub președinția lui O. Goga — n.N.), în credința că acest guvern, care era un guvern de dreapta și care în politica externă n-avea reala și profunda simpatie pe care eu o păstrez pînă acum cu rasa din care venim noi și cu statul care stă în fruntea acestei rase și care este Franța, inima cea nobilă și gîndul cel măsurat al Franței.

Atunci pentru a avea la guvern o altă dreaptă decît dreapta oamenilor revolterului și pentru a ne prezenta în politica externă altfel decît în inchipuită sclavie, — pentru că era o sclavie ce ni se cerea de Franța, — pentru aceasta s-a recurs la un nou guvern, avînd în frunte pe una din cele mai frumoase personalități din dezvoltarea literaturii noastre și desigur un om de mare talent; și chiar pentru gîndul lui cel bun, mai mult decît pentru puțința lui de a înfăptui, care s-a dovedit aproape nulă, — trebuie să-i fie lumea recunoscătoare...

Și, atunci, am fost chemați noi (foști miniștri demnitari în stat: prim ministri, președinți ai Corpurilor legiuitoare — n.N.) de suveran. Noi, fără nici un fel de sfat de la noi. Aici sînt membrii Consiliului din februarie 1938. Nimeni n-a venit cu un sfat, ci totul a plecat de la rege. Și regele ne-a chemat și ne-a pus înaintea tristei situații...

Ce mai lipsea? În momentul plecării noastre din Consiliul de Miniștri, în aprilie 1938, în momentul acela eu am fost însărcinat să arăt printr-o scurtă cuvîntare ce mai era de făcut: Era vorba de legea electorală care trebuia încă de atunci alcătuită. Unii dintre dvs. știu foarte bine că acestea au fost cuvintele cu care am plecat noi de acolo. Vedeți eu acuz că nu s-a făcut legea electorală de atunci și că n-am intrat astfel în normal. Fiindcă acțiunea teroristă (a Gărzii de fier — n.N.) exista încă în acel moment, a trebuit să primesc în casa mea, ca ministru, o scrisoare de insulte și amenințări (din partea „căpitanului” C.Z. Codreanu — n.N.) — eu care nu sînt deprimat a le primi, — ca să mă adresez parchetului militar, iar parchetul militar a făcut ceea ce era de datoria lui să facă (C.Z. Codreanu a fost condamnat la șase luni închisoare pentru ultraj prin presă adus unui demnitar de stat aflat în exercițiul funcțiunii — n.N.). Atunci s-a văzut că într-o societate îngrozită ajunge ca acei care reprezintă autoritatea și legalitatea să ia o măsură, pentru ca toată iluzia teroristă să cadă la pămînt.

Este adevărat că au trecut numai câteva luni de zile și dacă prima fază a acestor amenințări, pentru o ciudată transformare prin pregătiri singeroase a societății românești, a putut să se înlăture, a venit apoi o altă fază, și tot sub influența străină.

Eu nu pot să spun mai mult. De pe banca ministerială, în privința aceasta nu se poate spune nimic. A trebuit însă o altă întetire din străinătate (din Germania hitleristă — n.N.), pentru a se încerca a doua lovitură (stipendiata de Berlin, legionarii de sub conducerea veleitarului Horia Sima pornesc un nou val de terorism cu atentate și asasinat politice — n.N.). Pe urmă miniștri noi au făcut ce au crezut și lucrurile s-au isprăvit (mișcarea teroristă legionară este sever reprimată; C.Z. Codreanu, implicat într-un nou proces, de trădare națională, este condamnat la zece ani muncă silnică, iar în urmă este executat împreună cu „nicadorii” asasini ai lui I.G. Duca și „decemvirii” asasini ai ex-comandantului gardist Mihai Stelescu: H. Sima și alte căpetenii legionare reușesc să se refu-

gieze în Germania — n.N.). După aceasta nu mai putea veni legea electorală, reîntrarea în normal și aducerea la îndeplinire a programului fixat prin Constituție. Acesta era de la început program firesc, dar coroana nu se simțea încă destul de în siguranță. Atunci s-a întreprins un tratament homeopat. Față de războiul care se purta împotriva autorității legale, cu anume îmbrăcăminte, cu anume organizații militare, cu anume ceremonialuri, a trebuit, „pentru binele țării”, să treacă toate acestea de partea cealaltă, de partea puterii publice.

Unii oameni grăbiți au și strigat că s-a început deci regimul totalitar în România, și de acum înainte toți trebuie să gîndim la fel, toți trebuie să ne mișcăm la fel, toți trebuie să strănutăm la fel. În afară de aceasta, nu este decît trădare de patrie și revoluție...

Sînt oameni care privesc și acum lucrurile totalitar. În străinătate, în Italia, a apărut un articol în care se spunea: România veche s-a dus cu totul. Acum sîntem deci sub un regim totalitar.

Dar nu sîntem totalitari. Dacă s-ar pune la vot în forma aceasta că dvs. trebuie să renunțați la orice inițiativă proprie pentru a deveni totalitari, eu cred că, cu toate legăturile pe care le aveți mulți dintre dvs. cu regimul, ați vota împotriva ideii acesteia de totalitarism, care este cu totul străină de sufletul nostru.

Să nu se uite un lucru: Țara Românească a trăit secole în obștii libere de țărani. Români au ridicat apoi domni, au ridicat dinastii, de care ne-am ținut așa de strîns legați, cită vreme a fost un reprezentant al lor. Ștefan cel Mare a ieșit din adunarea populară de la Dîbăcitate; Matei Basarab a ieșit tot din adunarea populară conștient și liber; Constantin Brîncoveanu a ieșit tot de acolo. Mișcarea de dezrobire a lui Tudor Vladimirescu a ieșit din adunarea populară.

Și Cuza-Vodă nu s-a sprijinit pe boieri, ci pe voința aceasta, în sfîrșit liber exprimată, a țărănilor care își aveau acum pămîntul lor. Și țara noastră, și la 1877 (...) și în timpul Marelui Război, țara aceasta a fost apărată tot de adunarea populară în arme, avînd în frunte pe admirabilii țărani, care și în acest ceas din urmă (martie 1939 — n.N.) au stat acolo la graniță, arătînd că trebuie să se treacă peste un popor întreg, pentru ca să se stîrbească hotarele noastre...

V-am arătat neted de unde s-a pornit, iată rezultatul. Iată unde am ajuns. Iată ce este astăzi legalitatea, iată ce este astăzi numai oportunitatea trecătoare...

Și acum, încheind, d-le președinte și d-lor senatori, s-a văzut ce a fost înainte, am căutat să dovedesc ceea ce este astăzi, într-adevăr, nu ca iluzie, dar ce este într-adevăr ca libertate politică și ca drept al poporului românesc. Puține propoziții vor ajunge ca să arăt ceea ce cred eu că poate fi de acum înainte: Să intrăm în lege, în tot ce cuprinde legea, fără a face un pas, fără a încerca să facem un pas dincolo de lege! Să respectăm gîndul uman, care este un lucru sfînt și care, dacă este lovit, o națiune întreagă degenerează și un stat nu se poate sprijini decît pe o civilizație națională hrănită de libertatea gîndului uman.

Să unim împreună libertatea, pe care nu o poate urmări nimeni pînă în fundul gîndirii noastre, cu autoritatea, fără care orice societate se dărîmă...

Să ne unim, nu prin favoarea pe care am căpătat-o la un moment și din care se face un privilegiu, să nu înlocuim vechea clasă privilegiată printr-o nouă clasă privilegiată de jurăminte și de uniforme, ci să stringem toate voințele, peste orice privilegiu, fiecare sacrificînd, unii o întregă viață politică, iar alții un moment de noroc care a căzut asupra lor, pentru ca sprijinindu-ne pe clasele fundamentale, să umblăm pe o linie care să fie numai a noastră, înlăturînd tot ceea ce este de aiurea ispită și tot ce este de aiurea amenințare!

Ștefan Czako:

„Promovarea se joacă pînă în ultima etapă“

— De fapt, cine sînteți dumneavoastră, tovarășe Czako?

— Antrenez echipa de fotbal U.T.A.

— Din acest motiv ne și aflăm aici, ca să discutăm despre U.T.A. Numai că, știți bine, fotbalul nostru a avut

și are o mulțime de Czako, care din ei sînteți?

— Ștefan Czako.

— Deși înțelegem că nu prea vă omoăriți cu vorba, v-am ruga să vă prezentați, pe scurt, cititorilor. Se poate?

— Firește, dar nu vreau să par lipsit de modestie. În general.

— Nici o grijă, n-o să păreți altfel decât sînteți. Poftiți.

— Mă trag dintr-o familie de fotbaliști. Cel mai cunoscut a fost, fără îndoială, tatăl meu, Iosif, fost component al naționalei care a participat, în '30, la cea dintîi ediție a mondialelor, la Montevideo. Tata, da, a avut clasă.

— Dar fiul?

— Am jucat și eu. Întîi și întîi la Jiul, luat de Sepci baci la nici 18 ani. Apăra încă Crisnic, iar eu l-am înlocuit, ca înger, pe Gabor, care făcuse o flebită. O vreme, din '60 în '64, am jucat la U.T.A., după care am trecut la Baia Mare. Mi-am încheiat cariera tot la Arad, la C.F.R., punind ghetele în cui la 33 de ani.

— Acum cîți ani aveți?

— 42 și, asta să n-o scrieți, o față studentă în anul I la medicină.

— Conțați pe noi, n-o să scriem! În altă ordine de idei, cînd ați devenit antrenor?

— După ce m-am retras. După ce am promovât cu Constructorul Arad din județ în C. am fost, pînă în toamnă, secund la Olimpia Satu Mare. Am lucrat cu Gheorghe Stăicu 4 ani.

— E grea viața de secund, tovarășe Czako?

— A mea n-a fost, eu fiind, de fel, un tip conștiincios. Cred că am luat de la Stăicu ce avea mai bun.

— Anume?

— La capitolul pedagogie, Stăicu le poate da multora lecții. Știe să-i apropie pe jucători, asta mi-a folosit mult la Arad.

— În ce sens?

— Cînd am venit, atmosfera era sumbră. Mulți jucători aveau de gînd să plece, unii nici nu s-au mai întors, iar ceilalți păreau împăcați cu soarta.

— Ce soartă?!

— Se resemnaseră, ca și cînd Oradea sau Satu Mare ar fi cîștigat, una sau alta, seria încă înainte pe prima etapă?! Altfel zis, bătălia părea pierdută deși nici nu începuse?! Ne-am pus, firește, pe muncă, refuzînd orice concesie. În paralel însă, i-am adunat pe jucători, le-am deschis ochii și le-am redat încrederea în forțele lor. După meciul de la Aiud, lucrurile s-au simplificat.

— De ce?

— U.T.A. a învins în deplasare și moralul s-a schimbat.

— Tovarășe Czako, cine „ne-am pus“, cine „i-am adunat“, cine „le-am deschis“?

— Eu și colegul Ioan Pătrașcu n-am fi reușit dacă n-am fi avut alături secția, asociația și, fără exagerare, orașul. Am găsit sprijin la toate nivelele. Aradului fiindu-i imposibil să uite că U.T.A. a fost de atîtea ori campionă și că, între altele isprăvi, a eliminat cîndva pe Feijenoord, făcîndu-și un nume în fotbalul european.

— Da, așa ceva se uită mai greu, aveți dreptate. Ziceați că mulți jucători aveau de gînd să plece și că unii au fost pierduți. Care au fost unii, care au fost ceilalți?

— Ducadam și Csordas s-au întors, Jivan și Leac nu. În vară, i-am adus pe Șchiopu și pe Mușat, primul venînd de la Brad, celălalt de la Timișoara. Era să uit, și pe Marcu, de la Satu Mare.

— Apropo de Șchiopu, cum de-ați apelat la el?

— Vă gîndiți la faptul că are 34 de ani?

— Exact, nu vi se pare un argument?

— Nu, un jucător e bun atît cît e bun, indiferent de vîrstă. Dealțul, U.T.A. își face treaba și cu Kukla, și cu Iorgulescu, ambii trecuți de 30 de ani. Dacă vreți, U.T.A. de azi înseamnă pentru Șchiopu cea ultimă șansă ce i s-a acordat, cu ani în urmă, lui Lereter. Nu cred că o va irosi.

— Iorgulescu?! Mai apăra?!

— E încă indisponibil, dar nu exclud posibilitatea ca el să revină. Ambitia cu care și-a reluat, încă timid, antrenamentele, avînd o tîjă metalică în picior, îl recomandă în acest sens.

— Cu Șchiopu, cu Kukla, cu Iorgulescu, iată că U.T.A. își justifică alintarea de „bătrînă doamnă“, așa-i?

— N-aș zice. Media de vîrstă a formației e sub 25 de ani. Din pepiniera proprie am promovat o serie de juniori, Lovasz, Vușcan, Telecan, Iova și Tirban, care promit mult. Din păcate, Vușcan și Telecan au plecat militari.

— Care din ei are cele mai mari perspective?

— M-aș opri la Iova, fundaș puternic, capabil să joace și pe stînga, și pe dreapta. Asta dacă-l omitem, cu bună știință, pe Csordas.

— Chiar așa, ce-i cu Csordas? Am auzit despre el, component al lotului național de juniori, numai vorbe de laudă, le merită?

— Le merită.

— Pe ce temel?

— La nici 19 ani, posedă calități fizice excepționale, forță, detentă, combativitate. L-am găsit mijloc și, din cînd în cînd, arîpă falsă, l-am împins în vîrf și randamentul lui a crescut simțitor. Vă asigur că veți mai auzi de el.

— Așa să fie. Trecînd la altceva, cîți din jucătorii de azi ai echipei au mai evoluat în A?

— Să numărăm. Ducadam, Bîtea, Kukla, Giurgiu, Vaczi, Șchiopu, Cura și Tîza, au ieșit 8?

— Au ieșit. Să deducem din asta că experiența e una din armele de bază ale unei formații care, avînd plus 5 în clasamentul adevărului, speră să revină în

prima divizie?

— Sigur, experiența contează, dar ea nu-i totul. Lipsită de valori deosebite, U.T.A. s-a impus, dacă s-a impus, prin omogenitate și putere de muncă. Fără de alte grupări, U.T.A. e o echipă cuminte, fără probleme la capitolul disciplină. Asta-i un avantaj important.

— Cum adică „dacă s-a impus“?! Mai încape vreun dubiu în această privință?

— Poate că nu m-am exprimat corect, recunosc, dar altceva am vrut să spun. Unii cred că U.T.A. e deja promovată și aceștia greșesc amar. Eu zic că nu trebuie să ne culcăm pe lauri, promovarea se joacă pînă în ultima etapă.

— Vă e teamă? De cine vă e teamă, tovarășe Czako?

— Vă rog să nu confundați teama cu luciditatea.

— Așa e, vă mulțumim pentru sfat. Cu avizul dumneavoastră, să reformulăm întrebarea. Ce echipe mai pot aspira la cîștigarea seriei? Așa merge?

— Reșița, Clujul, Satu Mare și chiar Oradea, după 1-1 de la Anina. Față de ele, deși înfrîntă duminică, U.T.A. păstrează un avans de 3 puncte în clasamentul adevărului. Sincer să fiu, Oradea cred că a pierdut trenul.

— Deci vă e teamă mai mult pentru alții, greșim?!

— Înainte de toate, mi-e teamă pentru echipa mea.

— Dumneavoastră ați spus-o! Se poate și mai concret?

— La lotul pe care-l avem, mă gîndesc că orice accidentare poate ridica probleme deosebite. Cel mai mare pericol însă ar fi automulțumirea.

— E cazul?

— N-am de ce mă plînge, dar cine știe?! În fotbal e, uneori, ca în dragoste, apar o mulțime de neprevăzute.

— S-a notat, tovarășe Czako. Vă propunem un final ca la „Cine știe cîștigă“, de acord? Care e punctul forte al echipei pe care o antrenați?

— Apărarea. Ea duce greul.

— Care e punctul ei cel mai slab?

— Procesul acumulărilor e în curs, atît din punct de vedere fizic cît și tehnic.

— Va promova U.T.A. sau nu?

— Sper, deși mai e mult pînă departe. Seria rămîne foarte tare, dovadă că nu poți sta cu ochii pe o echipă, mai multe bătîndu-se pentru promovare. Iată, pînă și C.F.R. Timișoara se află în calcule, cine ar fi crezut?!

— OVIDIU IOANIȚOIA ■

Rică vrea să apere la Rapid

Vineri la prînz primim la redacție o vizită neașteptată, Necula Răducanu,

cel mai mare portar pe care l-a avut fotbalul românesc. Îl vedem bătut și nu se sfiim să i-o spunem.

— Trist, Rică, trist?

— Păi cum?! Asta-mi trebuia mie, neică, să mă fac de ris?!

— Ce vrei să spui?

— Baia Mare m-a băgat la fund. Cînd m-am dus acolo, se băteau echipele să mă ia, Lucescu imi dădea 7 telefoane pe zi, Ricută în sus, Ricută în jos, cu flerul lui Mircea știa ce poate Ricută, acum parc-aș fi ciumat. Unul nu mai e, toți se feresc, toți mă refuză.

— Pe bună dreptate, nu crezi?

— La 34 de ani, cîți ai, un portar e la un pas de retragere, așa-i?

— De unde asta, n-am înțeles?! Păi Sartil, păi Iașin, păi Zoff, că l-am văzut pe Zoff la televizor, contra Iugoslaviei și are 37, dacă nu 38?! Numai că Baia Mare m-a băgat la fund.

— Sau tu pe Baia Mare?

— Eu, neică?! Cît am avut de apărat, am apărat, știe toată lumea, cît am

avut de jucat și portar și fundaș central, m-am curățat. N-am putut, cît sînt eu de experimentat, să în locul unei apărări naive.

— Așa o fi, dar Baia Mare te-a lăsat la vatră, nu?

— Pardon, eu am plecat. Mateianu, care rămîne, orice ar zice gurile rele, un mare antrenor, mă cheamă și-acum. Nu mă mai întorc.

— De ce-ai plecat, Rică?

— Mai întîi că, față de ce mi-au promis, nu s-au ținut de cuvînt. Locuiam la club, într-o cameră ca vai de ea, pe care o împărțeam cu Onuțan. Apoi, asta m-a supărat cel mai tare, m-au scos sau au încercat să mă scoată țap ispășitor, uitînd că în partidele cu Dinamo și Progresul am apărat fără greșală. Fără mine, ar fi cîștigat cu Dinamo?!

— Poate, dar asta nu schimbă prea tare datele problemei.

— Ba le schimbă, neică, ba le schimbă. Nu-i corect ca toți s-o facă și unul s-o tragă, ce părere aveți?

— Sincer, nici o părere, Rică. Să nu fi greșit Răducanu niciodată?

— Ba da, cine-a zis că nu?! Dar asta a fost, de-acum mi-a venit mîntea la cap.

— Oare?

— Dacă vă zic.

— Multe ai zis și, în ultima vreme, puține ai făcut, greșim?

— A trecut, neică, a trecut. Acum, vreau să apăr la Rapid, clubul care m-a lansat și de unde, ca un prost, am plecat. Dacă rămîneau la Rapid, eram și azi cel mai mare, că sînt. În afara lui Iordăche, nu recunosc nici un portar de valoarea mea, chit că am 34 de ani.

— Și ești modest, nu-i așa?

— Vă asigur că o să mai auziți de Răducanu. De Răducanu și de Rapid. În divizia A, din toamnă.

— Așa să fie, Rică. Pentru tot ce-ai făcut pentru fotbalul românesc și pentru tot ce, cum promiți, vei face, meriți încă o șansă în plus. Fie ea și ultima.

— Mersi, neică. O să mă pregătesc ca un salahor. Promit.

— ANDREI GEORGESCU ■

Cronica șoselei

Numitorul comun: inconștiența!

Inițial, V. P., electrician la o unitate din Tg. Jiu, în vîrstă de 39 de ani, a avut cele mai bune intenții și anume să facă o vizită părinților săi în satul Vărlari, comuna Stănești-Gorj. Părinții s-au bucurat văzîndu-și fiul, acesta le-a povestit ce mai e nou pe la fabrică, prin oraș, și timpul a trecut zburînd. Cînd Vasile s-a uitat la ceas, era deja 10 seara. Băuse el ceva la părinți, dar cu destulă moderație. „Stai mamă și dormi la noi, nu pleca la drum, că-i noapte și pe deasupra ai și băut, ce-i drept nu mult, dar destul ca să ai necazuri pe drum“. Nici n-a apucat fiul să-i răspundă mamei, cînd pe ușă au intrat niște cunoscuți ai lui Vasile din comună.

— Măi Vasile, ți-am văzut mașina în fața porții și ne-am gîndit să-ți spunem, că poate nu știi de căsătoria Vetei cu Ion, știi tu, ăla care-i face curte de mai bine de trei ani.

— Mă bucură, dacă o vedeți, transmiteți-i urările mele de fericire și noroc, a răspuns Vasile.

— Nici credeam că mult mai bine ar fi dacă felicitările i le-ai transmite personal la nunta care are loc chiar în această noapte.

— Măi băieți, nu pot, vă rog să mă credeți, am venit să-i văd pe bătrîni și mă grăbesc la Tg. Jiu. Miine am treabă.

Cunoscuții lui Vasile nici că se lăsau înduplecați. „Hai la nunta, să jucăm și noi puțin. Vetei o să-i facă plăcere, iar noi vom avea ocazia să bem un vin bun. Sîntem informați că sînt bine aprovizionați.“

Vasile nu știa ce să facă. Propunerea era destul de ispititoare. Cei doi insistau cu o perseverență diabolică. Deși limbile li se împleticeau, nu se dădeau duși din fața ușii. „N-am nici o scăpare, a gîndit Vasile! Bine băieți, mergem!“ S-au urcat în Dacia 1300 toți trei și Vasile a demarat grăbit spre satul Găleşti unde avea loc nunta.

Tăriile băute de Vasile începeau să-și facă efectul. Conducea inhibat, nervos. „In loc să ajung acasă, să mă odihnesc, iată-mă la nunta. Asta imi trebuia mie“, gîndea Vasile.

Alcoolul este periculos în general, dar

devine și mai primejdios cînd la el se adaugă nervii, stările tensionale, graba de a termina cît mai repede o aventură.

Așa s-a întîmplat și în cazul lui V.P. Nu a parcurs nici doi kilometri de la domiciliul părinților, cînd, într-o curbă largă, Vasile a pierdut controlul Daciei 1300. Gîndindu-se probabil la neplăcuta întorsătură a lucrurilor, rulînd cu viteză mare, sub influența licorilor consumate la părinți, V.P. pătrunde pe acostamentul șoselei, se pierde, virează brusc la stînga, așa cum fac în covirșitoarea majoritate a cazurilor începătorii (și din păcate nu numai ei), autoturismul ocupă o poziție perpendiculară cu axul drumului, escaladează șanțul stîng al șoselei, lovește frontal un gard din zid pe care îl dărîmă și, în final, face în cîteva zecimi de secundă o piruetă, revenînd cu fața în direcția inițială de mers.

Toate aceste „figuri“ care le-a făcut autoturismul n-au durat mai mult de 3 secunde. Cînd mașina a luat cu asalt zidul din piatră, ocupanții au zburat din mașină. Au fost transportați toți trei la spitalul din Tg. Jiu, unde V.D., în vîrstă de 22 de ani, a încetat din viață în dimineața zilei următoare, pe la orele 10,00. Ceilalți: șoferul și al doilea pasager, s-au ales cu leziuni grave. Dacă purtau centuri de siguranță, cei doi ocupanți ai locurilor din față n-ar fi fost proiectați din mașină și ar fi scăpat doar cu rîni ușoare. „Nici nu ne-am gîndit măcar să ne punem centurile, a declarat șoferul după accident. Merita să facem aceasta pentru cîteva kilometri care-i aveam de parcurs?“ După cum se vede, merita!

V.P. era un șofer fără prea multă experiență la volan. Primise permisul de conducere doar cu nouă luni înainte de accident, timp în care recoltase însă mai multe avertismente verbale pentru încălcarea regimului legal de viteză.

Alt începător, V.B., rula pe sectorul de drum Acățari — Găești (D.N. 13). În pofida șoselei ude și a burniței care departe de a spăla șoseaua, întreținea mîzga, pilotul nostru cu vechime în conducere de... 30 de zile, rula la volanul Trabantului său cu circa 80-85 km pe oră. Locul din dreapta era ocupat de soția sa, Rodica B., iar pe bancheta din spate se juca Andreea, în vîrstă de doar 3 anișori.

Pilotul tocmai parcurgea o porțiune de șosea în linie dreaptă cînd, din nu se știe ce cauză, a trecut pe sensul contrar unde a intrat în coliziune frontală cu autofurgoneta 21-MS-930. Pilotul autovehiculului greu a încercat să evite ciocnirea, dar nu a putut. Șoferul și soția sa au murit pe loc. Andreea a scăpat fără nici o zgîrietură, ocrotită de partea stîngă spate a mașinii, care ca prin minune a rămas întregă.

La 30 zile după obținerea permisului de conducere și după 17 zile de concediu petrecut la părinți, V.B. suferînd de o gravă maladie cardio-vasculară (declarat totuși apt pentru conducerea auto) își pierde viața.

Doi începători comit accidente grave exact în aceeași zi și exact din aceeași cauză: inconștiența!

— COLONEL VICTOR BEDA ■

Lumea în care trăim

Extraterestrii și grijile noastre terestre

Așa cum vă amintiți, probabil, ipoteza vizitării Pământului de către extraterestrii a devenit foarte populară după zborul primului om în Cosmos. Odată ce omul a pătruns în Cosmos — spuneau adeptii acestei idei — de ce n-am admite și faptul că o ființă înzestrată cu o tehnică superioară ar fi venit din Cosmos pe Pământ? Și, drept urmare, la scurtă vreme, au intrat în modă „farfurile zburătoare”. Au început să fie văzute circulând pe meridianele globului, ca masinile pe marile bulevarde, fel de fel de „farfurii” de toate formele, mărimile și culorile. Nimeni, însă, și niciodată, n-a putut să le demonstreze cu adevărat existența. Oamenii de știință au recunoscut că, de fapt, nu era vorba decât de anumite fenomene astronomice sau meteorologice, diferite descărcări energetice în atmosferă care luau cu aproximație, forma unor uriașe farfurii luminiscente. Explicațiile nu au risipit însă poveștile senzaționale oferite periodic de reporterii în criză de inspirație sau de savanți ciudați în privința ipotezelor lor.

Ideea vizitării Pământului de către extraterestrii a proliferat grație elvețianului Erich von Däniken. Ca să-și demonstreze ipoteza el a pornit să cuturete globul în căutarea „urmelor” lăuate de astronauti. Căci dacă au venit — a pretins el — trebuiau să lase și niște urme. A scris, pe această temă, cartea „Amintiri despre viitor” și a realizat filmul cu același titlu prezentat și de televiziunea noastră. Film care a stîrnit curiozitatea spectatorilor. Potrivit ipotezei lui Däniken „amintirea” acestor vizite, efectuate cu câteva mii de ani în urmă, cînd nave cosmice pilotate de astronauti de pe o planetă extragalactică ar fi poposit pe Terra, s-ar păstra pînă în zilele noastre explicind existența unor neobișnuite construcții și lucrări. În fond, însă, el nu făcea nimic altceva decît să explice unele lucruri, fenomene insuficient cercetate și analizate ale istoriei omenirii prin acțiunile „vizitatorilor” de pe alte planete și a tehnicii lor avansate. Idei captivante, desigur, pentru marea publică, dar fără o fundamentare științifică solidă. Concepția sa se baza mai ales pe jocul fan-teziei. Așa se și face că, unul cite unul, argumentele găsite și prezentate de el drept „urme” ale astronautilor au început treptat să fie pur și simplu pulverizate. Oamenii de știință, diferiți, au explicat și chiar au demonstrat practic proveniența acestor „urme” ca dovezi ale unor străvechi civilizații pămîntesti.

Să ne referim doar la câteva dintre pretinsele enigme. În India există o coloană din fier pur, pe care metalurgistii din antichitate nu știau și nici nu puteau să-l obțină. S-a demonstrat, însă, că ea a fost făurită dintr-un uriaș meteorit, fiind un fel de monument închinat fenomenului ceresc ce l-a impresionat atât de puternic pe indienii. În Insula Paștelui, pot fi văzute o sumedenie de neobișnuite statui gigantice. Îndemnați de cîteva cercetători, locuitorii insulei au ciobit cu unelte primitive, o uriașă statuie, identică celor existente, au transportat-o pe trunchiuri de copac, trăgînd-o numai cu funii din liane, mai multe sute de metri, pînă unde a fost înălțată. O mai elocventă demonstrație practică nici că se

putea. Sau construcția așa-zisei „rampe de lansare a rachetelor” de la Baalbek. Într-adevăr, uriașa terasă poate rivaliza prin dimensiuni cu rampele de lansare din cosmodroame. Doar atât însă. Pentru că în orice condiții, complexe de lansare spațiale sînt, totuși, complicate sisteme tehnice și nu simple terase de piatră. La fel stau lucrurile și cu giganticele imagini de păsări, animale și insecte, create în solul platoului Nazca de pe coasta sudică a statului Peru despre care Däniken spune că ar fi fost semnele de recunoaștere ale unui aerodrom al extraterestriilor. Uriașele imagini au fost descoperite în 1939 de arheologul german Paul Kosak și peruana Maria Reiche. Ei au stabilit, explicat și demonstrat atunci că imaginile — ce se regăsesc repetate atît de multe ori în produsele ceramice și textile ale populației locale — au fost executate începînd din secolul III î.e.n., și alcătuiau un fel de calendar solar cu ajutorul căruia populația afla date despre evoluția soarelui, planetelor, despre începutul primăverii și al toamnei, calendarul muncilor agricole. Imaginile aveau un rol atît funcțional cît și ritual.

Dar în materie de ipoteze, există o autentică inflație, ciudătenile aglomerîndu-se. Vom mai aminti doar una dintre ele. Biochimistii F. Crick din Anglia și L. Orgel din S.U.A. au enunțat supoziția că pe Pământ viața n-ar fi apărut de la sine, ci a fost adusă cu... o navă cosmică al extraterestriilor, (iarăși...) sub forma unei colonii de microorganisme.

Desigur, pînă la un anumit punct, ipotezele acestea născute din jocul imaginației, al fan-teziei sînt amuzante. Dar mai departe este necesar să fim atenți. Ipotezele vizitării extraterestriilor, așa cum le prezintă aderenții lor insistenți, devin chiar dăunătoare: acest mit furnizează explicații aparent simple și facile la unele dintre problemele complexe pe care le pune istoria dezvoltării vieții și a societății omenesti. Știința a dovedit în mod cert: pînă în momentul de față omenirea nu dispune de nici o probă incontestabilă, dar absolut nici una, care să confirme că o asemenea vizită a avut loc cîndva, în trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat al Terrei. În același timp, deși ca urmare a succeselor rebur-tate de astronomie și cosmonautică de ani de zile se caută civilizații pe celelalte planete ale galaxiei noastre, pînă în momentul de față nu există nici o dovadă, nici un semn absolut sigur care să certifice existența acestora.

Dealtfel, dacă este vorba de Pământ și de problemele sale, poate ar trebui să ne gîndim mai puțin la extraterestrii și mai mult la oamenii care îl populează. Ceea ce există pe planeta noastră este rodul muncii și creației lor. Iar ceea ce dăunează oamenilor — mizeria și suferința care mai chinule sute și sute de milioane dintre semenii noștri — își au cauzele tot pe Pământ, cauze ce nu trebuie căutate undeva dincolo de Terra. Să-i lăsam pe extraterestrii în fan-teziile cinematografice și în paginile literaturii științifico-fantastice și să ne întoarcem privirea către oamenii acestui pămînt cu grijile și suferințele lor terestre.

AL. PINTEA ■

Nu puneți mîna pe mama mea!

Intr-o vilă modestă, situată la marginea orașului, într-un cartier inecat în vegetație, locuiau trei femei în vîrstă: mama, care se apropia de 80 de ani, și două fiice, domnișoare bătrîne, avînd în jur de 60 de ani fiecare. Trăiau așa, retrase, de multă vreme, avînd puține legături cu lumea din afară. Oamenii cunoșteau mai mult pe cea mai mare dintre fiice, care ieșea după cumpărături. Nu zăbovea prea mult în oraș, nu vorbea aproape deloc, se grăbea totdeauna să se întoarcă acasă. La vila lor se ajungea pe un drumeag pe care nu mai circula nimeni. Doar factorul poștal venea din cînd în cînd, pentru a aduce corespondența, foarte puțină, precum și pensia mamei. Intr-o zi, s-a abătut pe la casa de la marginea orașului și un funcționar municipal, venit să remită celei mai în vîrstă dintre locatarii, mamei, care avea și rolul de stăpînă a casei, un document oficial. Pentru a primi actul, a ieșit din casă tot făcînd cea mare, care a schimbat cu aducătorul cîteva cuvinte. Acesta din urmă, intrigat la culme, s-a dus glonț la comisar. Cîteva minute mai tîrziu, doi inspec-tori se prezentau la vila izolată, dar fără succes, căci n-au fost primii înăuntru. După obținerea de la parchet a unui ordin de percheziție, poliția a revenit, împreună cu un medic legist și cu mai mulți pompieri. Și fiindcă din nou nu li s-a deschis, au forțat ușa. În momentul cînd reprezentanții legii au pătruns în locuință, le-au văzut pe cele două surori precipitîndu-se spre una din camere, în

care au încercat să se încule pe dinăuntru. Una din ele a înșfăcat un pachet mare, învelit într-un palton vechi. Care pachet s-a desfăcut, lăsînd să apară din el un schelet, mai precis, un corp mumificat. „Nu puneți mîna pe mama mea!”, a strigat cea care ținea pachetul, după care a izbucnit în plîns.

Nu e vorba de un scenariu al unui film de Hitchcock. Faptele de mai sus s-au petrecut de-a-adevăratalea, în localitatea franceză Sanary. Cele trei femei se numesc Hélène (mama), Jeanne și Geneviève Barbaroux. Iar întimplarea ale cărei eroine au fost este rezultatul unei iubiri filiale fără margini, devenită nebunie. Fiicele își îngrijeau bătrîna mamă cu așa de mare dragoste și devotament, încît nu concepeau să se despartă de ea, orice s-ar întimpla. Iar cînd Hélène Barbaroux, la vîrstă de 77 de ani, s-a petrecut din viață, durerea pe care au resimțit-o cele două fiice iubitoare a fost așa de puternică, încît le-a dereglat într-un anumit fel psihicul. Cum s-o ducă pe mămăla la cimitir? Dar acolo e frig, și în-tuneric, și-o să-i fie tare urît, căci nu va mai avea pe nimeni care să-i poarte de grijă, s-o ocrotească. Ca urmare, Jeanne și Geneviève au hotărît ca mama „să rămînă acasă”. Sora mai mare, Jeanne, dormea în fiecare noapte în camera unde fusese instalat corpul decedatei, care datorită unei bune îngrijiri s-a păstrat perfect, mumificîndu-se. Așa au trecut patru ani.

Defecțiunea s-a produs în momentul

vizitei funcționarului de la primărie. Cu siguranță că acesta n-ar fi reacționat altfel decît factorul, dacă și lui i s-ar fi spus despre bătrîna tot atita: „Mama este bolnavă, n-o pot deranja”. Dar după ce a pronunțat aceste cuvinte, Jeanne a crezut de datoria sa — probabil pentru a fi mai convingătoare — să dea un amănunt în plus: „Deakfel doctorul X... este cel care o îngrijește”. Tocmai această precizare l-a mirat la culme pe vizitator și l-a făcut să simtă că ceva nu-i în ordine. Căci doctorul al cărui nume fusese rostit era mort de șase ani.

Întimplarea de mai sus, oricît de inso-lită ar fi ea, îndeamnă la meditație. Căci în condițiile cînd pe mapamond sînt atîta descendenți pe care nu-i interesează decît bunurile părinților bătrîni, părinți de care nu știu cum să se descotorosească mai repede, cînd înlînești omenii în vîrstă lăsați de copiii lor în părăsire și fără nici un sprijin, uitați ani de zile, cînd afli despre indivizi care o viață întreagă n-au dat mamei lor nici un pahar cu apă, dar, după ce mama a murit s-au repezit să-i ia pînă și pernița de ace, cînd auzi că sînt atîta care depun eforturi pentru a grăbi sfîrșitul celor ce le-au dat viață, este reconfortant să constăți că există sentimente filiale așa de puternice, ca acelea ale femeilor din Sanary. Să înnebunesci datorită dragostei pentru părinți bătrîni, de durere că ei s-au sfîrșit, iată o nebunie sublimă, care dovedește că locuitorii Terrei sînt capabili și în vremea noastră să ofereilde de omenie și devotament nemărginit.

ION D. GOIA ■

Mai există dominioane

Mauritius este definit ca o monarhie constituțională avînd, ca membru în Commonwealth un statut politic-constituțional deosebit. Acesta de dominion. Șeful statului este, de jure, suveranul Marii Britanii, reprezentat de un guvernator general. Trist și așa. Dar iată că primul ministru al acestui stat, Seewoosaur Ramgoolam, neavînd curajul să înfrunte un referendum popular pentru a nu pierde acest înalt post pe care britanicii i l-au pregătit înaintea decolonizării, a consimțit să cedeze, cu mai mulți ani în urmă, stăpînirii săi de la Londra o porțiune a teritoriului insulei, arhipelagul Chagos, al cărui principal atol este Diego Garcia. Cei ce trăiau în aceste locuri însoțite au fost nevoiți, de fapt obligați, să plece, pentru că Diego Garcia avea să devină sediul unei baze nucleare americane, curenturătoare amenintare, în plin Ocean Indian, ale cărui ape au fost și recent tulburate de manevre anglo-americane de anvergură. În amplul cor al forțelor păcii și progresului, Diego Garcia revine din

ce în ce mai des. Miscarea Militantă Mauritiană, guvernele progresiste din regiune cer, prin O.U.A., retrocedarea arhipelagului. În van, pentru că primul care se opune este însuși guvernul de la Port-Louis, care proclamă, cu un nedisimulat cinism, că în Diego Garcia americanii și englezii sînt la ei acasă.

Greu se șterg urmele nefaste ale trecutului! Cît de mult ar conta pentru atît de fragila pace a planetei desființarea bazei de la Diego Garcia, urmată de demilitarizarea regiunii! Dar, cum se-ntimplă și în istorie pînă cînd oame-nii de bine vor ajunge la punerea lucrurilor în ordine a lor firească, un rău nu vine niciodată singur. Încă o importantă porțiune a statului Mauritian este amenințată, informează surse serioase. De data aceasta este vorba de Insula Rodriguez, cu o suprafață de 400 de kilometri pătrați. Mari puteri concurează, într-un delir al inconștienței, pentru posesiunea acestui loc strategic, în vederea instalării unei baze militare. Sfidînd cu nerușinare,

cu o sălbatică neomenie soarta, și așa destul de precară, a celor 30 de mii de locuitori ai insulei. Din păcate, și în acest caz apetitul străin este satisfăcut și de odioase cercuri aflate în însuși interiorul statului mauritian. În fruntea acestora se află fostul ministru al afacerilor externe și lider al Partidului Mauritian Social-Democrat, Gaëtan Duval.

Mitinguri săptămînale pun în gardă populația insulei asupra acestui pericol ce ar putea să vină atît din partea puterilor occidentale, cît și a Pretoriei, cu care Duval are legături strînse.

Aceasta este povestea tristă a unui dominion. Ea vorbește în egală măsură despre hotărîrea popoarelor, oricît de mici ar fi ele, de a nu mai accepta resemnate încercările de readucere în actualitate a unor vechi și grave stări de lucruri, cît și despre obstacolele mari, unele ascunse după formule înșelătoare, ce barează încă făurirea unei noi ordini, a unei lumi în care și dominioanele vor trebui să devină neapărat, o tristă amînțire.

DUMITRU AVRAM ■

Mondo umano ?

Ei, între ei

Renato Armellini, azi de vîrstă unei jumătăți de secol, e bine cunoscut opiniei publice italiene. Și asta cu toate că nu este nici lider politic, nici cîntăreț de muzică ușoară, nici fotbalist și nici actor de faimă. Renato Armellini era un mare afacerist căci, cum bine se știe, sînt și din aștia și, mai ales, un escroc de aceeași talie. În mai 1977, el a fost arestat pentru crah provocat în mod fraudulos. Dar a scăpat. Cum? Nu se știe prea bine. În martie, acum doi ani, a apărut din nou în boxa acuzaților, de data aceasta fiind acuzat de escrocherie. În 1979 a stat cîteva luni la închisoare pentru că, asigurîndu-și complicitatea unor funcționari municipali din Roma, deschisese niște șantiere de construcții ilegale într-o zonă în parte protejată.

Altfel zis, Renato Armellini a fost protagonistul unor mari scandaluri imobiliare din Roma ultimilor ani. Totuși, a scăpat cu fața curată, numai el știe cum, se afla în libertate și nu circula (la averea lui) decît în mașină blindată — evident, de comandă specială, — care era constant escortată de paznici înarmați. Se spune că aceștia ar fi fost recrutați special de el, verificați în diverse feluri și supuși unor antrenamente atît de complicate și de îndelungi de parcă ar fi urmat să zboare în Cosmos, la concurență cu „Apollo”, undeva pe blindă Lună. E cert că procedînd astfel, „popularul” Renato Armellini știa el ce știa.

Pe de o parte, el, protagonistul unor afaceri atît de dubioase, nu putea uita că, în Italia, răpirile au devenit o industrie de sine stătătoare, sumele vehiculate cu aceste prilejuri încercîndu-se constant. Pe de altă parte, el, îmbogățitul prin escrocarea altora, nu putea uita că e foarte posibil ca într-o bună zi să-i vină și lui rîndul. Dar, cu toată mașina blindată, cu toată escorta lui ultraantrenată — ca pe vremuri Alphonse Capone — Renato Armellini a fost răpit la 14 februarie a.c. chiar într-un somptuos birou din Roma al societății sale!

Nouă luni l-au sechestrat răpitorii săi într-o cameră abia luminată cu un bec și l-au hrănit cu brînză, cîr-nași și, cîteodată, supă. În vremea sechestrării sale, răpitorii n-au pretins decît 10 miliarde lire italiene (circa 10 milioane fr. fr.). Apoi, într-o bună zi, l-au scos de acolo și l-au urcat într-un automobil de lux. După zece ore de mers, l-au provocat la un scurt meci de box — după care l-au abandonat lingă San Elia di Palmi, în provincia Reggio Calabria.

„Bine, bine, dar răpitorilor li s-au plătit banii?” — a întrebat cineva. Răspunsul a fost scurt și cuprinzător: „Între ei, gangstevii sînt mai pretențioși decît se credea”. Se crede sau se știe? Dar parcă mai contează întrebările.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

— Asta o să te ajute să îți scara fără riscul de a-ți cădea vreun măr în cap.
(După „BOHEMIA” — Cuba)

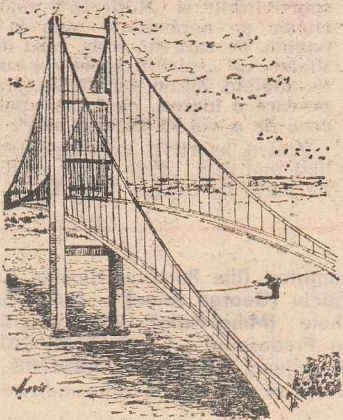
Ochii și urechile lumii

Moartea unui ciclist

Eu l-am „prins“ tîrziu pe Robic, prin '51-'52, la vreo 5 ani după ce cîștigase „Turul Franței“, în '47. Cînd am dat peste el eram în armată și începusem să citesc L'Humanité, la Cluj, el se clasa al 27-lea (în '51), dar legenda lucra: el cucerise Turul, într-un stil formidabil, în ultima etapă, după ce un italian, Brambilla, îi luase, cu două zile înainte, 2 minute și 29 secunde, în cursa cronometru. În ultima etapă — acum să fie al naibii, în ultima etapă nu se mai întîmplă nimic nici în „Turul Franței“ așa de „controlat“ e plutonul de echipa „stăpînului“ — Robic întorsese totul pe dos și se ținu de promisiunea făcută, la plecarea, femeii cu care se căsătorise exact cu două zile înainte de start: „N-am ce să-ți dau căci sînt sărac, dar într-o lună vei fi soția unui învingător în Turul Franței“. Toți l-au luat drept un aiurit „regional“ breton, îngimfat; nu dădea nici doi bani pe el; era micuț, pipernicit, urîțel, caraghios, la 1,57 m cît avea mai purta și o cască de piele pe căpsor, să nu și-l mai spargă, ca în '44, cînd își fracturase craniul în „infernul“ pavajului bolovanilor dintre Paris și Roubaix. Fața de toți seniorii falnici, frumoși, voinici, cu valeți la roată, Robic apărea — cum i-au spus biografii lui — un paria. Înainte de a trece Pirinei, a anunțat că „azi îi voi bate pe toți ca să arăt că sînt un adevărat ciclist!“ Si așa a fost. Dar — cum se întîmplă nu o dată și zău dacă știu de ce — în loc să-și impresioneze plăcut cocheterii, mai rău i-a enervat și toți ai lui l-au „lașat“ spunînd: „Păi dacă e atît de tare, inseamnă că n-are nevoie de nimeni! De ce să-l mai sustinem?“ Și nu l-au mai susținut. Finalul, cu Brambilla, l-am povestit. De atunci, din '47, între el și Brambilla a rămas hai să nu-i zicem chiar o ură, dar așa o antipatie asură și uscată. În '53, Robic abandona Turul dintr-o căzătură, tocmai cînd avea, în clasamentul general, 10 minute peste Bobet. Din '61 pusese ghidonul în cui, își făcuse un restaurant la Paris, îl lăsa, o invirti, o cîrmi, dar în fiecare an era la startul unei curse fixe „pentru gentlemen“, adică pentru marii elefanți care abandonaseră competițiile dar rămăseseră cineva. Robic nu mai era un paria. Anul acesta, la 59 de ani, trăsese tare lingă alde Poulidor, Aimar, Bitossi, lingă Brambilla, dragul de Brambilla, la 40 km/oră, necedînd „tinereilor“ decît în ultimul tur. După care, la masă, se lăsa cu evocări, cu legende, cu reumatisme și dureri. Și deodată, tîrziu, Robic se ridică și se duse, spre uimirea tuturor, la Brambilla și-l îmbrățișă. Cine poate ști ce-i trecuse prin cap? Brambilla îl strînse în brațe, topit și el, după care Robic urcă în mașina lui, le promise că va veni și la anu' și porni pe șoseaua Națională 3, spre casă, unde ajunse cumva, nu înainte de a se ciocni, mortal, cu un camion greu, noaptea, pe la orele 3,30.

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

(După „PARIS MATCH“ — Franța)

Al treilea val

Trăim agonia unei ordini — ordinea industrială, bazată pe religia muncii, puterii, mării și standardizării, care este pe cale de a fi subminată și răsturnată de o nouă civilizație abia schițată. Aceasta este teza fundamentală a cărții cunoscutului viitorolog american Alvin Toffler intitulată „Al treilea val“ și pe marginea căreia săptămînalul francez „Le Nouvel Observateur“ publică o copioasă recenzie.

Savantul american vorbește în ultimul său volum de „falimentul unor certitudini vechi de secole și evocă nașterea unei culturi fără norme, fără ierarhii și orare, în care nu mai există partide politice și grupări majoritare, ci alianțe schimbătoare, efemere, multiple minorități care cad de acord numai asupra unor obiective specifice. Civilizația industrială este condamnată — deși se apără cu disperare — iar criza, chiar dacă nu va aduce barbaria și dictatura, include în sine „o civilizație atît de revoluționară încît va răsturna toate datele obișnuite“. În științele vieții sau societății, afirmă Toffler, se impune ideea potrivit căreia cauzele minore pot provoca efecte majore. În ceea ce revista franceză denumește „Scenariu pentru o altă fericire“, în același timp cu baza materială se dislocă gîndirea și valorile pe care se bizuie ordinea industrială. Odată cu aceasta se dezintegrează societatea și statul. În țările industrializate acordul populației, consensul asupra marilor probleme politice s-a volatilizat. Sistemele uriașe create de societățile industriale generează efecte neașteptate (să ne gîndim la transporturi, la criza urbană, la criza sistemului medical, bancar, la ravagiile provocate de industria chimică și agricultura excesiv chimizată) și interacțiunea dintre aceste sisteme nu mai poate fi stăpînită. Enorme fluxuri de informații pe care le produc și le dirijează industriile și marile instituții depășesc capacitatea de sinteză a celor mai subtile și inteligente administrații, făcîndu-le incapabile să decidă în cunoștință de cauză. Incapacitatea care i se reproșează indeobște unei persoane investite cu putere nu este doar a unui om, este a unui sistem de instituții. Toffler consideră că nu există o altă salvare decît dezagregarea marilor sisteme centralizate și centralizatoare în subsisteme mai mici, autogestionale, capabile să se ajusteze instantaneu la schimbări. El consideră că indivizii celui de-al „treilea val“, scăldați de o cultură fragmentară, bombardată de o mulțime dezordonată de informații, teoriilor și date dispartate, refractare clasificării și sintezei se vor descurca numai dacă vor învăța să-și făurească propriile categorii, propriile înlăntuiri de idei, propriile cadre. Cetățenilor înșiși le revine misiunea de a-și rezolva singuri problemele și de a-și modela viața, necesitățile, consumul, confortul unor criterii stabilite de ei înșiși. Producția locală pentru gusturile și nevoile unor mici colectivități este din nou posibilă. Majoritatea serviciilor și o gamă întreagă de activități industriale pot fi transferate la domiciliul salariaților și pot fi îndeplinite fără nici o constrîngere de program. Diversificate, îmbunătățite,

acestea pot deveni activități ale unui grup de familii, ale unei asociații de colocitari sau pur și simplu ale unei singure familii. Grație miniinformaticii, telematicii, tehnicii roboților va fi abolită frontiera dintre munca fizică și cea intelectuală. Domnia specialiștilor va face locul celor „pricepuți la toate“. Valoarea timpului liber va crește foarte mult. Majoritatea oamenilor vor descoperi că în 10 sau 20 de ore suplimentare de timp liber se poate face mai mult cu forțe proprii decît cu banii cîștigați în 10 sau 20 de ore de muncă plătită. Toffler îi denumește „prosumatori“ pe acești oameni care-și vor asigura cu forțe proprii o bună parte a consumului individual.

După părerea viitorologului american, aceste tendințe iasă să se întrevadă o economie în care, potrivit formulei lui Marx, măsura bogăției nu va fi nici ba-

Desen de SORIN POSTOLACHE ■

nul, nici timpul de muncă, ci timpul liber, devenit el însuși productiv și creator. „Vechea opoziție dintre muncă și timp liber se prăbușește. Începînd din momentul în care ordinatorile casnice vor fi de uz curent, în care se va dispune de seminte selecționate pentru agricultura urbană sau pentru cultura în apartament, în care va exista un utilaj ieftin care-ți va permite să realizezi diferite lucruri utile, cînd se vor putea primi gratuit sfaturi tehnice la telefon, ei bine, atunci autoproducția va tinde să înlocuiască, cel puțin parțial, producția pentru piață, care va dispărea treptat, vor fi dinamitate atît sistemul nostru economic cît și actuala noastră scară de valori“. El apreciază că constituirea pe această cale a cooperativelor va da un impuls fără precedent schimburilor nemonetare, adică trocului de produse sau de ore de muncă. Această transformare nu se va produce fără conflicte: dispariția treptată a pieței și a raporturilor de piață pune în discuție, toate puterile și toate instituțiile societății actuale. „Miza merge mai departe decît alternativa — capitalism sau socialism. Pe bună dreptate, acest „dincolo de socialism“ care se întrezărește dincolo de dispariția treptată a muncii salariate și a schimburilor de mărfuri este tocmai ceea ce Marx denumea comunism“.

epidemii care — potrivit aprecierii ziarului „International Herald Tribune“ — pun în incurcatură medicina modernă. Rujeola, poliomielița, tusea convulsivă, tetanosul, difteria ș.a. macină vieți omenești în proporție de masă.

Este semnificativ în acest sens ceea ce s-a întîmplat de curînd la Spitalul de copii din Bangkok, capitala Thailandei. Una din secțiile sale a fost pur și simplu luată cu

Moduri de viață, moduri de moarte...

asalt de o mulțime de părinți ai căror copii sînt victimele unei maladii pentru care nu există nici un vaccin preventiv și nici un tratament eficient. Este vorba de frigurile tropicale infecțioase care se manifestă violent prin febră hemoragică. Peste 30 000 de copii thailandezi au contractat în acest an o asemenea boală, iar alte zeci sau sute de mii sînt afectați în alte țări din Asia de Sud-Est, între care Malaezia, Birmania, Indonezia, Filipine. Singura lor șansă de supraviețuire este internarea înainte de a se fi produs șocul mortal și administrarea unor transfuzii cu sînge pînă cedează simptomele dramatice.

RADU BUDEANU ■

Felul în care Toffler prezintă potențialul de eliberare individuală și colectivă pe care-l conțin mutațiile în curs sau cele doar întrevăzute constituie, fără discuție, o critică extrem de dură a sistemului în care acesta trăiește. „La fel ca în cazul revoluționarilor din trecut, conchide Toffler, destinul nostru este de a ne făuri propriul destin“.

Deci se va trăi, poate, într-o societate alcătuită din microgrupuri compuse după criterii aleatorii, care se pot face și jeface oricînd necesitățile sau mai bine zis particularitățile volitive ale memorilor săi nu mai coincid. Deci o perpetuă plimbare a indivizilor de la un grup la altul, în funcție de modificarea dorințelor lor și de capacitatea grupului respectiv de a le satisface. Pe plan economic o cvasiautarhie, pentru că dispărînd instituțiile specializate în facilitarea schimburilor de mărfuri, acestea se vor realiza doar la nivelul microcolectivităților. Care, se pare, vor fi destul de puternice, destul de apte în a-și asigura necesarul zilnic pe care-l vor produce cu maximă plăcere! Iată deci o comună primitivă supersofisticată!

Se întrevede însă în această nouă teorie a marelui om de știință care este Alvin Toffler un semn care în lumea occidentală lipsește cu desăvîrșire. Acela al EGALITĂȚII, nu între două ecuații, ci între OAMENI. Realmente, scriitorul american privește oamenii ca pe niște entități perfect egale, perfect independente, acționînd sincron, ca moleculele de apă ale aceluiași „val al demolării“ societății existente. Această ideală societate „toffleriană“ seamănă oarecum cu „Utopia“ lui Morus și are multe argumente demne de luat în seamă, dar și multe neconcordanțe și previziuni greu acceptabile. Unul dintre elementele demne de reținut, poate cel mai important și care doar transpare din recenzia la ediția franceză a volumului, este DISPARIȚIA EXPLOATĂRII. Toți oamenii vor trebui să muncească pentru a-și asigura cele necesare traiului. DEMOCRATIA, acum doar proclamată, va fi autentică, hotărîrile se vor lua în colectiv și pentru colectiv. Nu vor mai exista săraci, nu va mai muri nimeni de foame, asistența sanitară va fi accesibilă și gratuită (cine o va acorda dacă disoar medicii, e greu de priceput), marea producție va fi o amintire (ce se va întîmpla cu mastodontii industriei?), buna înțelegere și armonia vor domni între membrii noii societăți.

Puțin probabilă o asemenea societate model, în care în primul rînd oamenii și relațiile interumane trebuie radical restructurate. Și cine oare o va face de bunăvoie? O societate alcătuită din oameni care gîndesc toți la fel, avînd aceeași finalitate cu ușor iz utilitarist — mica și indispensabilă producție de bunuri. În fond, nu este decît o frumoasă și proaspătă SPERANȚA agățată în golasul pom de iarnă al decențului opt, din păcate sus, mult prea sus pentru a putea fi măcar atinsă de milioanele de oameni care de secole vor să trăiască fără constrîngeri, fără presanta problemă a zilei de mîine, fără teama de boli și războaie. Și totuși lumea noastră atît de bolnavă în acest final de veac trebuie lecuită!

IOAN ROȘCA ■

RUGBY

Eseu la colț!

Este foarte plăcut stilului meu, de rurs cu ode și imnuri olimpice, să vă anunșe, prin sollicitudinea revistei „Flacăra”, instaurarea acestei rubrici exclusiv rugbystice, cu caracter de permanentizare, și incitantă prezență în rindurile suporturilor sportului cu balonul oval, din ce în ce mai numeroși în țara noastră.

Deși sporadic, transmisiunile televiziunii române de partide internaționale rugbyste cu un înalt nivel (turneele celor cinci națiuni, Noua Zeelandă — Tara Galilor, Irlanda — România etc.) au suscitat un nemaipomenit interes în rindurile spectatorilor de la noi și de multe ori ele au avut darul să regaleze spiritele dezamăgite ale fotbalistilor, cum și pe „microbiștii” altor discipline mai puțin glorioase. O plăcută surpriză a constituit-o faptul că foarte mulți telespectatori dintre cei care nu agreeau în mod deosebit sportul, decît poate grațioasele și cuceritoarele evoluții ale gimnastelor, și-au mărturisit dorința de a viziona cit mai multe asemenea întreceri.

Intr-adevăr prin spiritul său specific de luptă totală și dăruire absolută, atît individual cît și colectiv, într-un exemplar angrenaj de echipă, rugbyul pare croit pe măsura sufletului și robusteții truștii a românului.

La consolidarea acestei impresii au contribuit și câteva partide memorabile ale naționalei noastre în compania echipei Franței, cîntînd pentru campionatul european, cum și strălucitele turnee din Noua Zeelandă, Anglia și Tara Galilor, iar anul acesta în Irlanda, cumulînd, în cursul acestor turnee, într-un bilanț general pozitiv, 16 victorii, 3 jocuri egale și 7 înfrîngerii, din 26 partide disputate și însumînd un esaveiaj convingător: 477—307 puncte!

Exigența rugbystilor noștri, cum și neînduplecata lor dorință de afirmare pe plan internațional, îi obligă la noi

să susținute eforturi în viitorul apropiat.

Nu mai departe decît luna aceasta, pe data de 23, în cadrul Campionatului European, vom întâlni, într-un joc de mare tradiție, redutabila formație a Franței, partidă care, de obicei, a hotărît supremația europeană anuală.

Să fim alături de echipa noastră în cursul acestui apropiat nou examen și să așteptăm cu încredere evoluția tricolorilor noștri!

Deocamdată, după cum prea bine știm, ei au pășit cu dreptul în noua ediție a campionatului F.I.L.T., învingînd în deplasare, la Sochaczew, echipa Poloniei, cu reconfortantul scor de 33—0!

Dașă luăm în considerație faptul că formația noastră evolua după acel prestigios 13—13 cu Irlanda și după ce surclasase cu 39—7 formația „tigrilor” de la Leicester, chiar cu ocazia sărbătoririi centenarului acestora, întîlnirea cu atletica națională poloneză a constituit, vorba turfiștilor, un veritabil gâltop de sănătate, în vederea marii confruntări cu puternicii reprezentanți ai „cocoșului” galic.

Speranța noastră într-un rezultat favorabil pare deci profund justificată și s-ar cuveni îmbogățit palmaresul nostru cu o nouă izbîndă!

În ceea ce privește prezența rubricii de rugby, ea își propune să marcheze atent fiecare eveniment de acest fel, informînd cititorii noștri nu numai cu cronici judicioase, dar și cu articole lămuritoare asupra unor probleme regulamentare sau de strategie și tactică a jocului, precum și cu portretizări de jucători sau interviuri.

Intrucît redactorii de specialitate din țara noastră se pot număra pe degete, dintr-o regretabilă dezinteresare față de destinul acestui sport, sper în bucuria sinceră a iubitorilor sportului cu balonul oval de a găsi în paginile revistei „Flacăra” un colțisor și pentru ei — colțul rugbyului.

Rugbystii avizați cunosc entuziasmul delirant al sfîșietoarelor faze, cînd, uneori în ultimul moment al jocului, se marchează eseu, în extremis, la colțul buturilor, pe steag. O victorie cucerită astfel este adesea și mai valoroasă, prin spectaculozitate și neprevăzut.

Fie ca această rubrică să releve cititorilor noștri un veritabil „eseu la colț”!

TUDOR GEORGE

CĂPITANUL DE PE WEMBLEY

Jocul fără minge

Pe întreg parcursul jocului, suportorii laudă și denigrează cu același patos, într-un interval de câteva minute, pe același jucător, în funcție de reușita sau nereușita lui. În zelul acesta, lucrurile sînt simplificate pînă la a gîndi fotbalul doar ca niște performanțe individuale și nicidecum ca o activitate colectivă, în care succesul ține în primul rînd de echipă. Aceasta ar putea presupune, înainte de toate, o cultură fotbalistică pe care și cei mai înverșunați și infocați suporteri, cu prezențe îndelungate în tribune, nu o au. Nu o au pentru că n-au încercat nici ei și n-au fost stimulați nici de alții să gîndească fotbalul dincolo de o pasă, un dribling sau o depozitare, să-l simtă și să-l analizeze realmente, așa cum de fapt se și prezintă: o echipă încercînd să învingă o altă echipă. Iar pentru obținerea succesului se folosesc anumite manevre tactice înglobate într-o strategie generală, bazîndu-se pe mijloacele specifice fiecărei echipe, în funcție de capacitățile individuale și de abilitatea tehnică ale propriilor jucători. Or, ceea ce suporterii, în cea mai mare parte, receptează, analizează și discută, se referă tocmă la aceste mijloace de bază — tehnica jucătorului (șut, pasă, dribling), ușor sesizabilă, și nicidecum la o calitate superioară — tac a jocului care presupune înțelegerea mișcărilor, manevrelor, schemelor, sincronizărilor. mai mult r jucători, pentru dislocarea apărării adverse, pentru contracararea și stoparea unui atac advers.

În Anglia, golul anului trecut a fost atribuit lui Bob Latchford. Pe parcursul

intregii desfășurări a fazei ce a dus la marcarea golului, Latchford nici n-a atins mingea! Dar mișcările lui de fixare, apoi de dezechilibrare și, în final, de blocare a apărării adverse și de creare a culoarului pentru un coechipier — Mac Dermott — au dus la înscrierea cu ușurință a golului. La ultimul joc Anglia — Argentina, pe Wembley, faza care mi-a rămas cel mai bine întipărită a fost creată de Keegan, fără ca acesta să intre în contact cu balonul. Mingea se afla la fundușul stînga Sansom, care a început să accelereze spre poarta adversă. Din față, fundușul dreapta advers se pregătea să-l blocheze; Keegan, aflat undeva lateral, sesizează intenția argentinianului și sprintează, urmat de „garda lui de corp”, pe direcția de atac a lui Sansom, între acesta și fundușul argentinian. Aici are câteva ruperi de ritm cu încercări înșelătoare de desprindere spre spațiile libere, urmat nebuște atît de omul care-l marca individual cît și de fundușul advers, care întrezărise în Keegan cu pericol potențial cu mult mai mare decît atacul, chiar ca mingea la picior, a lui Sansom. Acesta din urmă, profitînd de ruperile de ritm ale lui Keegan, ca și de diversiunea provocată în apărarea argentinienilor, după o cursă de 40 metri, a țîșnit pe culoarul creat și a finalizat.

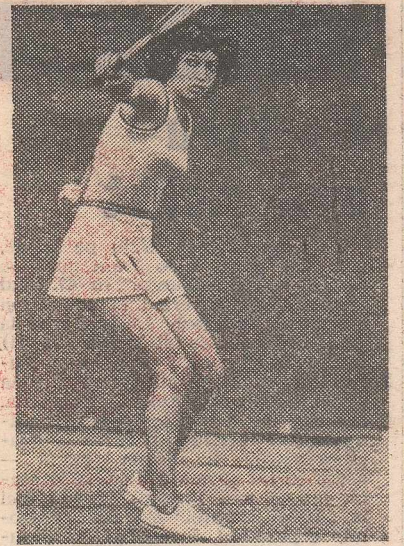
Jocul fără minge, aceasta să fie înțelegerea și exigența spectatorilor și, totodată, obligația jucătorilor. Vom mai discuta despre asta.

MIRCEA LUCESCU

Virginia Ruzici, locul 6 în F.I.L.T.

Deși accidentată vreme îndelungată, campioana noastră a reușit să acumuleze 915 puncte în clasamentul Marelui Premiu F.I.L.T., aflîndu-se în prezent pe locul 6, poziție onorabilă, menită să-i confirme clasa internațională. Conduce Chris Evert (1425), urmată de Hana Mandliková (1370), Tracy Austin (1080), Martina Navratilova (1030), Andrea Jaeger (990), Virginia Ruzici (915), Wendy Turnbull (890), Dianne Fromholtz (655), Pam Shriver (650), Ivana Mudruga (615) ș.a.

După cum se știe, primele 8 clasate se vor califica pentru Turneul Campioanelor, programat în ianuarie 1981, la Washington. Au mai rămas de disputat 6 turnee, să-ți ținem Virginiai pumnii strînși!

OMUL CARE JOACĂ

Lupta pentru tineri (III)

Calitatea tinerilor jucători este dependentă în mare măsură de forța și sănătatea poporului respectiv, de înclinațiile acestuia fie spre rezistență și robustețe, fie spre inventivitate sau seriozitate dar, decisiv, de competența, realismul vizionar și abnegația urmării procesului de formare a noilor veniți. Datele inițiale ale selecției pot fi diferite, țînd fie de datele obiective ale poporului respectiv, dar și de caracteristicile școlii respective de fotbal și, ceea ce este cel mai important, de ceea ce urmărește ea pentru a se impune în viitor. Nemaîntrînd în caracteristicile antropometrice atît de particulare de multe ori pe mapamond, se pare că noi sîntem acum în căutare pentru fotbalul nostru, avînd desigur dreptul în selecție la o viziune proprie, de tineri înalți, bine făcuți pe cit posibil. Sigur că atacanții centrali sau apărătorii au nevoie de înălțime, mingile zburînd de foarte multe ori prin suprafețele în care evoluția lor își pune decisiv amprenta. Iată însă că în cel mai aerian fotbal, cel britanic, un jucător de statură medie, Kevin Keegan, este de cîtiva ani considerat cel mai bun jucător. Cruyff n-a fost nici el prea înalt. Rummenigge are 1,78 m, iar „regele fotbalului”, Pele, avea tot atît. „Kaiserul” Europei fotbalistice, Beckenbauer, este mai înalt doar cu un centimetru. Concretizînd, să nu cădem în păcat devenind căuțatori de statură înalte cu orice preț și îndepărtîndu-i pe viitorii jucători numai cu argumentul că îndeminarea și inventivitatea lor tradițională nu se află atît de sus și nici chiar atît de departe pentru a putea fi zărită. S-ar putea ca unii dintre noi să confunde posibilitățile fizice cu dimensiunile fizice. Este scuzabil pentru că posibilitățile fizice ca și cele tehnico-tactice se formează, definind calitatea jucătorilor, și la această formare stăm noi mai prost. În

selecție trebuie să se țîna cont de înclinațiile inițiale fizice, precum și de înclinațiile pentru acest sport ale celui venit, dar viziunea celui care face selecția trebuie să meargă mult mai departe, spre dezvoltarea ulterioară a celui urmărit, ca într-un film de anticipație științifică.

În „grădina” noastră de copii și juniori de la Dinamo, în ultimii 7—8 ani, rezultatele au fost slabe, iar cei direct răspunzători au avut, poate, și câteva scuze obiective. Iată că, în acest an, echipa de juniori pregătită și crescută încă de la copii de fostul tehnician de excepție, Titi Frățila, a cîștigat campionatul republican și domină acum campionatul de tineret-rezerve. Am văzut, tot în parcul nostru, grupele de copii pregătite de alt fost mare jucător, Pițil Varga. Nu numai că erau îndrumați tactic după preceptele de acum — la fel cum, în 1976, am văzut la Roscendal copii din țara lălelelor” jucînd în tiparele surprinzătoare de atunci ale lui Ajax și Feyenoord — dar și lovînd mingea mai bine ca unii jucători ai primei divizii! Nu-i nici o exagerare. A fost greu pînă aceste „modele vîi” au revenit în Ștefan cel Mare și lui Varga păcatele tinereții abandonate print-o voință de admirat și mai „răsplătesc” meritele muncii incontestabile de acum. Este mai importantă pata de cernăală biografică sau munca serioasă a meseriașului de azi?

Munca cu copiii și juniorii este grea și, de multe ori, oarbă. Puțini o fac acum cu pricepere, puțini sînt atrași de ea și mult mai puțini au vocație. Copiii trebuie învățați să învingă mereu în teren și, de aceea, condițiile educatoarelor lor trebuie altfel concepute. În actuala mulțumire a fotbalului nostru, acesta poate fi, gîndesc, un punct de plecare, ale cărui rezultate nu vor întîrzia.

CORNEL DINU

Pledoarie pentru Fair-Play

A apărut recent, de sub teascurile Editurii Sport-Turism, cartea „Fair-play” semnata de Cristian Topescu și Virgil Ludu, oameni de sport și de condei care nu mai au nevoie de prezentări. Dedicată, după cum înșiși autorii notează, Jucătorilor Olimpici și pusă sub semnul jurămîntului celor 5 cercuri îngemănate, lucrarea înseamnă o lectură plăcută și atractivă, un semn de cultură sportivă demn de laudă. Structurat în 6 capitole, „Semnificația victoriei”, „Glorie învingătorilor, onoare învingătorilor”, „7 personaje în căutarea sportivității”, „Premiile fair-play”, „Elogiul sportivității” și „Reflecții”, volumul se citește pe nerăsuflăte pînă la ultima pagină. Pe care stă scris, citat din Paul Vialar, că „spiritul sportiv e un spirit de noblețe. Minie, furie? Singura minie pe care o încerci, cînd faci sport, e aceea de a voi să fii mai bun”.

Pentru sportivii noștri, pentru fotbalisti mai ales, „Fair-play” ar trebui să fie carte de căpătîi. (Ov. I.)

Flacăra Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Sector publicisți comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Nelu Ionescu) — 2558, 2566; Secția politică-economie (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) — 2566; Secția cultură-cenaclu (George Arion) — 2560; Secția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) — 2566; Sector știință-sport (Ovidiu Ioanitoaia, Liviu Timbus) — 2559; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) — 2600; Scrisori, relații cu publicul (Mihai Stănescu, Marga Nedelea) — 2130; Sector fotoreportaj — 2528; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 2123, 2563, 2072; Administrație 17 78 82 și 17 60 10 — interior 2124; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 60 10 interior 2550); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENI — 17 60 10 interior 2128); redactor șef 17 60 10 interior 2176. Tiparul executat la Combi natul Poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P. O. BOX-136-137, telex: 11226, Bucu rești, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU